

OSMAN EMİN

VİLDAN DAUTOVSKA

TÜRKÇE

3

OSMAN EMİN

VİLDAN DAUTOVSKA

TÜRKÇE

3

OSMAN EMİN

VİLDAN DAUTOVSKA

TÜRKÇE

Türkçe 3**Yazarlar:** Osman Emin ve Vildan Dautovska**İnceleyiciler:** Mahmut Çelik

Tülay Ademi

Mualla Miftar,

Yayımcı: Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı "Az. Kiril ve Metodiy" Sok.no. 54, 1000 Üsküp**Tasarım:** Osman Emin ve Vildan Dautovska**Lektör:** Osman Emin ve Vildan Dautovska**Mesleki redaksiyon:** Gülser Mehmet Klinçe**Editör:** Gülser Mehmet Klinçe**Grafik ve teknik tasarım:** Vesna Depinovska, Elena Stefanovska – ARS STUDIO**Basım yeri ve yılı:** Üsküp, 2023

Üçüncü sınıf ilköğretim Türkçe dersi okuma kitabının, Okuma Kitapları Milli Komisyonu tarafından 08.06.2023 tarihli ve 26-1603/1 numara kararı ile kitabın kullanılmasına karar verilmiştir.

Со одлука за одобрување на учебникот по предметот Турски јазик, трето одделение бр.26-1603/1 од 08.06.2023 донесена од Националната комисија за учебници.

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:811.512.161(075.2)

EMIN, Osman

Türkçe 3 [Електронски извор] / Osman Emin, Vildan Dautovska. - Üsküp

: Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı, 2023

Начин на пристапување (URL):

https://e-ucebnici.mon.gov.mk/pdf/turski_jazik_3.pdf. - Текст во PDF

формат, содржи 149 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 01.09.2023

ISBN 978-608-273-537-5

1. Dautovska, Vildan [автор]

COBISS.MK-ID 61406981

ÖN SÖZ

Siz sevgili öğrenciler, Türkçenizi geliştirebileceğiniz, Türk kültürünü ve özelliklerini öğrenebileceğiniz dersiniz ve dersinizle ilgili size sunduğumuz **“Türkçe 3”** okuma kitabınız, modern eğitim ve öğretim metotları ışığında, çağdaş bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Kitap sayesinde, kısa sürede bitişik eğik el yazmayı öğrenen, okuduğunu anlayan, düşünen, düşündüğünü doğru kelimelerle anlatan bireyler olmanız amaçlanmaktadır. Unutmayalım, kitabımızı okurken eğlenecek, Türkçemizi doğru bir şekilde öğrenecek, zaman zaman da düşüneceksiniz...

Türkçeyi keşfetmeye hazır mısınız?

Haydi başlayalım!

“Türkçe 3” okuma kitabı siz sevgili öğrencilerimize yararlı olması dileğiyle...

DERSE HAZIRLIK

- Okulların, toplumun ilerlemesi için önemi nedir?
- Okul arkadaşlarınıza neler söylemek istersiniz?

OKUL SEVGİSİ

Okulumu pek çok, pek çok severim.
Ayrı kalınca hemen özlerim.
Arkadaşımla oynar gezerim.

Okumayı, yazmayı öğretir bana,
Sevgiyi, saygıyı öğretir bana,
Ulusumu, yurdumu sevdire bana,
Bilgiyi, görgüyü öğretir bana.

Sefai ACAY

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Zilin çalması ile sizde olumlu duygu ve düşüncelerinizi anlatınız.
- Okul, öğrencileri hayata nasıl hazırlar. Açıklayınız.
- Çocuklara “Benim Okulum” etkinliği yaptırınız.

DERSE HAZIRLIK

- Okulda neler öğreniriz? Arkadaşlarınıza anlatınız?
- Tatilde neler yaptığınızı anlatınız?

YAŞA OKULUM YAŞA

Bulunmaz senden daha güzel,
Adın dünyaya bedel,
Sende saklı her emel,
Yaşa okulum yaşı.

Güzeli ve iyiyi,
Öğrettin her bilgiyi,
Gösterdin ileriye,
Yaşa okulum yaşı.

Vehbi Cem AŞKUN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şiirin başlığı nedir?
- Şiir kaç dizeden oluşmuştur?
- Şiir kaç kıtadan oluşmuştur?
- Şiiri kim yazmıştır?

Etkinlik:

- Şiirin ana duygusu: _____
- Şiirin ana duygusunun nasıl belirlediğini inceleyiniz.
- Şiirin konusunu yazınız.
- Şiirin konusu: _____

ÖĞRENELİM

Şiirde verilmek istenen temel duyguya, ana duygu denir. Okuduğumuz ya da dinlediğimiz bir şiir veya yazı için, bize verilmek istenen temel duygu ve düşüncelerin bizde hissettirdiği duygu anlamına gelir.

Etkinlik: “Okul sevgisi” konulu iki kıtalık bir şiir yazınız.
Yazdığınız şiiri görsellerle zenginleştiriniz.

DERSE HAZIRLIK

- Okulunuzu özlediniz mi?
- Okulda neler yapmayı özlediniz?

OKUL ÖZLEMİ

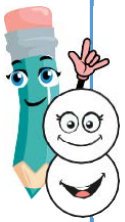

Yaz tatili artık bitiyordu. Uzun bir yaz dönemi nihayet son bulacaktı. Okullar açılacağı için çok mutluydum. Hem öğretmenlerimi hem de arkadaşlarımı çok özlemiştim. Eminim ki onlarda beni çok özlemişlerdi. Kimi arkadaşlarımla ara ara mahalledeki parkta görüşsem de, sınıfın genelini üç aydır hiç görmemiştim.

Okulun açılmasına son iki gün kala okul alışverişimizi yaptık. Çok güzel kalemler, renkli silgiler daha birçok kırtasiye malzemesi aldık. Hatta okul eşyalarımı alırken sıra arkadaşım Hasan ve babasına da rastladık. Onlar da büyük bir heyecanla alışveriş yapıyorlardı.

Okulların açıldığı gün nihayet gelip çatmıştı. Sabah kahvaltımı güzelce yapıp okulun yolunu tuttum. Sınıf arkadaşlarımdan birini görürüm diye sokakta yürürken, bir yandan da etrafa bakıyordum.

Nihayet okula geldim. Tüm sınıflar sıra olmuş bekliyorlardı. Hemen sınıfımı bulup yanlarına gittim. Okula girip de sınıfa geçtiğimizde okulu, arkadaşlarımı, öğretmenlerimi ne kadar çok özlediğimi anlamıştım.

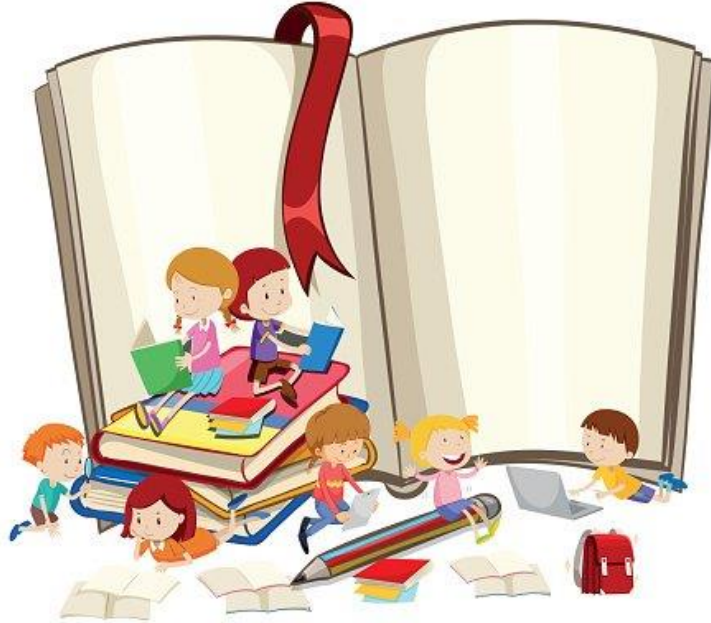
DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Çocuk kimleri çok özlemiş?
- Çocuk kimi arkadaşlarıyla nerede görüşmüş?
- Okul alışverişini ne zaman yapmışlar?
- Okul alışverişinde neler almışlar?
- Çocuk sokakta yürürken niçin etrafa bakıyormuş?
- Çocuk sınıfa geçtiğinde neyi anlamış?

DERSE HAZIRLIK

- Kitap okumayı seviyor musunuz?
- Kitap okumanın yararlarını araştırınız.

BİR KİTAP ANLATIYOR

Ben, dağlarda unutulmuş bir ağaçtım. Yıllarca kendi kendime yaşadım. Bir sabah silkinerek uyandım: İki el, gövdemle ağır bir balta vuruyordu. Derin bir sızı duydum. "Artık hayatım sona erdi." dedim. Meğer aldanmışım.

Biraz sonra iri gövdemle yere yıkıldım. İşçiler beni bir arabaya koydular, kâğıt fabrikasına götürdüler. Makinelerin kocaman ağızlarında beni ezdiler, hamur yaptılar. Sonra ince ince açtılar, kuruttular, kâğıt oluverdim. Çelik bıçaklarla yeniden parçalara bölündüm. Birisi bu parçalarımı topladı, bağladı. Defter oldum.

Günün birinde, bir adam beni alıp evine götürdü. Elindeki kalemle sayfalarımın üzerine bir şeyler yazmaya başladı. Bu adam geceleri de çalışıyordu. O, bir kitap yazıyordu. Adam son sayfama kadar yazdı. Beni alıp basım evine götürdü. Ben işte böyle doğdum. Şimdi yapraklarımdan binlerce insan bilgi topluyor. Öğrencilerin sıralarında, öğretmenlerin elinde, evlerin raflarında beni görürsünüz.

DERSE HAZIRLIK

- Yurdumuz ne ile güzeldir?
- Çocuk yurduna olan sevgisini nasıl göstermelidir?

NE GÜZELDİR BENİM YURDUM

Dağlarıyla taşlarıyla,
Ne güzeldir benim yurdum.
Doğasıyla kuşlarıyla,
Ne güzeldir benim yurdum.

Nehirleri ırmakları,
Zümrüt gibi toprakları.
Ağaçları yaprakları,
Ne güzeldir benim yurdum.

Yaylasıyla ovasıyla,
Deresiyle tepesiyle.
Sularıyla havasıyla,
Ne güzeldir benim yurdum.

Abdürrahman TEPE

ÖĞRENELİM

8 Eylül, "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Bağımsızlık Günü" olarak kutlanmaktadır. Bu bayram, Devlet Bayramıdır. "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti" Cumhuriyet bayramları ile ilgili arkadaşlarınızla birlikte araştırma yapınız.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şair birinci dördlükte ne anlatmak istiyor?
- İkinci dördlükte şair toprağı neye benzetiyor?
- Son dördlükte şair, yurdun hangi özelliklerinden söz ediyor?
- Şiiri okurken nasıl bir duygu yaşadınız?
- Şiirde en güzel olan nedir? Yurdumuz ne ile güzeldir?

DERSE HAZIRLIK

- Masal ve hikâye okumanın çocuklara ne gibi faydaları olabilir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
- “Kitaplar, insanların en bilgili dostlarıdır, bizi hem bilgilendirir hem de eğlendirirler.” Cümlesi üzerine sınıfta tartışınız.

KÜTÜPHANEDE BİR MASA

“Bir ki-tap a-ala-bilir miyim?” dedi Ebru. “Ben de ...” dedi Özlem. “Ben de...” diye fısıldadı Can.

Kütüphane memuru Ali Bey, “Tabi ki çocuklar” dedi ve ekledi “Size son zamanlarda en çok tercih edilen üç çocuk kitabını vereceğim”. Özlem, Ebru ve Can kitaplarını alıp Ali Bey’e teşekkür ettiler. Her biri kütüphanenin farklı masalarına oturup kitaplarını okumaya başladılar.

Kütüphane memuru Özlem’i çok severdi. O, kütüphaneye en sık gelen öğrencilerden biriydi. Özlem tam bir kitap kurduydü. Kütüphane memuru Özlem’le okuduğu kitaplar hakkında konuşurdu. Özlem her gelişinde yeni bir kitap seçerdi.

Ebru kütüphaneye ilk defa gelmişti. Can’ın öğretmeni ise ondan kütüphaneye gitmesini ve bir kitap alıp orada okumasını istemişti.

Ebru, elindeki kitabı yüksek sesle okumaya başladı. Can’ın da Özlem’in de dikkatleri hemen dağıldı. Özlem, kitabını bahçede okumak için Ali Bey’den izin istemeye gitti. Can ise kitap okumaktan vazgeçmiş, yanında getirdiği tablet ile oynamaya başlamıştı. Ali Bey durumu fark edip hemen Ebru’nun yanına gitti. Ona kütüphane kuralları hakkında bilgi verdi.

Ali Bey bahçeye çıkan Özlem’i ve oyun oynayan Can’ı yanına çağırdı. Onlara, “Çocuklar, Ebru aklıma bir anımı getirdi. Sizlere anlatmamı ister misiniz?” dedi. Çocuklar merakla kütüphane memuruna baktılar. Sessizce sandalyelerine oturdular. Ali Bey: “Ben sizlerin yaşındayken kitapları pek sevmezdim” dedi. Çocuklar çok şaşırmıştı. Ali Bey, şimdi bütün gün kitap okur ve onlara çok güzel kitaplar öneriyordu! Ali Bey gülümseyerek anlatmaya devam etti: “Bir kaç arkadaşım vardı. Hepsi kitapları çok severdi. Onların arasında bir tek ben pek fazla kitap okumazdım.

Ama öğretmenimiz bir gün, bizi ödev için kütüphaneye getirdi. İşte o gün kitapları sevmeye başladım. Çünkü ben kitaplarda sadece okulda öğrendiğimiz konular var sanıyordum. Oysa o gün ders kitaplarından çok farklı kitapların olduğunu gördüm. Arkadaşlarımızla ödevimizi hızlıca bitirdik. Geri kalan zamanımızda da kütüphanedeki harika kitaplar arasında kaybolduk. Kütüphanenin kapanış saati geldiğinde birbirimize kütüphaneye daha sık gelme sözü verdik” dedi.

Ali Bey’in kütüphanede buluşma ve kitap okuma fikri onların da çok hoşuna gitmişti. Onlar da bu küçük masada her hafta buluşmaya ve kütüphaneye daha sık gelmeye karar verdiler.

ETKİNLİK İLE ÖĞRENELİM

Gruplara ayrılan öğrenciler bir halk masalı izlerler. Gruplara ayrılan öğrencilerden halk hikâyeleri ile mensur (nesir) edebi metinler arasındaki farkları, yazıldıkları dil ve onları yaratanlar açısından bilgi edilmeleri istenir.

*Masallar, büyü ve fantastik olaylar ve karakterler hakkındaki hikâyelerdir. Halk hikâyeleri anonim, zamansız ve sözsüzce insanlar arasında sözlü olarak aktarılmıştır. Masal ve halk masalları arasındaki **temel fark, masalların, büyü ve hayali ürünleri içeren hikâyeler olduğu, halk masallarının ise insanların gerçek yaşam deneyimlerini yansıtmaya eğilimlidir.***

ÖDEV

- Severek okuduğunuz bir kitabı, arkadaşlarınıza tanıttınız.
- Kitabı tanıtırken:

Kitabın adını, yazarını;
Konusunun geçtiği yeri ve zamanı;
Olay ve kişileri;
Kitapla ilgili düşüncelerinizi kısaca açıklayınız.

ALİŞTIRMA

Okula, kütüphaneye girdiğinizde veya yetişkinlerle karşılaştığınızda konuşma esnasında kullandığınız kelimeleri anlatınız. Alıştırma esnasında nezaket ifadeler kullanmayı unutmayınız.

DERSE HAZIRLIK

- Kitap okumanın bize ne tür yararları var?
- Kitapları niçin korumalıyız?
- En sevdiğin kitabın adı nedir?

KİTAP

Okumayı, yazmayı,
Gördüm, öğrendim senden,
Büyükleri saymayı,
Yine öğrendim senden.

Bende bilgi, görgü var,
Sende bütün gerçekler,
Sayfalarını açar,
Okurum birer birer

Doğruluk ve güzellik,
Senin yolun insana,
Bize sensin üstelik
Öğretmen, ana, baba.

Seni temiz tutarım,
Kirlletmem hiçbir zaman,
Esirgerim, okşarım,
Usanmam okumaktan.

İ. Hakkı TALAS

ÖDEV

- Arkadaşlarınıza tanıtmak istediğiniz ya da okurken büyük keyif aldığınız bir kitabı veya dergiyi, bir sonraki derste sınıfa getirin.
- Arkadaşlarınıza kitap ve dergi hakkında bilgiler verin.

Etkinlik:**YAZILI ANLATIM**

Bir kitap yazsaydım konusu olurdu.

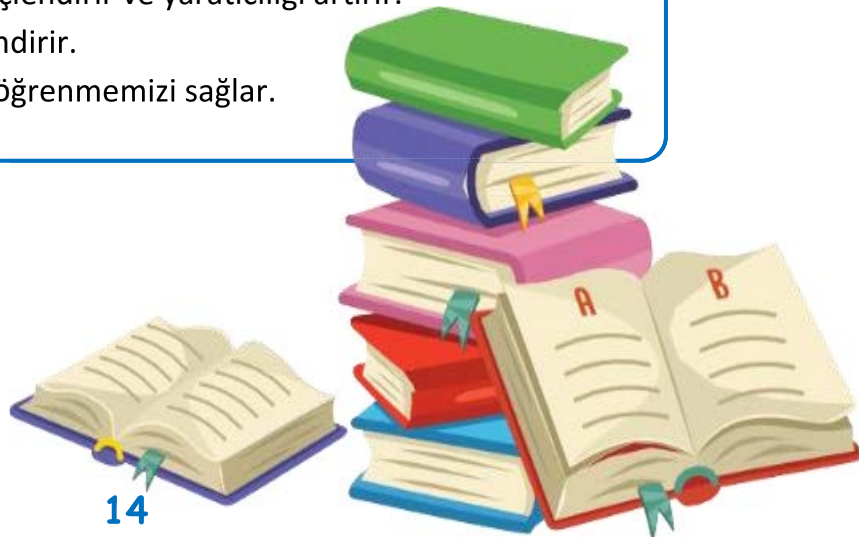
Çünkü

Etkinlik:

Aşağıda kitaplarla ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Doğru olanların içini boyar mısın?

- ☐ 1. Televizyon izlemek kitap okumaktan daha faydalıdır.
- ☐ 2. Kitap okuyan insan hızlı düşünür.
- ☐ 3. Kitap okumak hayatımızı güzelleştirir ve kolaylaştırır.
- ☐ 4. Kitap okuyan insan başarılı olamaz.
- ☐ 5. Kitap okumak yerine bilgisayarda oyun oynamalıyız.
- ☐ 6. Kitap okuyan insan kültürlüdür.
- ☐ 7. Okumanın insanı rahatlatma özelliği vardır.
- ☐ 8. Kitap okumak hayal gücünü güçlendirir ve yaratıcılığı artırır.
- ☐ 9. Kitap okumak hafızamızı güçlendirir.
- ☐ 10. Kitap okumak yeni sözcükler öğrenmemizi sağlar.

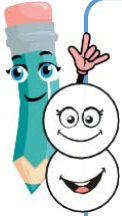
MUTLUYUM, MUTLUSUN, MUTLU

Her zaman mutlu olmak mümkün mü? Polyanna'nın mutluluk oyunuyla mümkün. Polyanna'yı tanıyorsanız değil mi arkadaşlar? En olumsuz olaylarda bile güzel bir taraf görmeye çalışan küçük bir kız Polyanna. Amerikalı yazar Eleanor Porter'in 1913 (bin dokuz yüz on üç) yılında yazdığı Polyanna isimli kitap, çok beğenildi. Kitap aradan onca zaman geçmesine rağmen çok satanlar rafından hiç inmedi.

Günlük hayatın içinde sıkılacak bir şey bulmak çok kolaydır. Güneş vurduğunda sıcaktan, yağmur yağduğunda ıslaklıktan şikâyet etmek herkesin yapabileceği basitliktedir. Oysa yaşantımızı güzelleştirmek tamamen bizim elimizdedir. Hepimiz onun bir gün geleceğine, uzun süre bizimle kalacağına inanırız ya da bunu hayal ederiz. Oysa mutluluk gümüş tepside önümüze getirilebilecek bir duygu değildir. O, bizim bakış açımızda saklıdır.

İşte Polyanna, bu sırrı keşfetmiş. Nasıl mı? Babası, Polyannaya mutluluk oyununu öğretmiş. "Her olayda bakmasını bilersen mutlu olacak bir taraf bulursun." demiş.

Polyanna mutluluk oyununu hayatının bir parçası haline getirmiş. Mutluluk oyunu zamanla bütün kasabaya yayılıyor. Bu küçük kız sayesinde kasabadaklerin hayata bakışı değişiyor. Yaşlılar, hastalar, karamsar veya sinirli olanlar yavaş, yavaş daha sakin ve daha pozitif bakmaya başlıyorlar olaylara. Mutluluk oyunu bulaşıcıdır. Eğer Polyanna adlı kitabı okursanız size ve sınıfınıza bulaşabilir.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Polyanna'ya mutluluk oyununu kim öğretmiş?
- Mutluluk oyununun sırrı nedir?
- Yaşlılar, hastalar, karamsar veya sinirli olanlar, olaylara nasıl daha pozitif bakmaya başlıyorlar?
- Kitabı bulup, sınıfta kitabın tanıtımını yapınız.
- Kitabı neden herkesin okumasına tavsiye edersiniz? Açıklayınız.

UNUTUMA

Severek okuduğunuz bir kitabı, arkadaşlarınıza tanıtınız. Kitabı tanıtırken: Kitabın adını, yazarını; konusunun geçtiği yeri ve zamanı; olay ve kişileri; kitapla ilgili düşüncelerinizi kısaca açıklayınız.

MEMİŞ İLE İBİŞ

Memiş: Beni dikkatle dinle, yeter. Başlıyoruz, önce “a”!

İbiş: “A” mı?

Memiş: “A” ya, ilk harf “a”. Sonra be, ce, çe... Bir de “de” ... de...

İbiş: Dede mi?

Memiş: Yok, baba! Şimdi harflere dikkat et, sözcük yapmayı sonra öğreneceksin!
Daha çok var:

E... fe... ge... ve yumuşak ge...

İbiş: “Se” olsa ne olur!

Memiş: İbiş ciddi ol, yoksa vazgeçerim öğretmekten!

İbiş: Aman, Memiş arkadaş, bak ne güzel öğreniyorum...

Memiş: Evet, güzel öğreniyorsun... De’ye “Dede” deyişinden belli!

İbiş: Özür dillerim...

Memiş: Peki, geldik ha’ya, haaa, haaa...

İbiş: Güleyim bari hah hah ha... Hahha... Hahha...

Memiş: Gülme de iyi öğren! Sonra je, ke, le, me, ne... ne?

İbiş: Oh, “dede” var, “nene” var... Kuzu bile var: Mee... Mee... Mee...

Memiş: Daha bitmedi, o, ö, pe, re...

İbiş: “Opera” mı dedin?

Memiş: Yok “Ellerinden öperim” dedi!

İbiş: (Elini uzatır.) El öpenin çok olsun, yavrum...

Memiş: Yavruna da, sana da! Söyle bakayım, se, şe, te...

İbiş: Se, şe, te...

Memiş: Geldik sonuna... U, ü, ve, ye, ze...

İbiş: Sensin geveze!

Memiş: Gevezelik etme de baştan başla, say! Kaç harf varmış dilimizde, söyle!

İbiş: 29 diyorlardı ama 29 tane saydık mı yahu?

Memiş: Tek tek söyle, parmaklarınla da say.

İbiş: A, b, c, ç, d, e, f, g... Bir de sert ge mi vardı?

Memiş: Durma say! Yoksa ben sayarım seni!

İbiş: H, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş... İki de kuyruklu harf var... ç, ş...

Memiş: Şimdi koparacağım kuyruğunu!

İbiş: T, u, ü, v, y, z...

Memiş: Afferin İbiş, Harfleri öğrendin, sonra da sana heceleri öğreteceğim.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Memiş İbiş’e ne öğretiyor?
- Alfabemizde kaç harf vardır? Ya ses?
- Türk alfabesini alfabetik sırasına göre söyleyiniz.
- Okuduğunuz metnin mizah yönlerini bulunuz.

ÖĞRENELİM

Alfabemizde 29 tane harf (ses) vardır.

Bunlardan 8 tanesi ünlü (sesli), 21 tanesi ünsüz (sessiz) harflerdir.

Sesli (Ünlü) Harfler

a – e – ı – i – o – ö – u – ü sesli harflerimizdir.

Sessiz (Ünsüz) Harfler

b – c – ç – d – f – g – ğ – h – j – k – l – m – n – p – r – s – ş – t – v – y – z

Sözcük (kelime) Cümlelerin anlamlı en küçük birimlerine ya da tek başına anlamı olmadığı halde cümle içinde anlam kazanan anlatım birimlerine kelime denir. Kelimeler insanlar arası anlaşmayı sağlayan, dilin anlamlı en küçük parçasıdır. Kelimelerin belirli bir düzen içerisinde bir araya getirilmesiyle anlaşma sağlanır.

DERSE HAZIRLIK

- İyilik yapmak insana neler kazandırır?
- Size iyilik yapıldığında neler hissediyorsunuz?

HER ŞEYE RAĞMEN

Okulunda ve mahallesinde arkadaşlarıyla çok iyi geçinen, saygılı, terbiyeli bir çocuk varmış. Bu çocuğun adı Taylan'mış. Taylan'ı mahallede büyük küçük herkes çok severmiş. Çünkü kendisi hem saygılı hem de yardımsevermiş. Yardıma muhtaç herkese, elinden geldiğince yardım edermiş.

Yine bir gün Taylan okuldan eve dönüyormuş. O sırada yolun kenarında karşıya geçmek için bekleyen yaşlı ve gözleri görmeyen bir adam Taylan'ın dikkatini çekmiş. Taylan, hemen yaşlı adamın yanına yaklaşır:

Size yardım edebilir miyim?

Yaşlı adam:

- Çok memnun olurum yavrum. Taylan yaşlı adamın karşıya geçmesine yardım etmiş. Karşıya geçtikten sonra yaşlı adam:
- Evladım senin adın ne?

Taylan cevap vermiş:

- Amcacığım, benim adım Taylan.

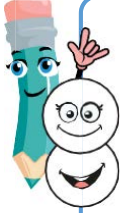
Yaşlı adam çocukluk zamanını anlatmaya başlamış...

- Babamı küçük yaşta kaybettim. Bu yüzden mahalleli bize yardım ederdi. Annem "Zor günler geçiriyoruz. Benim senden istediğim bu zorlukları aşip her şeye rağmen okuyup doktor olman"dedi. Okulumda çok başarılı bir öğrenci oldum. Mesleğimde de çok başarılıydım. Çevremdeki insanlardan yardımlarımı esirgemedim. Çünkü ben de bu yardımlarla bu seviyeye gelmiştim. Bir kaç yıl öncesine kadar da mesleğimi en iyi şekilde icra ettim. Gözlerimin rahatsızlığı beni mesleğimden ayırdı. Dikkat edersen zamanında ben insanlara yardımcı olmuştum. Şimdi ise bana yardım etmek için karşıma sen çıktın. Bu hayatın sırası olsa gerek. Taylan, karşıya geçmemde, bana yardım ettiğin için sana çok teşekkür ederim. Hoşça kal.

Taylan:

- Hoşça kal amcacığım. Tekrar görüşmek dileğiyle, diyerek yaşlı adamın yanından ayrılırken şunları düşündü: Demek ki hayat, başından sonuna kadar yardımlaşma üzerine kurul. Doğadaki tüm varlıklar arasında bir yardımlaşma var. Sıkıntıda olanlara yardımcı olmak ne güzel!

Ferzende TANIŞIR

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Taylan'ı neden herkes severmiş?
- Taylan okuldan eve dönerken kime yardım etmiş?
- Yaşlı adamın çocukluğu nasıl geçmiş?
- Yaşlı adamın mesleği neymiş?
- Taylan yaşlı adamın anlattıklarından nasıl bir ders çıkarmış?

ÖĞRENELİM

Hikâye, yaşanmış ya da yaşanması mümkün olan olayları anlatan kısa yazılardır. Hikâyelerin kişileri azdır, bir tek olay anlatmak amacıyla yazılır.

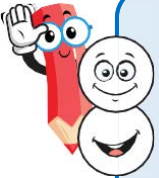
Hikâyenin dört temel ögesi vardır:

Olay: hikayede anlatılan ve kişilerin başından geçen olgulardır.

Kişiler: olayı yaşayan insan ve canlılardır.

Yer: olayın geçtiği yerdir.

Zaman: olayın gerçekleştiği zamandır.

Etkinlik: Hikâye unsurlarını belirleyiniz

YAZILI ANLATIM

BİR HİKÂYE YAZALIM

Önce yazacağınız hikâyeye bir başlık bulun. Başlık öyküde geçecek olay ile ilgili olmalıdır. Olayı belirleyiniz. Olayın akışına göre anlatmaya başlayınız. Olayın geçtiği yeri ve zamanı, kişileri belirtiniz. Yazdığınız hikâye kısa olsun. Cümleler kısa, doğru ve birbirine bağlantılı olmasına dikkat ediniz.

HİKÂYE'ye BAĞLI KALARAK
HİKÂYE HARİTASI OLUŞTURALIM

Kişiler

.....
.....
.....

Olay

.....
.....
.....

Hikâyenin adı

.....
.....
.....

Yer

.....
.....
.....

Zaman

.....
.....
.....

YILDIZLI ALFABE

Şimdi sana bir çocuğun hikâyesini anlatmak istiyorum. Uzun, cooook uzun adı olan bir çocuğun öyküsü bu. Aslında, her şey onun dünyaya gelmesiyle başladı. Kucakladılar onu, öptüler, sevdiler, çok sevindi herkes. Sıra ad koymaya gelince, babaannesi dedi ki:

- Adı Mustafa Can olsun.

Anneannesi dedi ki:

- Adı Yaşar olsun.

Annesi dedi ki:

- Adı Sönmez olsun.

Babası dedi ki:

- Adı Şafak olsun.

Büyükler bir karara varamayınca, bebek dünyadaki ilk günlerini, adsız olarak geçirdi. Küçüğün nüfus kimliğine şu ad yazıldı: Mustafa Can Yaşar Sönmez Şafak Yalçinkaya. Upuzun adın sahibi Mustafa Can Yaşar Sönmez Şafak büyüdü. Adının uzunluğu önceleri onu hiç rahatsız etmedi, hatta hoşuna bile gitti.

Arkadaşlarını kızdırdı çoğu kere:

- Kısacık adlarınız var, hepsini toplasanız bile, benim adımla yetişemezsiniz, diye alay etti onlarla.
- Ben adımla yazmayı biliyorum ama dedi Kemal.

Herkesin şaşkınlık dolu bakışları arasında, beş tane harfi yan yana sıraladı Kemal.

- Sen yazabiliyor musun Mustafa Can? Yanıt veremedi.
- Sen nerden öğrendin ki, diye sordu sadece.
- Ablamdan, dedi Kemal. Okula gidiyor o.

O günden sonra, Mustafa Can'nın aklında tek bir şey vardı artık, adını yazmaya öğrenmek. Bu kadar uzun bir adın öğrenilmesi de, yazılması da zordu elbet. Bir gece bahçedeki ceviz ağacının altında tek başına otururken, tek bir soru soruyordu kendine,

- Adımı yazmayı nasıl öğreneceğim ben?

Birden bir ses:

- Korktuğun şeye bak, diye yanıt verdi ona.

Mustafa Can Yaşar Sönmez Şafak, başını kaldırdı, ceviz ağacının yaprakları arasından, belli belirsiz görünen ay dedeyi fark etti.

- Korktuğumu kim söyledi sana, diye sordu.
- Benim adım da bu kadar uzun olsaydı, ben de korkardım yazmayı nasıl öğreneceğim diye. Bizim gökyüzünde adları çokook uzun olan arkadaşlarımız da var. Hepsi adını yazmaya öğrendi.

Mustafa Can heyecanla sordu:

- Nasıl öğrendiler?
- Harflerle tanışarak elbette.
- Tanışmadım ama ben gördüm onları, dedi Mustafa Can. Oyuncak kutularının üstünde, çikolataların üstünde sonra gazetelerde, kitaplarda, annem babam okurken gördüm, sayfalar dolusu okadar çok harf var ki.
- 29 harfi öğrendin mi, adını yazmakla kalmaz, sen de sayfalar dolusu yazı yazabilirsin.
- Okadar çok yazı 29 harfle mi yazılıyor?

Mustafa Can çok şaşıtı bu işe, şu 29 harfle bir an önce okadar çok tanışmayı istiyordu ki...

Süleyman BULUT

ÖĞRENELİM - TEKRARLAYALIM

HARF BİLGİSİ

Konuşurken ağızımızdan bir takım sesler çıkarırız. Ağızımızdan çıkan seslerin yazıdaki karşılığı olan işaretlere **harf** denir.

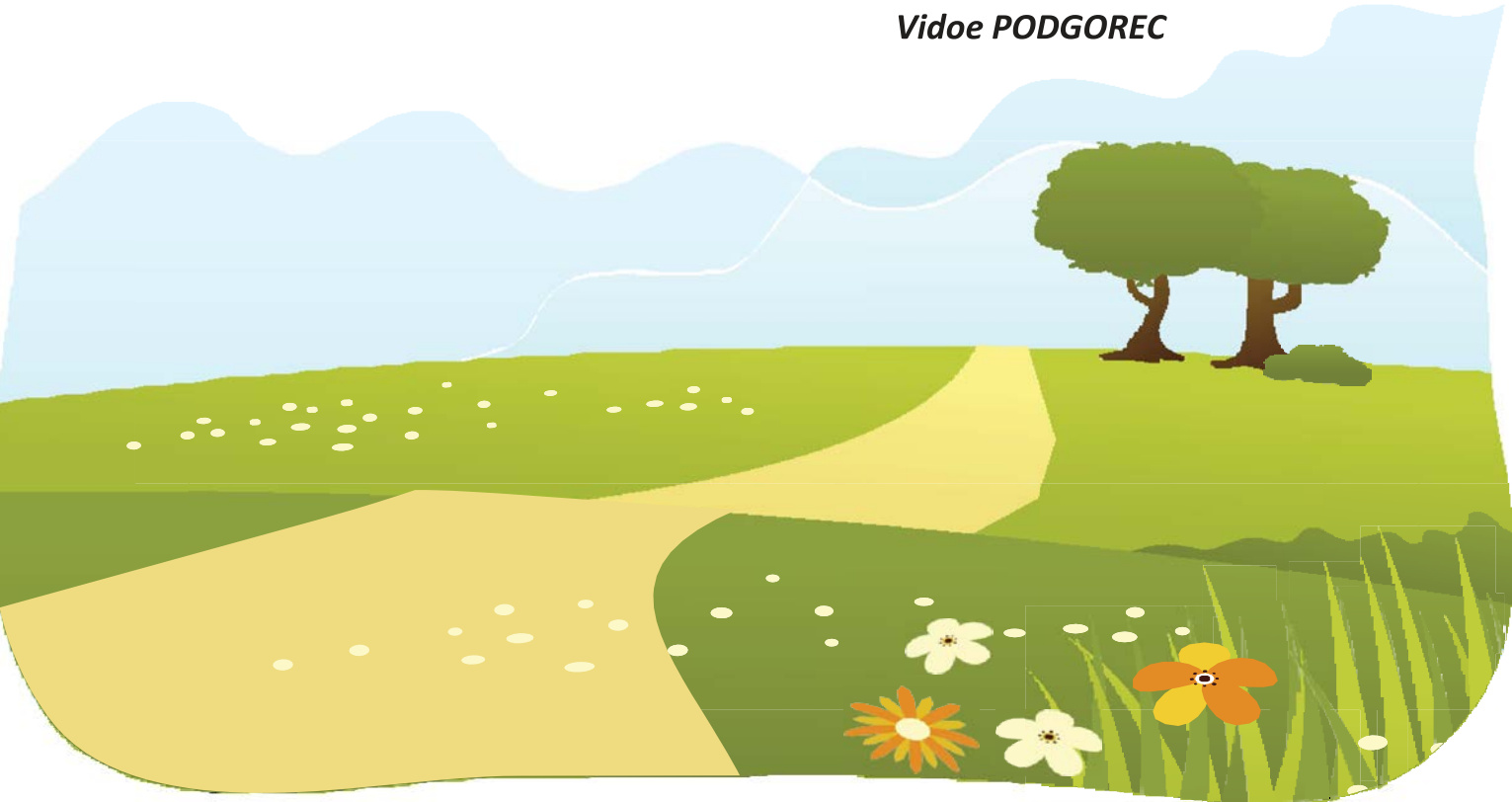
Türk alfabesinde 29 harf vardır. Bunlardan 21 tanesi ünsüz (sessiz) harfler, 8 tanesi ise ünlü (sesli) harflerdir.

Bir dilde kullanılan harflerin belli bir sıraya göre dizilmiş biçimine alfabe (abece) denir.

EKİM AYININ HİKÂYESİ

Ekim güz mevsiminin başladığı aydır. Artık doğa bahçeler, kırlar, yatmaya hazırlanan insanlar gibi, soyunmaya başlamıştır. Ayın sonlarına doğru, yaprak döken ağaçların son yaprakları dökülecektir. Serçelerle güvercin ve kumrular, karga ve kuzgunlar gibi yerli olanlardan, başka kuşlar artık çoktan sıcak ülkelerde yuvalarına yerleşmişlerdir. Böcekler de çekildiler, yaz gecelerine başlıca canlılık ve şenlik saçan cırcır böceklerinin sesi artık işitilmiyor. Bundan sonra bulutlu, yağmurlu günler başlar. Havalar gittikçe serinler. Fakat ekim ayı içinde sıcak geçen günler vardır, böyle günlere halk arasında "Yazdan bir gün" denilir. Ekim köylerde, kentlerde hayat faaliyetinin tekrar canlandığı aydır. Çiftçiler bu ayda tarlalarına tohum atarlar. Zaten bu aya Ekim ayı verilmesi de bundandır. Kentlerde en çok göze çarpan canlılık okullardadır. Artık bütün okullarda derslere başlanmıştır. Yazlıklar boşalmış, herkes işine dönmüştür.

Vidoe PODGOREC

DERSE HAZIRLIK

- En çok sevdiğiniz mevsim hangisidir?
- Sonbaharın geldiğini nereden anlarsınız? Gözlemlerinizi anlatınız.

SARI YAPRAKLAR

Mevsimlerden sonbahardı. Kırmızıya dönük sarı bir yaprak:

"Artık savrulma zamanım geldi." diye düşündü.

"Böyle yüksekten yeryüzünü seyretmek ne güzel! Ne yazık ki biraz sonra savrulacağım!"

Gerçekten de biraz sonra hava bulutlandı. Kuvvetli bir rüzgâr çıkmak üzereydi. Küçük yaprak bulunduğu dala sıkı sıkı sarıldı:

- Ne olur beni rüzgâra verme. Karnım çok aç. Aç bir karınla dalımdan kopmak istemiyorum, diye rica etti.

Yaprağın tutunduğu dal, küçük yaprağın böyle acıklı konuşmasına çok üzüldü:

- Üzgünüm, fakat bir şey yapamam ki... Rüzgâra benim sözüm geçmez. Ancak bütün gücünle bana tutun, dedi.

Küçük yaprak dala sıkıca tutundu. Bir taraftan da yemeğini hazırlıyordu. Topraktan gelen su ve madensel tuzları aldı. Güneş bugün bulutların arkasındaydı. Fakat yine de yemek yapması için gerekli ışınlarını gönderdi. Çünkü o, bütün bitkilerin dostuydu. Küçük sarı yaprak karnını iyice doyurunca:

- Oh, dedi. Yaşamak çok güzel! Biraz sonra dalımdan kopacağım ama yine de üzülmiyorum, çünkü toprağa karışıp gübre olacağım. Tabiat anaya faydalı olacağım, diye düşündü.

Türkan GEDİK

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Küçük yaprak, bulunduğu dala neden sıkı sıkı sarılmış?
- Küçük yaprak, karnını nasıl doyurmuş?
- Küçük yaprağın yemek yapmasına kim yardım etmiş?
- Küçük yaprak, toprağa karışınca ne olacakmış?
- Metindeki olay ne zaman gerçekleşmiş?

ETKİNLİK**Güne Başlama Zamanı**

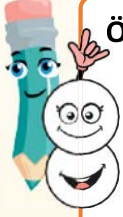
Çocuklar güler yüzle karşılanır. Çocuklara “Rüzgâr nedir?” sorusu sorulur. “Biz bir rüzgâr oluşturabilir miyiz?” diye sorulur. Çocukların sorularla üfleme tekniği ile rüzgâr oluşturulabileceğini bulmaları sağlanır. Çocukların her birine birer kâğıt mendil verilir. Bu mendillerin ne için kullanıldığı, ağır mı hafif mi olduğu sorularak dikkat çekilir.

OYUN OYNAYALIM

- Öğretmen çocukları yuvarlanarak minderlere geçmeleri için yönlendirir. Çocuklar minderlere oturduktan sonra “Hava, su, toprak” parmak oyununu oynatır.
 - *Parmak Oyunu*
 - *Hava, su, toprak*
 - *Odaman kocamann... Bir penceresi var... (İki el yan yana açılıp kapatılır.)*
 - *Her sabah erkenden kalkar ...(Gerinme hareketi)*
 - *Penceremi açıp ...(Açma hareketi yapılır.)*
 - *Dışarıya bakarım... (Baş sağa sola hareket ettirilir.)*
 - *Penceremin önünde temiz hava alırım... (Kollar yana açılıp nefes alınarak ciğerler şişirilir.)*
 - *Unutmayın hava, su, toprak... (Kollar yana açılır, başparmakla su içme hareketi yapılır, elle yer gösterilir.)*
 - *Olmasa, olmaz hayat...(Kollar yana açılır.)*

ETKİNLİK**Hikâye**

İsteyen çocuklar parmak oyununu tekrar ettikten sonra öğretmen çocuklara önceden hazırladığı hikâye kartlarını gösterir. Yanına bir çocuk çağırır. Hikâye kartlarını karışık olarak çocuğa verir ve çocuğun sıralama yapması için belli bir süre bekler. Çocuk sıralama yapar. Sıralamayı bitirdikten sonra arkadaşlarına hikâyeyi anlatır. Yanlış sıralamışsa öğretmen çocuğu “Önce ne oldu? Sonra ne oldu?” diye yönlendirir.

ÖĞRENELİM

CÜMLE BİLGİSİ

Cümleler duygu, düşünce, istek, haber gibi yargıları bildirir.

Örnek:

- Ne olur beni rüzgâra verme. (*Duygu*)
- Böyle yüksekten yeryüzünü seyretmek ne güzel. (*Düşünce*)
- Aç bir karınla dalımdan kopmak istemiyorum. (*İstek*)
- Gerçekten de biraz sonra hava bulutlandı. (*Haber*)

Etkinlik:

Aşağıda verilen cümlelerin bildirdiği yargıları yukarıdaki örnekte olduğu gibi yazınız.

Duygu

Düşünce

İstek

Haber

- Bence yemek tuzlu olmuş.
- Keşke kar yağsa.
- Büyüyünce mimar olmak istiyorum.
- Dişlerimizi günde en az iki kez fırçalamalıyız.
- Annem eve geç gelecekmiş.

Cümlelerin Güzelliği Nerde Gizlenir

Yazmak, düşünmektir. Cümle düşünerek kurulur. Cümlelerin kuruluşu iki temel öğeye dayanır:

- a) Sözcük seçimi,
- b) Sözcüklerin cümle içinde yerli yerine oturtulması, sıralanması.

Unutmayın:

Düzyazının belkemiği cümle olduğuna göre, yazarken iyi düşün yoksa doğru dürüst cümle kuramazsın. Ama kitap da okuyacak olursan bunu daha kolay ve çabuk öğrenebilirsin.

DERSE HAZIRLIK

- Hayatta öğüt verenleri dinler misiniz?
- Size edilen öğütlerin hiç yararını gördünüz mü?

GERÇEK BİR DOST, KİTAP

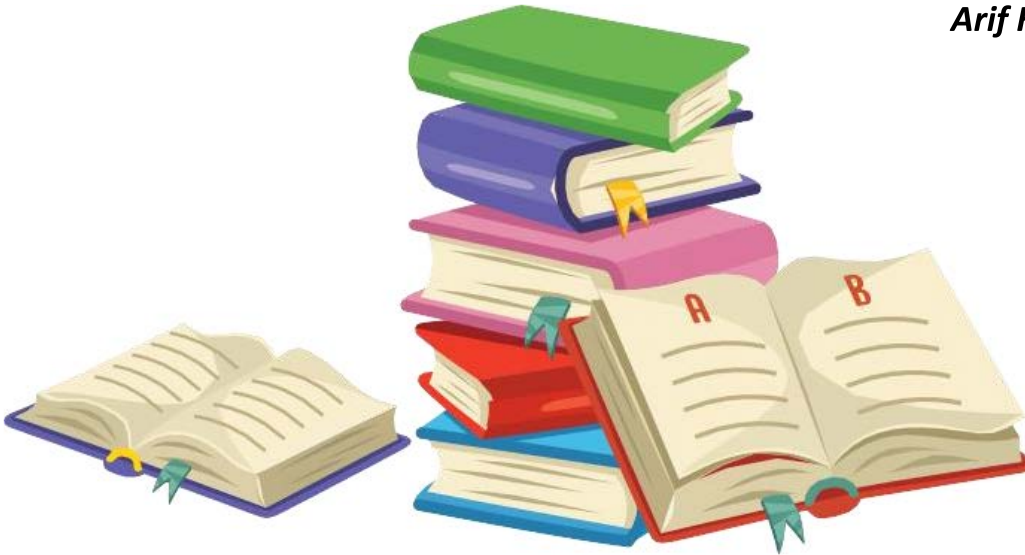
Kitabı sevenler, kitap okumayı alışkanlık haline getirenler, yaşam boyu kendilerine en vefalı arkadaşı seçmiş demektirler. Çünkü kitap, insana en sıkıntılı günlerinde arkadaşlık ettiği gibi eğlendirerek öğreten, öğretirken eğlendiren bir dosttur.

Arkadaşlarımızın çoğu zaman kaprislerine boyun eğmek zorunda kalabiliriz. Ama kitaplar kendileriyle ilgilenmediğimiz zamanlarda bile bize darılmazlar. Konuldukları raflarda bizi sabırla beklerler. Yılların tozu ve kiri onların iç dünyasını karartmaz. Ne zaman elimize alsak, bize içtenlikle gülümserler.

İnsan dostlarına gerekli ilgiyi göstermeyi, dertleriyle dertlenmeyi, sevinçleriyle sevinmeyi nasıl zevkli bir uğraş biliyorsa, kitaplarına da aynı ilgi ve sevgiyi göstermelidir. Onları temiz tutmalıdır. Kitapların içerdiği düşüncelerden gereğince yararlanmalıdır.

Kitaplarla dostluğumuzu yaşam boyu sürdürmeliyiz. Çünkü onlar hem kültürümüzü hem de okuma zevkimizi geliştirerek bize ömür boyu arkadaşlık ederler.

Arif Hikmet PAR

DERSE HAZIRLIK

- Çalışkan olmak, insanlara, hayatlarında neler kazandırır?
- Çalışmayan insanlar neler kaybeder?
- Aşağıdaki metni iki kere okuyalım.

AKIL OKULU

Bir gün ülkelerin birinde yaşayan zengin bir adam, komşu ülkede bir Akıl Okulu olduğunu öğrenmiş. Merakına yenilerek bu okulu görmek için yola çıkmış. Aslında bir okulda akıl öğretilceğine inanmıyormuş. Yolda giderken ağır ağır yürüyen bir ihtiyara rastlamış. İhtiyarın gözleri görmüyormuş. Ona acıyarak nereye gittiğini sormuş. Aynı yere gittiklerini öğrenince yol arkadaşı olmuşlar. İhtiyar, atın üzerinde, adam yaya bir şekilde yolculuklarına devam etmişler. Şehrin meydanına vardıklarında ihtiyar bağırmaya başlamış:

- İmdat! Yardım edin. Bu adam atımı çalmak istiyor. Bu garibana yardım elini uzatacak yok mu? İmdat!

Meydandaki insanlar koşa koşa gelmişler. İhtiyar kör olduğu için ona acımışlar ve zengin adamı suçlamışlar:

- Utanmıyor musun bu yaşta hırsızlık yapmaya? Hem de kör adamın atını çalmaya çalışıyorsun!

Zengin adam ne kadar da atın kendisine ait olduğunu anlatmaya çalışsa da, kimse ona inanmamış. Onu, atı ve kör ihtiyarı doğruca şehrin hâkimine götürmüşler. Hâkim, önce kör ihtiyarı sonra adamı dinledikten sonra,

- Bana bir baytar, bir nalbant, bir de saraç çağırın, demiş. Hâkim, baytara atın nereden geldiğini, nalbantta nereden nallandığını, saraca nereden konumlandığını sormuş. Baytardan, nalbanttan ve saraçtan kendi ülkesinin adını duyunca çok şaşırılmış.

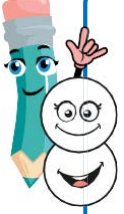
Hâkim cevapları aldıktan sonra atın sahibine dönerek,

- Evet, sen doğru söylüyorsun, demiş. Bu at senin. Artık atını alıp gidebilirsin. İhtiyara da gereken ceza verilecektir. Hiç meraklanma. Fakat zengin adam dayanamayarak hâkime bunları nasıl bildiğini sormuş.

Hâkim gülerek,

- Ben ve gördüğün herkes, bu şehirdeki Akıl Okulunu bitirdik. Her şeyi o okulda öğrendik, demiş.

Adam böylece Akıl Okulunun ne anlama geldiğini yaşayarak öğrenmiş. Anlamış ki herkeste akıl var ama onu kullanabilmek için eğitim gerekiyor.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Öykü nerede gerçekleşiyor?
- Adam, nerede yaşıyormuş?
- Adam, ihtiyarı niçin atına almış?
- İnsanlar niçin adama değil de, ihtiyara inanmışlar?
- Hâkim, kimleri mahkemeye çağırmış?
- Nalbant atın neresine bakarak atın memleketini anlamış?
- Saraç, atın neresine bakarak atın memleketini anlamış?
- Baytar, ne iş yapar?
- Sonunda adam ne anlamış?

ETKİNLİK

Öykünün canlandırmasını yapınız.

Canlandırma yaparken öğretmen kısa videolar çeker.

Öğretmen kısa videoları birleştirerek, öğrenciler tarafından canlandırılan öyküyü, tüm sınıf izler.

DERSE HAZIRLIK

- Adalet ve dürüstlük kelimeleri duyunca aklınıza gelen ilk şey nedir?

YARAMAZ ALICAN

Alican sınıfın en yaramaz çocuğudur. Arkadaşlarının saçını seğer, oyun oynarken onların canını acıtır. Hatta sırf şaka olsun diye yalanlar söylerdi. Alican'ın sırası her zaman dağınıktır, bu da yetmezmiş gibi arkadaşlarının sırasını da dağıtır. Derslerde bir anda bağırır, öğretmeni ve arkadaşlarını rahatsız ederdi.

Arkadaşları Alican'a yaklaşmak istemese de, öğretmeni onu diğer öğrencilerinden ayırmazdı. Alicanların sınıfı yılsonu gösterisi yapacaktı bu yüzden öğretmen her öğrenciden kostüm için para toplamak üzere sınıfta en güvendiği öğrencisi Bahadır'ı seçti. Bahadır tüm sınıftan paraları topladı ve bir zarfın içinde çantasına koydu.

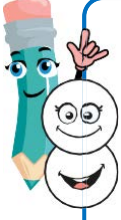
Alican'ın babası ona uzaktan kumandalı bir araba aldı. Alican da, arkadaşlarıyla birlikte oynamak için onu ertesi gün okula götürdü.

Bahadır ağlayarak öğretmenine önceki gün paranın kaybolduğunu yani çalındığını söyledi. Öğretmen sabah Alican'ın yeni arabasını görünce ondan şüphelendi, üstelik bilgisayar dersinde kitabını unuttuğu için sınıfa gitmişti ama sınıfta kimse yoktu.

Alican arabasıyla oynarken öğretmen yanına geldi ve çaldığı parayı geri vermesini söyledi. Onu affedeceğini de söyledi. Alican ağlamaya başladı ve kendisinin almadığını söyledi. Ama ona inanmak çok zordu.

Öğretmen tam sınıfa girerken Bahadır'ın apartmandan arkadaşı öğretmene bir zarf uzattı ve Bahadır'ın bu zarftaki parayı düşürdüğünü söyledi. Bahadır neye uğradığını şaşırды çünkü parayı düşürdüğünü biliyordu. Çok utandı ve mahcup oldu. Hemen Alican'dan özür diledi...

Elif Emine BALCI

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Alican'ın davranışları sizce yanlış mı? Neden?
- Bir insanın yaramaz olması onun adaletli olmadığı anlamına gelir mi?
- Adaletli bir insan neden doğru sözlü olmalıdır?
- Bahadır neden Alican suçlandığı halde konuşmadı.
- Alicanın/Bahadırın yerinde siz olsaydınız nasıl davranırdınız?

ETKİNLİK

- Hikâyenin canlandırmasını yapın.
- Öğretmen, Alican, Bahadır ve **Bahadır'ın** apartmandan **arkadaşını canlandıran**, gönüllü dört öğrenci seçiniz.
- Hikâyenin canlandırmasını yaparken diğer öğrenciler (seyirciler), beğenmedikleri yerlerde canlandırmayı DUR deyerek, durduracaklar ve kendileri o durumda bulunsaydılar nasıl davranacaklarına dair canlandırma yapıyorlar.

Örneğin: Alican sınıfa girip kız arkadaşının saçını çekerken, bir seyirci öğrenci DUR diyor, sahneye çıkıyor ve öyle bir durumda, nasıl davranması gerektiğini, yeni canlandırma yaparak, hikâyenin canlandırması devam ediyor, yine uygunsuz bir davranışta, başka bir öğrenci DUR diyerek, sahneye çıkıp doğru davranış sergiliyor. Bu şekilde hikâye canlandırması doğru ve adaletli bir hal alarak sona eriyor.

ÖĞRETMENE YÖNERGE

Buna **Forum tiyatro** derler. Aslında forum tiyatronun amacı belirlenen bir problemin çözümlerini araştırmak demektir.

Canlandırmanın herhangi bir yerinde seyreden öğrencilerden canlandırmayı durdurarak, canlandırmanın gidişine müdahale etmeleridir.

DERSE HAZIRLIK

- Aşağıdaki metnin her bölümün sonunda kırmızı renkle yazılmış sorular var. Metni okurken, soruya gelince okumayı durdurunuz ve soruya cevap veriniz. Sorulara cevap verdikten sonra başarılı araştırma nasıl yapıldığını öğreneceksiniz ve iyi bir araştırmacı olacaksınız.

ATIL ARAŞTIRMA YAPIYOR

Öğretmen sınıfa girdi. Bütün öğrenciler onu dikkatle izliyordu.

- Bugünkü konumuz evcil hayvanlar. Bu konu hakkında araştırma yapmak isteyen kimse var mı, diye sordu.

(Dersin konusu nedir?)

Hiç kimse yanıt vermedi. Öğretmen de:

- Araştırmasını sınıfta sunan öğrenciyi ödüllendireceğim, dedi.

Öğretmenin amacı, öğrencilerin kendilerini sözlü olarak ifade edebilmesiydi.

(Öğretmenin amacı nedir?)

Atıl, durgundu. Çünkü konuyu başarılı bir şekilde sunup sunamayacağını bilemiyordu. Kararsızlığını fark eden öğretmeni, onu bakışlarıyla yüreklendirdi. Öğretmen ona:

-Bir hafta sonra araştırmanı bize çeşitli resimlerle sunarsın, dedi.

(Atıl neden durgundu?)

Akşam Atıl ve ailesi hep birlikte yemek masasına oturdular. Önce çorbalarını içtiler, sonra da etli, sebze yemeklerini yediler. Atıl'ın aklına araştırma ödevi gelince annesine dönüp heyecanla sordu:

- Anneciğim, yarın şehir merkezindeki kütüphaneye gidelim mi?

- Neden, diye sordu annesi.

- Öğretmen bir araştırma verdi.

Ablası merak etti:

- Konusu ne?

- Evcil hayvanlar.

(Atıl, annesine ne sordu?)

- Bende o konuyla ilgili resimli kitaplar var. Onlardan yararlanabilirsin, dedi ablası.

- Ablacığım, bu araştırmayı sınıfta sunacağım. Ama başarısız olurum diye korkuyorum.

(Atıl neden korkuyor?)

- Eğer iyi bir hazırlık yaparsan başarılı olursun, dedi ablası.

Akşam yemeğini yedikten sonra Atıl, ablasının odasına gitti. Atıl, ablasının ona uzattığı kitapları aldı. Bu kitapların içinde hem bir sürü bilgi hem de bir sürü resim vardı.

(Ablası, Atıl'a ne dedi?)

Ablası masasında ders çalışıyordu.

Atıl, ablasına:

- Nasıl bir hazırlık yapacağımı bilmiyorum, dedi.
- Atıl, ben senin kendine güvenmediğini hissediyorum.
- Haklısın, kendime hiç güvenmiyorum, dedi Atıl.

(Atıl, kendisine neden güvenmiyor?)

- Araştırmanı başarılı bir şekilde sunabilmek için güven duygunu güçlendirmelisin, dedi ablası.

- Nasıl?
- Araştırmanı sunmadan önce, güzel konuşmak için ön hazırlık yapmalısın.
- Ön hazırlık mı?

(Ablası, Atıl'a ne önerdi?)

- Evet, Atıl, konuşmanı hazırla ve sözcükleri yerinde kullanmayı unutma. Küçük çocuk, ablasını can kulağıyla dinledi.
- Sınıftaki herkes bir araştırma konusu seçti mi?
- Hayır, hiç kimse araştırma yapmak istemedi.

(Atıl, ablasını nasıl dinledi?)

- İyi ki sen yapıyorsun, dedi ablası.

- Neden böyle dedin?

- Çünkü bu tür araştırma ve sunumlar kendini sözlü olarak ifade etmeni sağlar.

- Ablacığım iyi bir anlatım için daha başka neler yapabilirim?

(Sunum yapmak insana ne sağlar?)

- Konuyu anlatırken noktalama işaretlerine, tonlamaya ve vurgulamaya da dikkat etmelisin.

- Başka, diye sordu Atıl.

- Ablası:

- Dikkatini anlattığın konuya ver, arkadaşlarınla ve öğretmenle göz teması kur, dedi.

(Göz teması kurmak ne demektir?)

Atıl, ablasının dediklerini aklının bir köşesine not etti. Ablası son olarak ona:

- En önemlisi, işitilebilir bir ses tonuyla konuş, dedi.
- Teşekkür ederim ablacığım.
- Bir şey değil kardeşim.

(Ablası, son olarak Atıl'a ne söyledi?)

Atıl, araştırmasını yaptı ve ablasının öğütlerini hiç unutmadı.

En sonunda, öğretmenin istediği tarihte araştırmasını arkadaşlarına sundu. Başta çok heyecanlandı. Fakat anlatmaya başlayınca bu heyecan cabucak geçti.

(Atıl, neyi hiç unutmadı?)

Atıl, konuyu anlatırken ablasının önerilerini dikkate almıştı. Böylece Atıl, öğrendiklerini çok iyi uygulamış oldu. Ayrıca hem arkadaşlarının hem de öğretmenin beğenisini kazandı.

(Atıl, sunum sonrası ne kazandı?)

Devrim ALTAY

ETKİNLİK

Öğretmeninizle birlikte, ilginizi çeken bir konu seçiniz. Bir hafta boyunca konuyu araştırınız. Araştırma yaparken bulduğunuz bilgileri öğretmeninizle danışarak sunumunuza yerleştiriniz. Araştırmanız bitince, sınıfın önünde sunumu yapınız. Unutmayınız! Sunumu yapmadan önce, ön hazırlık yapmalısınız...

DERSE HAZIRLIK

- Dürüstlük kelimesini duyunca, aklınıza gelen bir olay anlatınız.
- Dürüst olmak neden önemlidir?

DÜRÜSTLÜK

Sedef pazar günü ödevlerini bitirmiş evin salonunda oturuyordu. Karşısında duran dolabın üzerindeki bir kitabı fark etti. Kitabı almak için dolabın üst kısmına uzandığında kitabın yanında duran vazoyu yere düşürdü.

Sedef şöyle bir vazoya baktığında kırıldığını fark etti. Kırılan vazoyu öyle sıradan bir vazoyu değildi. Babası annesine evlendikleri ilk yıl almıştı. Annesi için vazoyun manevi değeri çok yüksekti.

Sedef korku içerisinde oradan hemen uzaklaştı ve odasına geçti. Bir süre sonra annesinin ağlama sesini duydu. Annesi bir yandan ağlıyor bir yandan da küçük kardeşi Murat'a bağıyordu. Sesleri duyan Sedef, Murat ve babası koşarak annelerinin yanına geldiler. Vazoyu kırıp bir şekilde gören babası Murat'a bağırdı. Murat her ne kadar ben yapmadım dese de, ne annesi ne de babası inanmamıştı. Annesi de babası gibi Murat'a çok kızdı.

Murat çok yaramaz bir çocuktur. Ama bu sefer vazoyu kıran o değildi. Bu gerçeği ise Sedef'ten başkası bilmiyordu.

Bu hafta Murat için her şey yasaklanmıştı. Daha da kötüsü annem ve babam onunla eskisi gibi konuşmuyordu. Bu durum hem Murat'ı hem Sedef'i çok üzdü. Murat o günden sonra odasına kapandı eski neşesi tamamen gitmişti.

Murat'ın uğramış olduğu bu haksızlığa daha fazla dayanamayan Sedef, annesinin yanına gitti ve her şeyi dürüstçe, olduğu gibi anlattı. Aslında Murat'ın bir suçu olmadığını, vazoyu kıranın kendisi olduğunu ve vazoyu yanlışlıkla kırdığını anlattı.

Bu itiraftan sonra annesi ve babası öncelikle Murat'tan özür diledi. Daha sonra ise dürüst bir şekilde gerçekleri söylediği için Sedef'e teşekkür ettiler. Tabi teşekkürden sonra bir ceza da verdiler. Ama verdikleri cezaya Sedef hiç üzülmeydi. Çünkü kardeşi Murat'ın haksız yere suçlanması artık sona ermişti.

Bu olay Sedef için büyük bir ders oldu. Bir daha ne olursa olsun dürüst olacaktı.

HİKÂYE'ye BAĞLI KALARAK
HİKÂYE HARİTASI OLUŞTURALIM

Kişiler

.....
.....
.....

Olay

.....
.....
.....

Hikâyenin adı

.....
.....
.....

Yer

.....
.....
.....

Zaman

.....
.....
.....

DERSE HAZIRLIK

- Evde hayvan besliyor musunuz?
- Hayvanlara karşı nasıl davranmalıyız?

HAYVANLARDAN MEKTUP VAR

Aslan, ormandaki hayvanları bir araya toplamış. Yüksekçe bir yere çıkıp konuşmaya başlamış:

- Sevgili arkadaşlar, bugün 4 Ekim. İnsanlar bu günü “Hayvanları Koruma Günü” olarak kutluyorlar. Ben kralınız olarak size bir teklifte bulunmak istiyorum.

Hayvanlar, aslanın bu sözleri karşısında hep birlikte bağırılmışlar:

- Sizi dinliyoruz, kralımız!

Aslan teklifini açıklamış:

- İnsanlara bir mektup yazalım. Herkes bu mektupta insanlarla ilgili düşüncelerini açıklasın.

Hayvanlar aslanın çevresinde toplanmışlar, konuşmuşlar ve tartışmışlar. Sonunda aşağıdaki mektubu yazmışlar. Hep birlikte okuyalım.

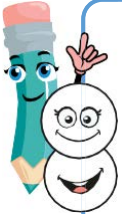
Sayın insanlar,

Yılda bir günü bize ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Bizler sizi çok seviyoruz. Lütfen siz de bizi seviniz. Eziyet etmeyiniz. Hasta olduğumuz zamanlar da bizlere bakınız. Veterinere götürünüz. Çocuklarınıza hayvanları sevmeleri ve korumaları gerektiğini öğretiniz. Bazılarımızın soyları tükenmek üzere. Bu durumda olanlarımızı koruma altına alınız.

Tüm hayvanlar adına, Kral Aslan.

Aysel AYDIN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Aslan, hayvanları neden bir araya toplamış?
- Aslan, hayvanlara nasıl bir teklifte bulunmuş?
- Sizce hayvanlar yazdıklarında haklılar mı?
- 4 Ekim Hayvanları Koruma Günü hakkında araştırma yapınız.
- Topladığınız bilgileri sınıf arkadaşlarınız ile paylaşınız.

DERSE HAZIRLIK

- Cimrilik nedir?
- Paylaşmak ne demek?
- Cimrilik insandan neyi alıp götürür?

BİR KAHRAMAN DAHA EKLE

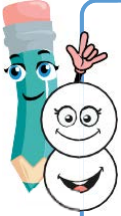
Ayıcık Cesur, güneş batarken evinden çıktı. Karnı çok acıkmıştı. Şöyle güzel, lezzetli bir şeyler yemek istiyordu. Sağına soluna bakınarak ilerlerken birden Tilki Tıktık ile karşılaştı. Tıktık, Ayıcık Cesur'u görür görmez elini arkaya götürdü. Bir şeyler sakladığı her hâlden belliydi.

Ayıcık Cesur homurdanarak, "Karnım çok aç!" dedi. "Yiyeceğini benimle paylaşır misin?"

Tilki Tıktık, "Demek çok açsın." diye söze başlamıştı ki bir ses duyuldu. Bu Arı Vızıltıydı. Çok ama çok neşeli görünüyordu.

- Arkadaşlar haydi, bizim kovanda ziyafet var, dedi.

Tilki Tıktık, az önce yaptığı cimrilikten utandı. Hep birlikte dere kenarındaki koca çınara doğru ilerlediler.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Hikâyemize bir kahraman daha ekler misin?
- Bu yeni kahramanı da ekleyerek hikâyeyi yeniden yazalım.
- Bakalım, yeni kahraman olaylara nasıl bir farklılık katacak?
- Sonra da hikâyeyi resimlemeye ne dersin?

[illegible]

DERSE HAZIRLIK

- Kuzey Makedonya'nın ünlü Türk yazarı Necati ZEKERİYA hakkında araştırma yapınız.

BİZİM SOKAĞIN ÇOCUKLARI

Gün bizim sokağa indi.

Gün bizim sokağın kapılarını açtı

Gün bizim sokağın çocuklarını içine aldı.

Gün bizim sokağa renk getirdi, oyun getirdi

Serpti çocuk başladı oynamaya: Yağ satarım, bal satarım, kimse de bilmez ne satarım... O susunca sarışın çocuk aldı işi eline: Ali ağa dum dum, beş para buldum, çarşıya gittim, çarşı yok, eve geldim ev yok, tarana taştı kaşık yok, çocuk ağlar beşik yok.

Birer birer, hep küçükler, bir araya geldiler.

Haydi, uçu uçu oynayalım, dedi en küçüğü.

Bu teklife hepsi razı oldular. Tam ortada bir daire yaptılar. En büyüğü aldı sayısın: "Edinene, bedinene, duda biner kadın nine, ontum bentüm, talih tilki, dum dam Pis..."

Değilim ben, dedi ilk defa oyuna katılan şişman çocuk. Pis sensin.

Bu oyundur be, oyunda dargınlık olmaz, dedi büyüğü.

Anlaşıncaya kadar, azıcık kavga da yaptılar.

Uçtu, uçtu, ne uçtu?

- Leylek uçtu.

Başladılar: Leylek leylek havada, yumurtası tavada, çağıralım ot yesin, ot yemezse et yesin.

Uçtu, uçtu, ne uçtu?

Karga uçtu, dedi biri, sonra şöyle devam etti: Karga karga gak dedi, çık şu dala bak dedi. Sözü aldı başka biri: Çıktım baktım o dala, şu karga ne budala, Karga fındık getirdi, sıçan yedi bitirdi, onu tuttu bir kedi, miyav dedi, av dedi.

Bir ara çocuklar, öteye beriye dağıldılar. Biri bir kömür aldı, duvara elleri açık bir çocuk resmi çizdi. Biri komşu evin eriğine tırmandı, kimseye sormadan erik kopardı. Başka bir kıskançlıktan usturayla arkadaşının uçurtmasının ipliğini kesti. Biri gene eve getirmekte olduğu yoğurdun kaymağını köşe başında kimse görmeden yedi. Güneş aldı avuçlarına sokağı. Çocuklar bir ara serine, gölgeye çekildiler. Ansızın yağmur yağdı. Çocuklar evlere kaçıştılar. Durunca, gene sokağa çıktılar, gene oynamaya başladılar. Oyunda kızlar da vardı. Kızların en güzeli berber kızıydı. İyi ama çocuklardan biri aldı saysın. Eveleme, develeme, deve kuşu kovalama, bazı, bazı, çok aptaldır berber kızı.

Aptal sensin, sen, sen, dedi berber kızı.

Sizin için iyi demişler, saçı uzun, akli kısa, dedi çocuk.

Berber kız aldı eline nalını:

Bak koca kafayı, dedi.

İş büyüdü. Kızlar bir yandan: Salı salata, çocuklara falaka, dediler çocuklar öte yandan: Cuma cumruk, kızlara yumruk” diye dizdiler de dizdiler. Gece bizim sokağa gelmeseydi, iş kim bilir nereye kadar çıkacaktı? ...

Gece bizim sokağa indi.

Gece bizim sokağı yuttu.

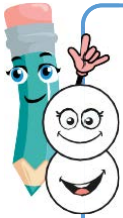
Gece kapılara kilit vurdu.

Gece çocukları yataklara gönderdi.

Gece çocuklara renk getirdi, rüya getirdi.

Şimdi, sokağımızın en küçüğü Orhan da, yatakta artık. İşte bizim sokakta, bizim çocuklar, inanın günleri böyle sayarlar.

Necati ZEKERİYA

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

Bu öykünün konusu ne? Öyküde sözü geçen çocuklar kimler? Yazar, bunları nasıl anlatıyor? Yazar öyküsünü halk edebiyatı öğeleriyle işlemiş. Öyküde halk edebiyatından örnekleri bulun. Burada tekerleme atasözleri ve deyimler var.

Yukarıdaki metin Üsküp Türkçesiyle yani Üsküp ağızıyla yazılmıştır. Bir önceki metinde gördüğünüz Türkçeden farklı bir Türkçe. Aynı dili konuşan yani Türkçe konuşan bizlerin; yöre, şehirlere ve köylere göre değişik söyleyişlerimiz var. Bu değişik söyleyişlere ağız denir.

ETKİNLİK: “Sizin için iyi demişler, saçı uzun, akli kısa” cümlesi önyargı mı yoksa bilimsel bir kanıtı olmayan yargıdır (stereotip)?

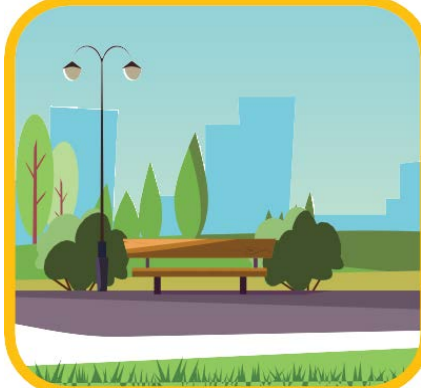
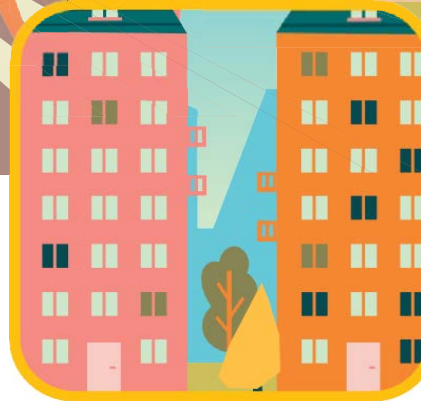

ETKİNLİK

- Metinde buldukları anlamı bilinmeyen kelimeleri yazmalarını isteyiniz. Kelimelerin anlamını sözlüğe bakarak bulmalarını söyleyiniz.
- Öğrencilerden metnin konusunu bulmalarını isteyiniz. Metinde okudukları yazı ile ilgili anlatımları zihinlerinde canlandırarak resimlemelerini isteyiniz. Yaptıkları resmi anlatmalarını sağlayınız.
- Öğrencilere metindeki sorunları ve bunların en önemlisini belirleyip bu soruna farklı çözümler üretmelerini söyleyiniz. Öğrencilere dinledikleri metnin ana fikrinin ne olduğunu sorunuz. Belirlenen ana fikri defterlerine yazmalarını isteyiniz.

Günlük Hayatla ilişkilendirme

- Öğrencilerin konuşacakları, yazacakları ve görsel sunu yapacakları konuyu belirlemelerini isteyiniz.
- Seçtikleri konuları sınıfa sunarken uymaları gereken konuşma kuralları hakkında tartışmalarını sağlayınız. Seçtikleri konuyla ilgili yazma çalışmalarında uymaları gereken kuralları öğrencilere hatırlatınız. Yazılarında bu kurallara uymaları gerektiğini belirtiniz.

DERSE HAZIRLIK

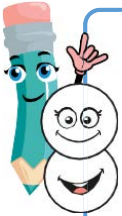
- Nasrettin Hoca fıkralarını araştırınız. Bu fıkralardan daha önce hiç duymadığınız birini defterinize yazınız.
- Defterinize yazdığınız Nasrettin Hoca fıkrasını arkadaşlarınıza okuyunuz.
- Okuduğunuz ve dinlediğiniz fıkralardan hareketle Nasrettin Hoca'nın kişiliği hakkında neler öğrendiniz?

HEPSİ HAKLI

İyi, kötü hep konuşan haklıdır. İşte bu hikâye bunu anlatır. Neyse, lafı bırakıp geçelim hikâyeye:

Bir gün iki adam gelir Hoca'ya.
İkisi de birbirinden davacı.
Başlar, birinci adam anlatmaya;
Söyler, yanar, yakınır...
Hoca dikkatle dinler...
Sonunda da: "Doğru! Sen haklısın!" der.
Bunun üzerine fırlar öteki.
Meseleyi öyle bir anlatır ki
Hak vermemek elden gelmez duyunca.
Dinler: "Eh! Sen de haklısın!" der Hoca.
Hoca'nın karısı da o anda oradadır.
Kocasının hükmünü duyar duymaz atılır:
"Canım, Hoca!" der. "Böyle şey olur mu? Ya o haklı ya da bu!"
O zaman Hoca karısına döner:
"Vallahi sen de haklısın!" der.

Orhan Veli KANIK

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Nasrettin Hoca'ya kimler geliyor?
- Nasrettin Hoca, birinci adamı neden haklı buluyor?
- Nasrettin Hoca'yı, ikinci adam nasıl ikna ediyor?
- Nasrettin Hoca'nın bu fıkrasını sevdiniz mi? Neden?

ETKİNLİK İLE ÖĞRENELİM

Aşağıdaki oyunu oynamak için uygun sayıda gruplara ayrılınız. Oyun sonrasında bu kelimelerin anlamları hakkında arkadaşlarınızla tartışınız. Her grup bulduğu kelimeyi anlamına uygun bir cümlede kullansın.

dünya
eski

haklı
acı

hikâye
yakınmak

kişi
mesele

ters adam
hak

Oyun şu şekilde oynanır:

Kelimeler küçük kâğıtlara yazılarak katlanır. Katlanan kâğıtlar öğretmen masasının üzerine konur. Her gruptan bir öğrenci seçilir. Bu öğrenciler sırayla masa üzerindeki kâğıtlardan bir tanesini alır. Öğrenci, gruptaki arkadaşlarına kâğıttaki kelimeyi söylemeden çağrıştırdığı kelimelerden sözsüz hareketle kelimeyi buldurmaya çalışır. Bunun için kelimenin eş ve zıt anlamlısı ile yakın anlamlı kelimelerden faydalanabilir. Kelimeyi bulan gruplara on puan verilir. Bilemeyen grup ise puan alamaz. En çok kelimeyi bulan grup yarışmayı kazanır.

ÖĞRENELİM

Nasrettin Hoca ve komşusu arasında geçen aşağıdaki konuşmayı okuyunuz. Konuşmadaki noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

"Nasrettin Hoca: Komşu, senin kazan doğurdu.

Komşu: Neee! Doğurdu mu?"

Ünlem İşareti

Konuşmada kullanılan noktalama işaretlerinden nokta, virgül ve soru işaretinin kullanım yerlerini biliyorsunuz. Ünlem işareti (!) ise dilimizde yaygın olarak şu görevlerde kullanılır. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur, örneğin:

Bana böyle hitap edemezsin!

Dikkat et!

Yaşasın!

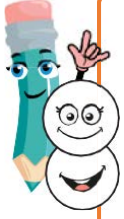
Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlelerin sonuna da konabilir. Eyvah, okul servisimi kaçırdım!

Nasrettin Hoca ile komşusu arasında geçen konuşmada ünlem işaretinin kullanıldığı "Neee! Doğurdu mu?" cümlesine dikkat ediniz. Bu cümlelerin hangi duyguyu anlattığını söyleyiniz. Defterinize ünlem işaretinin kullanıldığı beş cümle yazınız.

ÖDEV

İki kişilik gruplara ayrılınız. Grup arkadaşınızla fikir farklılığına düştüğünüz bir olay hayal ediniz. Ardından öğretmeninizin kontrolünde gruplar halinde tahtaya çıkınız. Arkadaşınızla aranızdaki fikir farklılığını Nasrettin Hoca'nın bilgeliğine benzer bir yöntemle gidermeye çalışınız. Konuşmalarınızda nezaket ifadeleri kullanarak konuşma ve dinleme kurallarına uymaya unutmayınız.

ETKİNLİK İLE ÖĞRENELİM

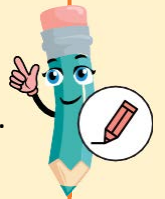
Gruplara ayrılan öğrencilere halk edebiyatının farklı eserlerini bulma görevi verilir. Araştırmaları sırasında eserlerin nereden geldiğini, hangi türe ait olduğunu (hikâye, türkü, fıkra, masal, bilmece) ve hangi halk bilgeliğini (mesajını) ilettiğine dikkat etmelidirler. Sınıfta her grup her türden bir eser seçer ve bunlarla ilgili sunum yapar. Hazırlanan çalışmalar, "Halk Sanatı" adlı bir kitap içinde toplanır ve düzenlenir.

ÖĞRENELİM

Okuduğunuz yazıda anlatılan olay bizi hem güldürüyor hem de ne anlatmak istendiği hakkında düşündürmektedir. Bizi hem güldüren hem de düşündüren bu tür kısa yazılara **fıkra** denir. Ele alınan konuya bağlı olarak ortaya çıkan şakalı fakat anlamlı sözler fıkranın esasını oluşturur.

AÇIKLAMA:

Nasrettin Hoca fıkraları, Türk halkının duyuş ve düşünüş özelliklerini yansıtır. Türk halkının yarattığı bir mizah dehasıdır o...

DERSE HAZIRLIK

- “Arkadaşlık nedir?” sorusuna nasıl cevap verirsiniz?

Unutma: Metni sesli okuyunuz. Okurken noktalama işaretlerine dikkat ediniz. Cümlelerin sonlarında nokta (.) ve soru işaretlerinde (?) durarak nefesinizi ayarlayınız. Soru işareti olan cümleleri soru sorar gibi okuyunuz.

GERÇEK ARKADAŞ

Bugün en mutlu günüm. Bugün gerçek bir arkadaşım var. Adı Yağmur. Gerçek arkadaş nasıl olur?

Sizi anlar. Ona göre davranır. Oyun oynarken, ders çalışırken yanınızdadır. Sizi korur, yardım eder. Bunu gözlerinden anlarsınız. Sizi hiçbir zaman yanıltmaz.

Dinlenmeye çıkmıştık. Üç kişi top oynuyorduk. Yağmur, ben ve Murat... Okulun bahçesi küçüktü. Biz de bir köşede top tutmaca oynuyorduk. Nasıl olduysa oldu. Murat, topa ayağıyla sertçe vurdu. Top da gitti, bir çocuğun yüzüne çarptı. Ortalık birden karıştı. Çocuk bayılmıştı.

Öğretmenlere haber verdiler. Çok korkmuştum.

- Öğretmenimiz, bunu kim yaptı?
- Murat, Deniz yaptı öğretmenim.

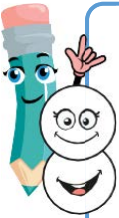
O an dünyam karardı. Öğretmenime, anneme, babama ne diyecektim ben?

Müdür, yanındaki öğretmenlere baktı. O sırada beklemediğim bir şey oldu. Yağmur, gerçek bir arkadaş olduğunu gösterdi.

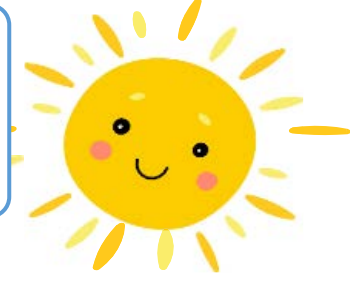
Yağmur: Öğretmenim, Murat yalan söylüyor. Topa vuran kendisidir. Deniz'in hiçbir suçu yok! O an dünyalar benim oldu. Gerçek bir arkadaş her zaman doğruyu söyler.

- Yağmur, sevgili arkadaşım! Seni şimdi daha çok seviyorum! Ne olur, hiç değişme. Hep doğrucu ol! Hep arkadaşım olarak kal!

Aziz SİVASLIOĞLU

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Murat, topa sertçe vurunca ne oldu?
 - Murat, öğretmene bu olayı kimin yaptığını söyledi?
 - Olayın sonunda Murat nasıl davranmalıydı?
 - Yağmur için aşağıdakilerden hangileri söylenebilir? İşaretleyiniz.
- () Dürüst () Yalancı () Doğru sözlü () Güvenilir

DERSE HAZIRLIK

- Bir hafta boyunca hava durumunu izleyiniz.
- Hazırlamış olduğunuz tabloya yazınız. Bakalım bir hafta içinde hava durumunda nasıl değişiklikler yaşayacaksınız.

HAVA DURUMU

Büyük çok büyük bir kentte yaşayan Onur'un dedesi var. Dede televizyon haberlerine meraklı, hele hava tahmin raporu harfi harfına duymak ister. Kötü havalarda hep bir yeri ağırır.

Son günlerde bu hava durumu haberleriyle ilgili Onurların evinde ilginç bir olay ortaya çıktı. Haberler başlamadan önce çocuk dedesine:

- Yarın hava açık, az bulutlu, sisli olacak, yağmur yağacak, dedi.
- Dedesi haberleri dinliyor. Torunun söylediklerini, haberler ayna diyor. Birkaç akşam hep böyle oldu.

Dedesi de dayanamadı:

- Onur, sen bu hava haberlerini nerden biliyorsun?
- Biliyorum! - diye cevap verdi çocuk.
- Bildiğini görüyorum da, nerden bildiğini sordum?
- İşte biliyorum, diyerek dedesine sır vermedi.

Ninesi de söze karıştı:

- Gerçekten Onur, bunu nerden biliyorsun?
- Biliyorum işte...
- Söylersen, yarın sana kocaman bir çikolata alacağım, dedi dedesi.
- Benden de bir tane var, ekledi ninesi.
- Yetmez, dedi Onur. Böyle büyük bir sır iki çikolataya vermem.

Yarın akşam, haberler başlamazdan önce, dedesiyle ninesini balkona çağırdı.

- Bunun havayla ne ilgisi var? diye sordu dedesi.
- Karşıdaki kuleyi görüyor musunuz? diye eliyle fener gibi yanan kuleyi gösterdi.
- E, görüyoruz! - bir ağızdan cevap verdi dedesiyle ninesi.
- Bakın şimdi kuledeki ışık mavi. Yarın hava açık olacak.
- Bunu nerden biliyorsun?
- Orası meteoroloji istasyonu. Bir aydan beri çalışmaya başladı. Kulede mavi ışık yanınca, hava açık olur.

- Ya hava yağmurlu olunca hangi renk yanar? diye sorda ninesi.
 - Yeşil renk yağmur demek. Kırmızı renk havanın karlı olacağını bildirir.
 - Aaa, tamam! dedi dedesi. Ben de birkaç günden beri orada bir ışığın yandığını farkettim, ama bunun ne olduğunu bilmiyordum. Demek orası metereoloji istasyonon kulesiymiş! Geçen akşam orada sarı bir ışık yanıyordu.
 - Sarı ışık, havanın sisli olacağı demek, dedi Onur.
 - Demek sen haberlerden önce, balkona çıkıp ışığa bakıyorsun, sonra bize gelip havanın nasıl olacağını söylüyorsun. Öyle mi?
 - Tam öyle, dedeciğim.
 - Öyle ise hadi odaya girelim ve haberleri dinleyelim. Bakalım haberler de havanın yarın açık olacağını söyleyecek mi? dedi dedesi.
- Odaya girdiler. Haberler başladı. Spiker haberlerin sonunda, havanın açık olacağını söyledi.
- Bravo Onur! dedesi torunun bu buluşuna sevindi.
 - Bize bu sırı açıkladığın için, bize yeni bir şey öğretiğin için çikolatayı hakettin, dedi dedesi.
 - Sen, bunu öğrenmişsin de biz niye öğrenememiştik, sordu ninesi.
 - Sizin öğretmeniniz yok ki...

Fahri KAYA

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM (5N 1K)

- Onur'un dedesi, neyi sevmezmiş?
- Onur'un dedesi, hava durumuyla neden çok ilgileniyormuş?
- Onur, hava durumu tahminlerini ne zaman yaparmış?
- Onur, hava durumunu nasıl tahmin ediyormuş?
- Onur'un hava durumu tahminleriyle aynı bilgileri veren kimmiş?
- *Hikâyeyi özet olarak ve kişiler hakkında düşüncelerinizi de ekleyerek sınıfta arkadaşlarınıza anlatınız.*

ETKİNLİK

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.

Kelimeleri anlamlarına uygun olarak cümle içerisinde kullanınız.

Meteorolji: _____

Cümle: _____

Spiker: _____

Cümle: _____

DERSE HAZIRLIK

- Görsele bakarak kendi cümlelerinizle bir yazı oluşturunuz. Hazırladığınız yazıyı sınıf arkadaşlarınız ile paylaşmayı unutmayınız.
- Tasarruf kelimesini araştırınız. Elde ettiğiniz sonuçları sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

PARAMI NASIL BİRİKTİRİRİM

Hiç çok istediğin ama yeteri kadar paran olmadığı için satın alamadığın bir şey oldu mu? Annenle babandan sana almalarını isteyebilirsin, ya da para biriktirip kendin alabilirsin.

Para biriktirmek, ileride kullanabilmek için kenara para koymak demektir. Düzenli bir şekilde para biriktirirsen, birikimlerin büyüdükçe büyür. Aynı minik tohumlar gibi...

Eline para geçtiği zaman, hepsini harcama. Yarisını bir kumbaraya koy ve güvenli bir yerde sakla. Para biriktirmek bazen çok zor olabilir. Çok para harcayasan gelebilir, çünkü etrafta alınacak çok eğlenceli şeyler var. Ama para biriktirmeye devam edip parayı harcamazsan, birkaç hafta içerisinde birikimlerin büyüyecektir. Bir de bakmışsın, hedefine ulaşmışsın.

Yetişkinlerin de para biriktirmesi gerekir. Para biriktirerek gelecek için plan yapabilirler ve çok pahalı şeyleri satın alabilirler.

Gelecekte birikimlerini kullanarak bir barınağa yardım edebilirsin ya da çok istediğin herhangi bir şeyi yapabilirsin.

Para biriktirmek iyi bir alışkanlıktır. Sen gelecekte ne yapmak istiyorsun? Paranı ne için biriktirebilirsin?

Claire LLEWELLYN, Mike GORDON

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

- Tasarruflu olmanın aile bütçesine faydaların ne olduğunu araştırınız. Bulduğunuz cevapları sınıfta anlatmaya çalışınız.
- Yeterince tasarruflu olduğunuzu düşünüyor musunuz?
- Tasarruflu olma alışkanlığını kazanmanız için, evde aileniz size nasıl örnek oluyor?
- Örnek verebilir misiniz?
- “Tasarruflu olmak, vatandaşlık görevlerimizden biridir.” cümlesiyle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.
 - Cümlede ne anlatılıyor?
 - Cümle kaç sözcükten oluşmuştur?
 - Cümlelerin sonuna hangi noktalama işareti konulmuştur?

ÖĞRENELİM

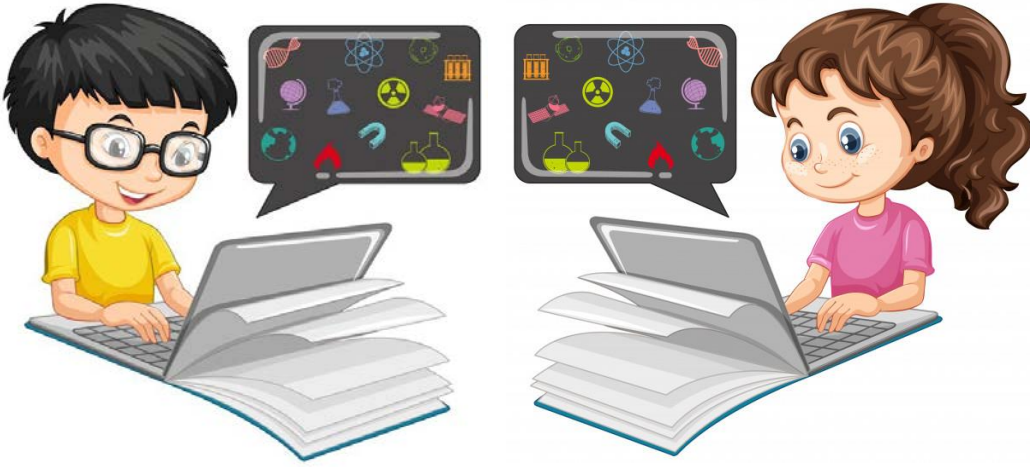
31 Ekim Dünya Tasarruf Günü

Her yıl Ekim ayının 31. günü dünyada tasarrufun önemine dikkat çekmek, refah seviyesini arttırmak, tüketimi değil biriktirmeyi teşvik etmek ve kaynakların sürdürülebilirliğini güçlendirmek amacıyla Dünya Tasarruf Günü olarak kutlanıyor.

DERSE HAZIRLIK

- Genel Ağı hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?
- Metni okurken (S) olan yerlerde durup sonrasında neler olabileceğini tahmin ediniz.
- Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

MEKTUPLARINI UÇUR BANA

Bilgisayarla erken tanıştığıma seviniyorum. Evde bir eşya gibi değil de bir insan gibi duruyor. Düğmelerle çalışan bir insan. Hata yapmaz yorulmaz, yalan söylemez. Bazen inat ettiği olur. İnat etti mi üstüne fazla varmamak gerek. Bakıcıya ihtiyacı var demektir. Hemen bakıcısına götürmek gerekir. Yoksa müthiş kızabilir. Sonunda onun dediği olur.

Bilgisayar düşünme biçimimi değiştirdi. Bazen dünyayı çok küçük görmeme neden oluyor. Aslında dünya büyük. Monitörün ekranından bir tuşla okyanusları aşmak, uzak ülkelere gitmek harika bir şey! Bu inanılmaz gelişmeye, herkes en az benim kadar hayret ediyor.

Babam, yararlı olan her şeyin bir de zararlı yanı var, der. Babama hak veriyorum. Örneğin ilaçlar doğru alınırsa insan, sağlığına kavuşur, yanlış alınırsa da sağlığına zarar verebilir. Bilgisayarı da her yararlı şey gibi doğru kullanmak gerek. Derslerimden arta kalan zamanlarda internette geziniyorum. İnternet dilinde buna(S) sörf diyorlar. Yani bilgi yüklü sitelerde geziniyorum. Merak ettiğim her konuda çabucak bilgiye ulaşabiliyorum. Bu, harika bir şey! Bilgisayar çağında

doğduğum için kendimi şanslı sayıyorum. Bu konuda farklı düşünenler de var. Çisil'in şair dayısı farklı düşünenlerden biri. O da şöyle diyor:(9)

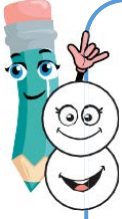
- Teknoloji yaratıcılığı zayıflatabilir.

Bizim öğretmenimiz ise, ona katılmıyor.

- Yaratıcılık teknolojiyi, teknoloji yaratıcılığı besler.

Öğretmenimizin düşüncesi bana daha doğru geliyor. Önemli olan bir aracı doğru ve yerinde kullanmaktır.

Mehmet MADEN

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

- Sizce, teknoloji yaratıcılığı zayıflatır mı, besler mi? Nedenleriyle açıklayınız.
- Okuduğunuz metnin konusu ve ana fikri nedir? Yazınız.

Aşağıdaki soruları okuduğunuz öyküye göre cevaplayınız.

- Öyküdeki çocuk, bilgisayar neye benzetiyor?
- Öykünün kahramanı, bilgisayarın hangi kişilik özelliklerine sahip olduğunu düşünüyor?
- Bilgisayar, öyküdeki çocuğun düşünme biçimini nasıl değiştirmiş?
- Öykünün kahramanı, bilgisayarın doğru kullanımına örnek olarak neyi veriyor?
- Çocuk kendini neden şanslı sayıyor?

ETKİNLİK

Metinde geçen bazı adlar aşağıda verilmiştir. Bu adları birer cümlede kullanınız.

bilgisayar

bilgi

dünya

evde

ekrandan

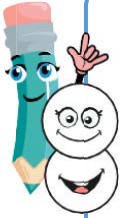
BİLGİSAYAR: SEN SOR, O ARAR

Sen ne sorsan, o arar,
Dünyayı tarar, herkese sorar.
Bilgiyi “Şap” diye, önüne koyar.

Hatta, “Doğru mu? Tamam mı?”
Sormadan, adım atmaz,
Çok çalışır yan yatmaz.

Anlaşırsan işe çok yarar,
Kullanırken bir karar,
Aşırırsan, göze zarar.

İbrahim ARSLAN

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

- Bilgisayar hayatımızı nasıl kolaylaştırıyor?
- Günümüzde bilgisayar kullanmayı bilmeyen bir kişi hangi zorluklarla karşılaşabilir?
- *Takım çalışması: Bilgisayarın Yararları ve Zararları Nelerdir?*
 - Birinci takım: Bilgisayarın yararlarını araştırarak.
 - İkinci takım: Bilgisayarın zararlarını araştırarak.

UNUTMA

İnternet konusunda olduğu gibi televizyon programlarını izlerken de dikkatli olmalıyız. Televizyon izlerken akıllı işaretleri ve anlamlarını bilmeliyiz. Aşağıdaki işaretlerin anlamlarını araştırıp yanlarına yazınız.

Genel izleyici
Kitlesi

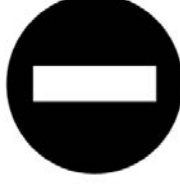
7 Yaş ve üzeri

13 Yaş ve üzeri

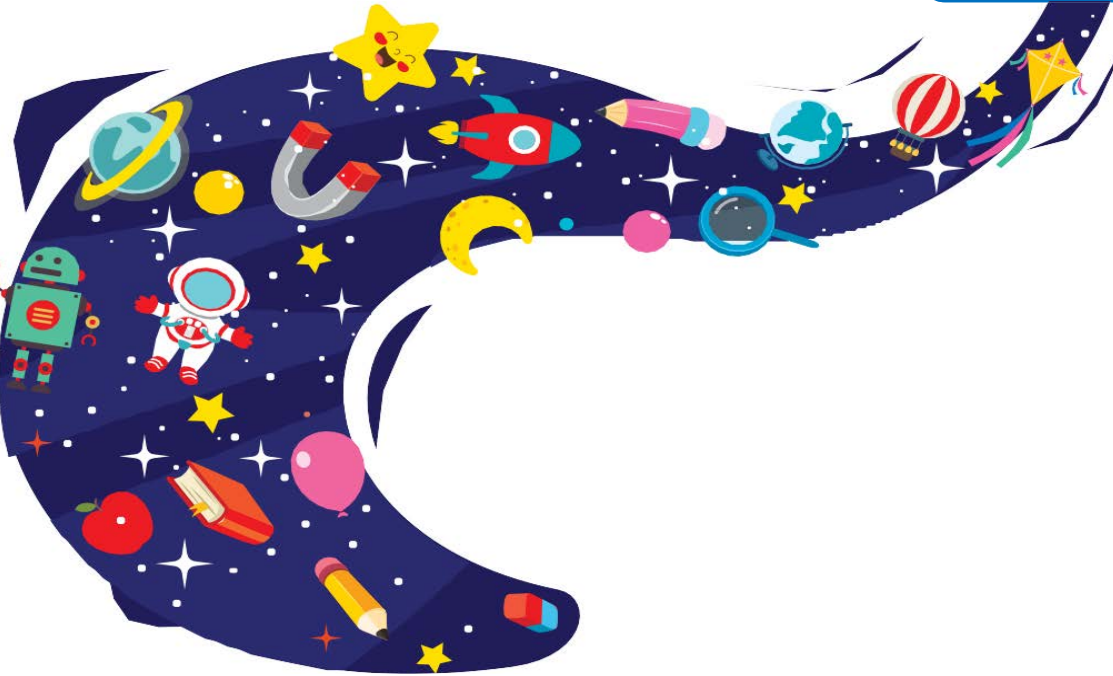

Şiddet / Korku

Olumsuz Örnek

ÖĞRENELİM: Akıllı işaretler, televizyon yayınlarının içeriğiyle ilgili bilgilendirici bir sınıflandırma sistemidir. Bu sistem, televizyon yayıncılarının, anne babaların ve genelde toplumun, çocukları ve gençleri televizyon yayınlarının olası zararlı etkilerinden koruma sorumluluğunu yerine getirmelerinde onlara yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

DERSE HAZIRLIK

- Canınız sıkıldığında neler yaparsınız?

GEZMEYİ SEVEN AĞAÇ

Bir varmış bir yokmuş. Yemyeşil bir bahçede yaşayan bir ağaç varmış. Yaramaz çocuk gibiymiş bu ağaç, içi içine sığmazmış. Ama bütün diğer ağaçlar gibi o da toprağa bağlı, yerinden hiç kıpırdamadan büyümek zorundaymış. Oysa çocuklar gibi koşup oynamak, dağlara tırmanmak, denizde yüzmek istermiş. Çevresindeki evlerin içlerini de merak edermiş. Kırmızı çatılı, cam pencereli evlerin kapılarından çocuklar girer çıkarmış. Ağaç onların içerde neler yaptığını, evlerinin içinin neye benzediğini çok merak edermiş.

Zavallı ağaç... Kökleriyle topraktan besleniyor, yapraklarıyla nefes alıyor ama yürüyemiyormuş. Gezmiyor, dolaşamıyor, konuşamıyormuş. Günlerini, aylarını hep aynı yerde kıpırdamadan durarak geçirmek zorundaymış. Yaz mevsiminin bitiminde bir gün, tatlı tatlı bir sonbahar rüzgârı esmiş. Gezmeyi seven ağacın çevresinde dans edip durmuş, ağacı güldürmeye çalışmış. Ama boşuna! Ağaç okadar üzgünmüş ki!

- Neden böyle üzgünsün, diye sormuş rüzgar ağaca.
- Nasıl üzgün olmayayım ki, demiş ağaç. Dünyadaki bütün canlılar yürüyor, koşuyor, yüzüyor ya da uçuyor, ya ben? Ben burada, toprağa çakılıp kalmışım, oysa dünyayı gezip dolaşmak, yeni yerler gezmek isterdim.
- Üzülme, demiş rüzgar. Bir çaresini buluruz elbet, yapraklarından birini bana ver.

Rüzgâr biraz kuvvetlice esmiş, ağacın bir yaprağını koparmış. Sonra yaprağı aldığı gibi, evlerden birinin açık penceresinden içeriye üflemiş. Yaprak sallana sallana odanın ortasına düşmüş.

- İşte gördün mü? Demiş rüzgâr, evin içine girdin bile. Başka gitmek istediğin yerler var mı? Diye sormuş.
- Evet, evet, demiş ağaç sevinçle.

Bir yaprağını daha rüzgârın esintisine bırakmış. Rüzgâr, yaprağı uçurup yakınlardaki derenin suyuna bırakmış. Dere, yaprağı sürükleyip çok uzaklardaki denizlere götürecekti. Sevinç içindeymiş ağaç, sararan yapraklarını teker teker rüzgâra bırakıyor, her yaprak geze dolana, uçup savrula bir başka yere gidiyormuş. Bir arabanın sileceklerine sıkışan yaprakları, çok uzun bir geziye çıkmış. Bir kamyonun arkasını dolduran yapraklar ise, çok uzaklardaki başka ülkelere doğru yola koyulmuş.

Sonunda ağacın hiç yaprağı kalmamış, ama olsun, zaten sonbaharda yaprakları hep dökülürmüş. İlkbahar geldiğinde de yine yapraklarla dolacak değil mi? Bir sonraki sonbaharda yapraklarını nereye göndereceğini, şimdiden hayalini kurmaya başlamış bile.

Gezmeyi çok seven ağaç artık çok mutluymuş.

Aytül AKAL

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

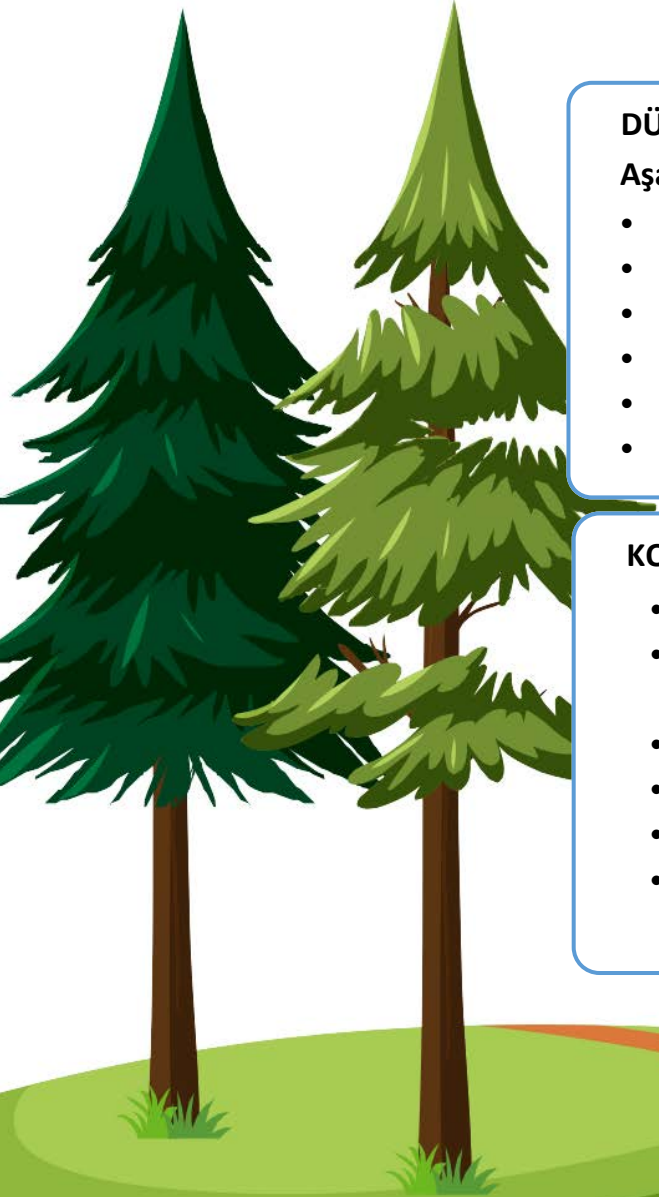
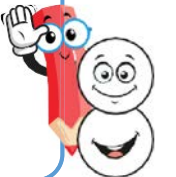
Aşağıdaki 5N1K sorularını metne göre cevaplayınız.

- Metne konu olan ağaç nasıl bir ağaçmış?
- Ağaç niçin çok üzülüyormuş?
- Ağacımız ne yapmak istiyormuş?
- Ağaca kim yardım etmiş?
- Rüzgar yaprakları nereye götürüyormuş?
- Ağacımız ne zaman yaprak açyormuş?

KONUŞALIM-TARTIŞALIM

- Metinde neden söz edilmektedir?
- Sizce metnin başlığı ile metnin içeriği birbirini destekliyor mu? Neden?
- Siz olsaydınız metne hangi başlığı verirdiniz?
- Yazarın mesajını beğendiniz mi? Neden?
- Metinde geçen ağacı betimleyiniz.
- Sizce ağaçların çevremize, doğaya ve bize yararları nelerdir? Yazınız.

HİKÂYE'ye BAĞLI KALARAK
HİKÂYE HARİTASI OLUŞTURALIM

Kişiler

.....
.....
.....

Olay

.....
.....
.....

Hikâyenin adı

.....
.....
.....

Yer

.....
.....
.....

Zaman

.....
.....
.....

DERSE HAZIRLIK

- Arkadaşlık neden önemlidir?
- Arkadaşlarınızla birlikte neler yapmayı seviyorsunuz?
- Aşağıdaki görseli inceleyerek neler anlatabilirsiniz?

ÇOCUKLAR KARDEŞ OLDU MU

Daha bir ballanır uyku,
Çocuklar kardeş oldu mu,
Barışır artık kurt kuzu,
Çocuklar kardeş oldu mu.

Düşler denizine doğru,
Mutluluk bin yelken açar,
Her yürek bir altın pınar,
Çocuklar kardeş oldu mu.

Daha bir ışıldar akarsu,
Çocuklar kardeş oldu mu,
Kucaklaşır batıyla doğu,
Çocuklar kardeş oldu mu.

Ne açlık kalır ne korku,
Korudaki fidanlar gibi,
Sevip sevip birbirini,
Çocuklar kardeş oldu mu.

Tahsin SARAÇ

ÖĞRENELİM:

"Çocuklar Kardeş Oldu Mu? Şiirini vurgu tonlama ve telaffuza dikkat ederek okuyunuz.

Vurgu, bir dizede söylenmek istenen sözün diğerlerine göre daha belirgin bir biçimde söylenmesidir.

Tonlama; dizeler okunurken tüm seslerin farklı yükseklikte telaffuz edilmesidir. Bir şiiri okurken uyulması gereken en önemli kurallardan biri budur. İyi bir tonlama ile şiir kulağa daha hoş gelecek ve dikkat çekici olacaktır.

Şiir, sadece yazım yönünden değil, okunması açısından da diğer türlere göre farklı okunmalıdır. Şiiri okurken sesinizi doğru yerde alçaltmalı, doğru yerde yükseltmelisiniz.

DERS VEREN KARINCA

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, memleketin birinde küçük bir çocuk yaşarmış. Kul çağına gelince, babası: "Artık okul çağına geldin, okula gitme vaktidir, yarın seninle birlikte kente gideceğiz." demiş.

Ertesi gün oğlu ile birlikte kente gidip, onu çok bilgili, çok görgülü bir öğretmene teslim etmiş. Çocuk da bu öğretmenden ders alıp görgüsünü, bilgisini artırmak istemiş ama olmamış.

Niçin mi? Çünkü ne yazmayı becerebilmiş, ne okumasını... "Ay, bu harfler bana hiçbir şey söylemiyor, hiç birinden hiçbir şey anlayamıyorum. İnsan, bu 'kargacık burgacık' şekilleri nasıl olur da tek tek aklında tutar, ben anlamıyorum." diye yakınıyormuş.

Günlesonra da kendi kendine; "İyice düşündüm taşındım, ben bu okuma yazma işini beceremeyeceğim, en iyisi eve dönüp hayvanlarımıza baksam daha iyi." diye düşünmüş. Kentten köyüne giden yola düşmüş, ha babam de babam yürümüş de yürümüş. Öğle sıcağı bastırmış. Yorulmuş olduğundan bir çeşme başında durmuş. Suiçmiş, elini yüzünü yıkamış, ağaç altında otururken uykusu gelmiş, başlamış uyumaya...

Orada bir pirinç tanesini iterek götüren bir karınca elinin üstüne tırmanmış. Çocuk yerinden kıpırdamış, uyanıp elinin üstündeki karıncayı yere doğru üflemiş, sonra yeniden uykusuna dönmüş. Kısa bir süre sonra karınca yine iterek götürdüğü pirinç tanesiyle görünmüş, yine çocuğun eline tırmanmış.

Çocuk yine uyanmış, elinin üstündeki karıncayı yine yere doğru üflemiş. Fakat karınca bir üçüncü kez eline pirinç tanesiyle tırmanınca hiç kıpırdamamış, ne üflemiş, ne bir şey yapmış. Gözlerini dikmiş, karıncayı izlemeye koyulmuş. Çocuğun oturduğu kocaman taş tırmanmaya başlamış karınca. Tam taşın doruğuna vardığında sert bir rüzgar esmiş pirinç tanesini yere yuvarlamış.

Karınca yeniden geri dönmüş, yeniden, kim bilir kaçınıcı kez aynı pirinç tanesini başlamış yine yokuş yukarı tırmandırmaya.

Karıncanın azmini gören çocuk, çok utanmış. Subaşından kalkmış, köyünün yolu yerine kentin, okulun yolunu tutmuş. Ve bundan sonra pes etmeden derslerine çalışmaya karar vermiş.

DERSE HAZIRLIK

- Paylaşmayı seviyor musunuz?
- Kimlerle, neleri paylaşırsınız?

PAYLAŞ DEDİ BABAM

Paylaş dedi babam.

Ekmeği, suyu,

Sevgiyi, dostluğu

Kuşlarla ağaçlarla.

Paylaş dedi babam.

Sevinci, kederi,

Mutluluğu

Bütün çocuklarla.

Selami YILDIRIM

ÖĞRENELİM:

- Şiiri okurken öğretmeninizin okuyuşunu örnek alınız.
- Sesini nerelerde alçaltıp yükselttiğine, nokta ve virgül olan yerlerde ne kadar durakladığına dikkat ediniz.
- Şiiri, bölümler hâlinde önce bir arkadaşınız okusun. Sonra da koro hâlinde tekrar ederek bütün sınıf okuyunuz.

ETKİNLİK

Babası, çocuğa neleri paylaşmasını söylemiş?

Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılan kelimelere dikkat ediniz.

- Ekmeği **paylaştık**.
- Ekmeği **bölüştük**.

“Paylaştık” yerine “bölüştük” yazınca cümlenin anlamı değişti mi? “Paylaşmak” ve “bölüşmek” gibi anlamları aynı olan kelimeler eş anlamlıdır.

Şiirin devamına, paylaşmayla ilgili bir dördlük de siz yazınız. Şiiri, yazdığınız dördülikle birlikte arkadaşlarınıza okuyup sınıf panosunda sergileyiniz.

DERSE HAZIRLIK

- Hastalanınca iyileşmek için neler yaparız?
- Hastalanmamak için hangi önlemleri almalıyız?

CESUR PORTAKAL

Karlı bir kış günüydü. Ceren ve arkadaşları neşe içinde sokağa çıkmışlar, gün boyunca oyunlar oynayarak eğlenmişlerdi.

Ertesi gün Ceren okula gitmek için uyandı. Ama okadar halsizdi ki yatağından bir türlü kalkamadı. Kendini hiç iyi hissetmiyordu. Her yeri ağrıyor, vücudu ateşler içinde yanıyordu.

Ceren daha fazla dayanamadı. Tekrar yatağa uzandı. Neler oluyordu böyle? Annesi, Ceren'in tekrar güçlenip kendine gelmesi için daha çok meyve yemesi gerektiğini söylüyordu. Ama Ceren'in canı hiçbir şey yemek istemiyordu ki...

Annesi, Ceren'i doktora götürdü. Doktor onu iyice muayene ettikten sonra şöyle dedi:

- Bak Ceren, hastalığı yenmek senin elinde. İlaçlarını düzenli almalı, meyve ve sebzeyi de bol bol yemelisin. Özellikle portakal C vitamini deposudur. Her zaman ye ki sana güç versin. Mikropları yenmek için portakalın cesaretine ve gücüne ihtiyacımız var. Bu yüzden ben ona "Cesur Portakal" diyorum.

Cesur Portakal ne güzel isim öyle! Diye düşündü Ceren. Madem vücuduna cesur savaşçılar gerekiyordu, o da meyve ve sebzeyi bol bol yedi. Portakalı tabağından eksik etmedi.

Cesur Portakal da Ceren'in vücudundaki mikroplarla savaştı. Kahramanlığını bir kez daha gösterdi.

Ceren bir kaç gün sonra yatağından daha dinç kalktı. Kendini çok iyi hissediyordu. Sağlıklı olmak dünyanın en değerli hazinesi, diye düşündü.

Hemen annesinin yanına koştu. Ona sarıldı.

- Teşekkür ederim anneciğim. Bana öyle güzel baktın ki! Söz veriyorum bundan sonra hep seni dinleyeceğim.

Ceren'in teşekkür etmesi gereken biri daha vardı. Meyve tabağında duran portakala baktı. Parıldayan gözlerle portakalı eline aldı ve "Sana da teşekkür ederim Cesur Portakal" dedi.

Ceren portakalın cesaretini okuldaki arkadaşlarına bir bir anlattı. Arkadaşları da ertesi gün okula cesur portakalları ile geldiler. Kim bilir daha ne kadar çok kahraman sebze ve meyve vardır diye düşündüler.

Havva ÖMEROĞLU

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

- Sağlığımızı korumak için nelere dikkat etmeliyiz?
- Kış mevsiminde soğuklarla birlikte hastalıklar da artar. Bu hastalıkların çoğu bulaşıcıdır. Bulaşıcı hastalıkları mikroplar yapar.
- Hastalıklardan korunmak için neler yapmalıyız?

TARTIŞALIM

- "Sağlıklı olmak" için neler yapmalıyız?
- Sağlıklı beslenme neden önemlidir? Arkadaşlarınızla sınıfta tartışınız.

Tartışma sırasında aşağıdaki noktalara dikkat ediniz:

- Konuşurken başkalarının söylediklerini tekrarlamaktan kaçınınız.
- Konuşmalarınızda, ilgi çekici örneklerle yer veriniz.
- Konuşmaları dikkatle dinleyiniz.
- Herkesin konuşmaya hakkı olduğunu unutmayınız.

ARAŞTIRALIM

- Yeterli ve dengeli beslenme nedir?
- Yeterli ve dengeli beslenmesek ne olur?
- Sağlıklı ve sağlıksız yiyeceklerin listesini yapınız ve sınıf panosuna asmayı unutmayınız!

KIŞ MEVSİMİ

Güzel bir kentte büyükler işlerine, çocuklar okullarına gider akşamları ise herkes evine dönermiş. Bu kente çok sıcak geçen bir yazdan sonra kış mevsimi gelmiş çatmış. Havalar soğumuş, hafif hafif yağmurlar başlamış her taraf mis gibi toprak kokmaya başlamış. İnsanlar artık pek dışarı çıkmıyor evde duruyorlarmış. İnsanlar sıcacık evlerinde otururken bu soğuk havalarda sokakta yaşayan hayvanlar ne yapıyor, soğuktan nasıl korunuyorlarmış? Kuşlar bazen pencerelerin dibine kadar gelip yağmurdan ve soğuktan korunurlarmış.

Bu evlerden birinde Zehra diye dokuz yaşında bir kız varmış. Bu kız okuldan gelince pencerenin önünde durur, dışarıyı izlermiş. Kuşların, pencerenin kenarına gelip soğuktan korunduklarını görürmüş. Onlara çok üzölmüş. Her sabah okula gitmeden pencerenin önüne su ve ekmek kırıntıları koymaya başlamış. Zehra'nın okuldan eve geldiğinde ilk işi pencereye bakmak oluyormuş. Kuşların ekmek kırıntılarını yediğini, sularının eksildiğini görünce mutlu oluyormuş. Her gün aynı şeyleri koyup öyle okula gidiyormuş. Okulda arkadaşlarına anlatmış. Onlara da "Havalar çok soğuk, hayvanlara yiyecek ve su koyar mısınız?" diye rica etmiş. Hayvanların da suya, yiyeceğe ihtiyaçları olduğunu söylemiş.

Zehra ve arkadaşları son derse girmişler. Öğretmenleri ders anlatırken bu konuya dikkat çekmiş, "Çocuklar herkes kapısının, penceresinin önüne hayvanlar için su ve yiyecek koysun. Bu onların yaşamları için çok önemli." demiş. Zehra'da parmak kaldırmış "Öğretmenim ben pencerenin önüne her gün su ve yiyecek koyuyorum kuşlar için." demiş. Öğretmeni, "Aferin Zehra! Hayvanlara iyi davranalım onlar da bu dünyanın bir parçası. Etrafımızdaki arkadaşlarımızı, ailelerimizi bu konuda bilinçlendirelim. Sizlere güveniyorum çocuklar." demiş.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Öğretmen öğrencilerinden ne yapmalarını istiyor?
- Olay ne zaman ve nerede geçiyor?
- Sen sokak hayvanları için neler yapıyorsun?

DERSE HAZIRLIK

- Ana dilin önemini araştırınız?
- Dilin iletişim kurmaktaki önemi hakkında araştırma yapınız.

GÜZEL TÜRKÇEM

Ana,
Sütüm,
Bal çanağım,
Sensin benim dayanağım.

Ana,
Dilim,
Güzel Türkçem,
Bin çiçekli renkli bahçem.

Ana,
Dilim,
İlk adımım,
İlk kalemim, ilk defterim, okul çantam.

Ana,
Dilim,
Ana sesim,
Bu koskoca dünyada,
Beni sen Türk edensin.

İbrahim MİNNETOĞLU

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şair, Türkçeyi ana sütüne, bal çanağına benzetiyor. Niçin?
- Her ulusun konuştuğu bir dili vardır. Bizim ana dilimiz Türkçe'dir.
- Şair, şiirinde Türkçe dilin önemini ve güzelliklerini açıklamaktadır.
- Bu şiirde bize ne anlatılmak isteniyor?
- 21 Aralık "Türkçe Eğitim Günü ve Milli Bayramı" hakkında araştırma yapınız.

KONU İLE İLGİLİ ETKİNLİK

- Öğrenciler, 21 Aralık “Türkçe Eğitim Günü ve Milli Bayramı Günü” ile ilgili sevdikleri şiirleri seçerek kendi aralarında şiir yarışması düzenlerler.
- Sınıf içerisinde beş kişilik bir jüri belirlenir.
- Jüri, elindeki değerlendirme kartlarına göre en iyi şiir okuyan öğrenciyi belirler.
- Jüri üyeleri “evet” yerine ✓, “hayır” yerine ✗ işaretini kullanırlar.
- Jüri üyesi olarak öğretmenler de davet edilebilir.

ŞİİR OKUMA**DEĞERLENDİRME KARTI**

	✓	✗
Arkadaşımın sesini rahatlıkla duyabildim.		
Arkadaşım bütün kelimeleri doğru telaffuz etti.		
Arkadaşım okurken duygularını sesine yansıttı.		
Arkadaşım okurken uygun yerlerde vurgu, durak ve tonlamaya dikkat etti.		
Arkadaşım beden dilini okuduğuyla uyumlu olarak kullandı.		
Arkadaşımın öz güveni yüksekti.		

ETKİNLİK İLE ÖĞRENELİM

- Çiftler halinde öğrenciler bir lirik şiiri okurlar ve şiirin motifini ortaya çıkarmaya yarayan soruları sözlü olarak cevaplamaya çalışırlar (Örneğin, Neden şiirin böyle bir başlığı var? Şiirde en çok neyi beğendiniz? Sizde nasıl duygular uyandırmaktadır? Hangi kelimeler/mısralar sizleri en çok etkiledi? Neden? Şiiri bir kaç kelime ile açıklayabilir misin?).

DERSE HAZIRLIK

- En sevdiğiniz masal ve masal kahramanı hangisidir?

MASALLARA NE OLDU

Bir ülkede masallar gitgide azalıyordu. Her gün bir ya da birkaç masal yok oluyordu. Anneler, babalar çocuklarına, nineler, dedeler torunlarına anlatacak masal bulmakta güçlük çekiyorlardı.

Masallara ne olduğunu kimse bir türlü anlayamıyordu. Herkes çok üzgündü. Sonunda, belediye başkanı halkı topladı:

“Bayanlar, baylar!” diye söze başladı. “Masallarımıza neler olduğunu bilen varsa elini kaldırsın.”

Kimseden çıt çıkmıyordu, kimse ne diyeceğini bilemiyordu. O sırada küçük bir kız elini kaldırdı.

“Söyle bakalım Pina, ne diyeceksin?” dedi, belediye başkanı.

“Bana kalırsa masallar göçtüler. Onlar çizgi filmlerle karşılaştırılmayan insanların yaşadığı başka bir ülkeye göçtüler!” Pina’dan başka konuşmak isteyen yoktu. Pina konuşmasına devam etti.

“Belki de tatile çıkmışlardır. Belki de gençler evlenmiş, yaşlılar emekliye ayrılmışlardır!”

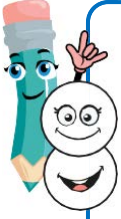
Pina konuştuğu insanlar, küçük kızın aklına bunca düşüncenin nasıl geldiğine şaşıyorlardı...

“Sakin masalları film yapmak için senaryo haline getirmiş olmasınlar! ya da biri kötü anlattığı için masallar gücenmiş olmasın!”

İnsanlar, “Bu kadarı da fazla ama...” diye düşünmeye başladılar. Böylesine bir hayal gücü de çok oluyordu doğrusu...

Sonra ne mi oldu? Sonrasını birlikte bulalım...

Marcello ARGİLLİ

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Anneler, babalar, nineler, dedeler neden masal bulmakta güçlük çekiyorlar?
- Belediye başkanı halkı neden topluyor?
- Masallarla ilgili olarak Pina neler söylüyor?
- Pina konuştuğu insanları neden şaşırtıyorlar?
- Masallara ne olduğunu bulabiliyorlar mı? Niçin?

ÖĞRENELİM

MASAL - Masaldaki kişilerin, olayların, geçen yerlerin ve belirtilen zamanların gerçekte bir ilgisi yoktur. Hayal ürünleridir. Olağan üstü anlatımlardır.

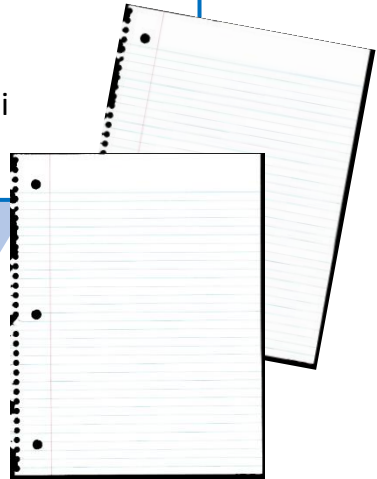
ETKİNLİK

Sevdiğiniz bir masalı arkadaşlarınıza anlatınız. Öğretmeninizle birlikte, ilginizi çeken bir masal seçiniz. Bir hafta boyunca konuyu araştırınız. Araştırma yaparken bulduğunuz bilgileri öğretmeninizle danışarak sununuza yerleştiriniz. Araştırmanız bitince, sınıfın önünde sunumu yapınız.

ÖDEV

- Bir masal kahramanınıza mektup yazınız.
- Mektup yazarken nelere dikkat edilmesi gerektiğini hatırlayınız.

DERSE HAZIRLIK

- Yarıyıl tatiline neden çocuklar sevinir?
- Yarıyıl tatilinde neler yapmayı düşünüyorsunuz?
- Okuyacağınız kitaplar var mı ve hangileridir?

EN GÜZEL YARIYIL TATİLİ

Burcular yarıyıl tatilinden yararlanarak anneannesinin oturduğu küçük ilçeye gideceklerdi. Annesi, kardeşi Yiğit ve kendisi. Son olarak ilköğretim birinci sınıfta iken uğramışlardı. İlk kez kış mevsiminde anneannesinin yanında bulunacaktı.

Burcu, karnesini aldıktan sonra çıktılar. Kısa süre sonra anneannesinin evindeydiler. Anneanesi, sarılıp sarılıp öptü Burcu'yu, kardeşini...

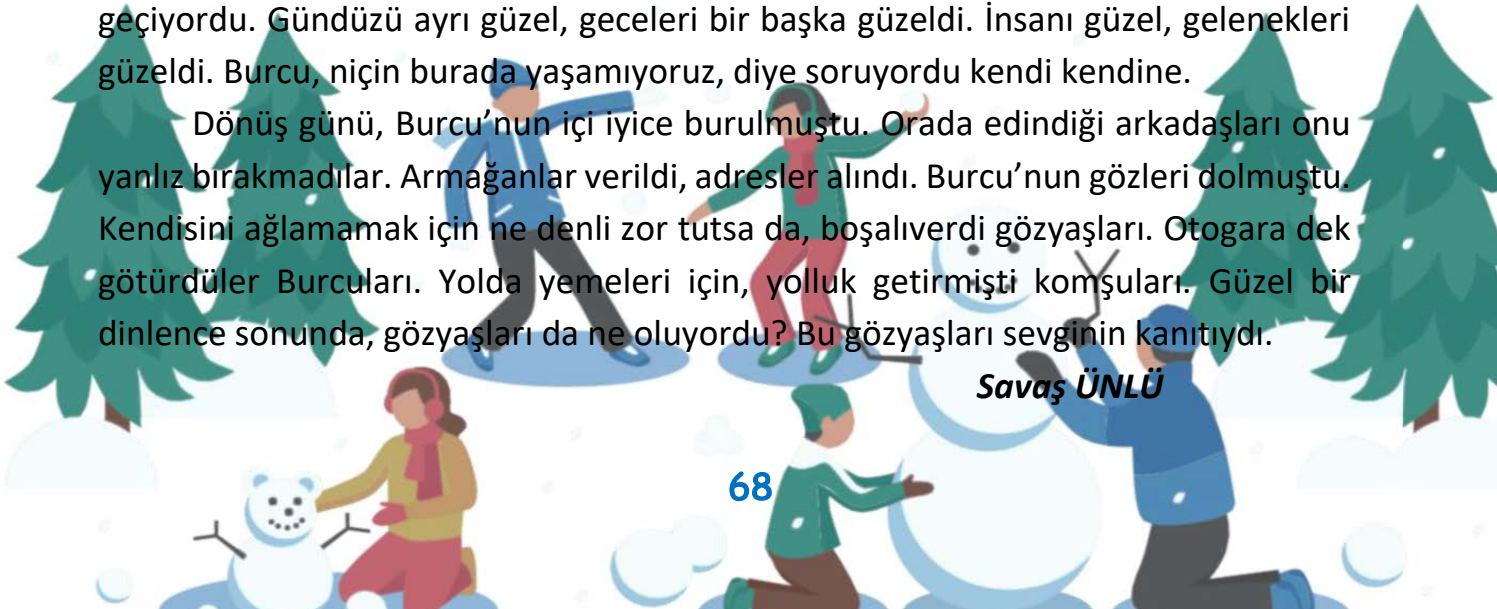
— Yoldan geldiniz, karnınız açıtır. Sizler için neler yaptım, diyerek kahvaltıya çağırdı Burcuları. Geldiklerinden beri burunlarına hoş kokular geliyordu. Ellerini, yüzlerini buz gibi suyla yıkadılar. Gürül gürül yanan sobanın yanına kurulmuş sofranın başına geçtiler.

Öğleye doğru, komşular gelmeye başladılar. “Gözünüz aydın, hoş geldiniz!” demek için. Komşu çocuklarıyla sokağa çıkıp oynadılar. Oturdıkları kentle kıyasladı Burcu. Kentte, sokakta oyun oynamanın ne denli tehlikeli bir şey olduğunu çok iyi biliyordu. Saatlerce koşturdular, oynadılar. Tek bir araba geçmedi sokaktan.

Anneannesinin yaptıkları yetmezmiş gibi, komşular da getirmişlerdi bir şeyler. Ne güzel geleneklerimiz var, diye düşündü Burcu. Kendi oturdukları on beş daireli koca apartmanda, çoğu komşularını tanımıyorlardı bile... Günleri çok güzel geçiyordu. Gündüzü ayrı güzel, geceleri bir başka güzeldi. İnsanı güzel, gelenekleri güzeldi. Burcu, niçin burada yaşamıyoruz, diye soruyordu kendi kendine.

Dönüş günü, Burcu'nun içi iyice burulmuştu. Orada edindiği arkadaşları onu yalnız bırakmadılar. Armağanlar verildi, adresler alındı. Burcu'nun gözleri dolmuştu. Kendisini ağlamamak için ne denli zor tutsa da, boşalıverdi gözyaşları. Otogara dek götürdüler Burcuları. Yolda yemeleri için, yolluk getirmişti komşuları. Güzel bir dinlenme sonunda, gözyaşları da ne oluyordu? Bu gözyaşları sevginin kanıtıydı.

Savaş ÜNLÜ

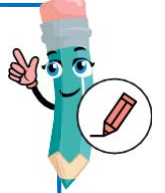

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Burcu, anneannesinin komşuluk ilişkilerini görünce ne düşündü?
- Anneanne nerede oturuyor?
- Sokakta oyun oynanır mı?
- Burcular niçin sokakta oynadılar?
- Dönüş günü neler oldu?

ETKİNLİK

- Okuduğunuz hikayede ne anlatılıyor? Konusunu kısaca yazınız.
- Bu hikayede, ile yazıya başlayınız.
- Daha sonra yazdığınız hikayeyi sözlü anlatmaya çalışınız.

Hikâyeyi, olayların oluş sırasına göre anlatınız. Konuşan arkadaşlarınızı nezaket kurallarına uyarak dinleyiniz. Konuşanların sözünü kesmeden, söz alarak konuşunuz.

Okuduğunuz hikâyeyi siz yazsaydınız ona hangi başlığı verirdiniz?

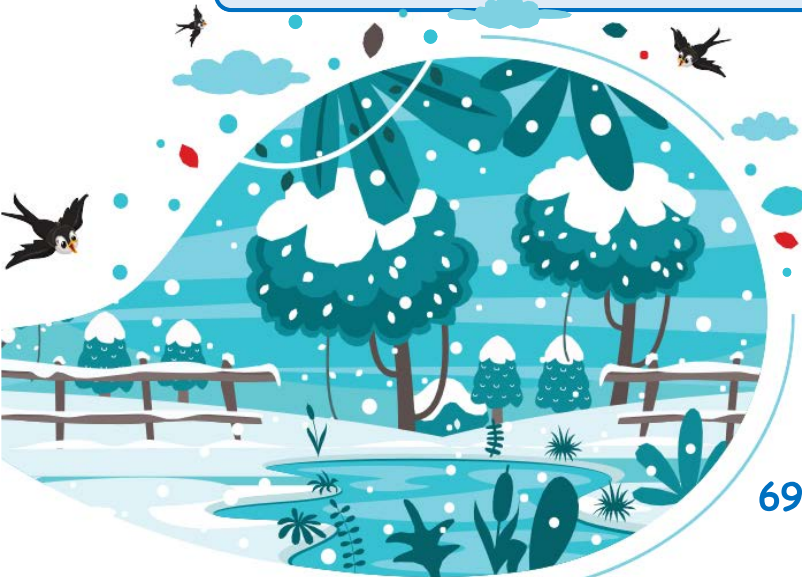
Hikâyenin konusuna uygun iki başlık yazınız. Başlığın tamamının ya da başlığı oluşturan kelimelerin ilk harfinin büyük yazılacağını hatırlayınız.

SÖZLÜ ANLATIM

Okuduğunuz hikâyede anlatılan komşuluk ilişkileri hoşunuza gitti mi? Burcuların apartmanında komşular birbirini tanımıyormuş. Sizin komşularınızla ilişkileriniz nasıl?

Konu dışına çıkmadan duygu ve düşüncelerinizi anlatınız. Konuşan arkadaşlarınızın beden diliyle verdikleri olumlu ve olumsuz mesajları anlamaya çalışınız. Örneğin "Çok üzgünüm, biz de apartmanda komşularımızı tanımıyoruz", diyen bir arkadaşınızla "Biz komşularımızla görüşüyoruz. Birlikte çok eğleniyoruz." diyen arkadaşlarınızın beden diline dikkat ediniz. Her iki ifadeyi, konuşmadan vücut diliyle anlatmayı deneyiniz.

ETKİNLİK

- Komşu çocuklarıyla bahçede hangi oyunlar oynanır?
- Bu oyunlardan birinin adını ve nasıl oynandığını sırasıyla yazınız.

ÖĞRENELİM:

Atasözleri öğrenelim:

“Ev alma komşu al.”

“Komşu komşunun külüne muhtaçtır.”

Büyüklerinizden bu sözleri duydunuz mu? Komşuluk ilişkilerinin önemini anlatmak için kullanılır. Aynı binada ya da aynı sokakta oturanlar komşudur. Komşular arasında iyi ilişki ve saygı olmalı, birbirini rahatsız etmemelidir.

Tekerleme:

Aşağıdaki tekerlemeyi bir arkadaşınızla karşılıklı okuyup defterinize yazınız. İki komşunun konuşması, konuşma çizgisi (-) ile belirtilmiştir. Sonunda soru işareti (?) olan cümleleri soru sorar gibi okuyunuz.

KOMŞU KOMŞU

- Komşu komşu!
- Hu, hu!
- Oğlun geldi mi?
- Geldi, deldi.
- Ne getirdi?
- İnci, boncuk.
- Kime, kime?
- Sana, bana.
- Başka kime?
- Kara kediye.
- Kara kedi nerede?
- Ağaca çıktı.
- Ağaç nerede?
- Balta kesti.
- Balta nerede?
- Suyu düşüttü.
- Su nerede?
- İnek içti.
- İnek nerede?
- Dağa kaçtı.
- Dağ nerede?
- Yandı, bitti kül oldu.

EN GÜZEL YARIYIL TATİLİM

[illegible]

DERSE HAZIRLIK

- Evinizde kitaplığınız var mı?
- Varsa kitaplığınızda ne tür kitaplar olduğunu anlatır mısınız?
- Okul kütüphanesinden kitap aldınız mı?

KÜTÜPHANEDE DOĞAN ÖYKÜ

Bizim sokakta yeni bir kütüphane açıldı. Bizim sokağın çocukları buna çok sevindiler. Bir gün konuşurlarken:

- O teyze yok nedir bilmiyor, dedi biri.

- Evet, yok nedir bilmiyor, dedi diğeri. O, anlaşılan bütün kitapları okumuş.

Hangisini istersen biliyor. İstersen içindekileri de anlatıyor, tıpkı bir öğretmen gibi.

Sokağın en küçüğü Orhan bunları duydu.

Kendi kendine “Gidip ben de göreyim şu teyzeyi.” dedi. En güzel elbiselerini giydi. Kütüphaneye gitti. Kütüphanedeki teyze Orhan’ı güler yüzle karşıladı.

- Gel küçük, sana da bir kitap vereyim, dedi.

Verin, dedi Orhan.

- Hangisini?

- Hangisini isterseniz, yalnız güzel olsun.

- Peki, “Külkedisi”ni vereyim mi?

- Aaa... Onu bilirim... Başka bir tane verin.

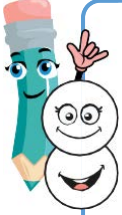
- Ya “Kırmızı Başlıklı Kız”ı vereyim mi?
- Onu da bilirim. Hani annesini dinlemeyen kız değil mi?
- Evet. Ya “Pamuk Prenses”i bilir misin?
- Hayır, onu bilmem... Güzel mi?
- Çok güzel, dedi kütüphaneci teyze.
- Ne olur anlatsanıza.

Kütüphaneci teyze Orhan’ın geldiğine çok sevinmişti herhalde. Kitabı her zamankinden daha iyi anlattı. Bitirince Orhan:

- Teşekkür ederim. Koşup anneme de anlatayım, dedi.
- Kapıya doğru koştu.
- Ya kitabı, onu almayacak mısın?
- Hayır dedi Orhan. Ben okuma bilmem ki.

Kapıda şöyle azıcık durdu, gözleriyle güldü. Kütüphaneci teyzeyi oradan selamladı. Öyküyü anlatmak için eve koştu.

Necati ZEKERİYA

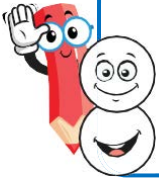
DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Bizim sokakta ne açılmış?
- Çocuklar kütüphanede çalışan teyze için ne demişler?
- Orhan kütüphaneciden hangi kitabı anlatmasını istemiş?
- Orhan kitabı neden almadan dışarı çıkmış?
- Orhan kütüphaneden çıkarken ne yapmayı unutmamış?

ÖĞRENELİM - TARTIŞALIM

Kitaplar, evlerde ve okullarda **kitaplıklara** konulur. İçinde kitaplar bulunan ve herkesin yararlandığı yerler ise **kütüphanelerdir**. Öğrenciler okul kütüphanelerinden mada, kent kütüphanelerinden de yararlanabilirler.

- Kütüphanelerden veya kitaplıklardan yararlanırken uyulması gereken kurallar nelerdir?
- **Kitaplar**, doğruluğu, iyiyi, güzeli bulmamıza yardım eden dostlarımızdır. Kitaplarla dostluğumuz küçük yaşlarda başlarsa büyüyünce de sürer.
- Siz kitap okumayı seviyor musunuz?
- Arkadaşına hangi kitabı önerirdin?

DERSE HAZIRLIK

- Öğrencilerinize "Barış Okula Geç Kaldı" metnini okuyarak öğrencilerinizin metindeki olayın sebep – sonuç ilişkisinin bulmalarını sağlayınız.

BARIŞ OKULA GEÇ KALDI

Barış, televizyon seyrediyordu. Annesi uyuması gerektiğini söyledi. Ama o yerinden bile kalkmadı. Annesi onu tekrar uyardı.

- Tamam, anne kalkıyorum, dedi.

Annesi:

- Oğlum çantanı da hazırlamamışsın!
- Aman anne sabah hazırlarım, dedi. İsteksiz isteksiz odasına gidip yattı.

Sabahleyin annesi Barış'ı uyandırmaya çalıştı. Ancak Barış bir türlü uyanamadı. Uyandığında okula geç kaldığını farkettil. Aceleyle çantasını toplayıp giyindi. Kahvaltı bile yapmadan okula koştu.

Öğretmen “kitap ve defterlerinizi çıkartın” dedi. Barış çantasını karıştırdı. Ama kitabını bulamadı.

Olayın Sebebi:

Barış'ın erken yatmaması ve çantasını hazırlamaması.

Olayın Sonucu:

Barış'ın okula geç kalması ve kitabını evde unutması.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Öğrencilerinize Barış okula neden geç kaldı? Sorusunu yönelterek bir tartışma ortamı oluşturunuz.
- Kendi yaşantılarından bu olaya benzer (sebeup–sonuç içerikli) örnekler vermelerini isteyiniz.

ETKİNLİK

Aşağıdaki metni öğrencilerinize iki defa okuyunuz. Öğrencilerinizden “birinci okuma sırasında dikkatlice dinlemelerini, ikinci okuma sırasında ise koyu yazılı kelimelerin hangi anlamlarda kullanıldıklarını yazmalarını isteyiniz.

Okumanızın sesli okuma kurallarına uygun olmasına dikkat ediniz.

Etkinlikte örnek bir çalışma kâğıdı verilmiştir. Bu çalışma kâğıdı çoğaltılarak dağıtılabileceği gibi öğrencilerden sadece kelimeleri defterlerine yazmaları da istenebilir. Öğrencilerinize bazı kelimelerin birden farklı anlamda verildiğini söyleyiniz ve onlardan bu kelimelerin hangi anlamlarda kullanıldıklarını yazmalarını isteyiniz. Son kez okuyarak öğrencilerinizin cevaplarını kontrol etmelerini söyleyiniz.

“Okul bitmişti ve **yaz** mevsimi başlamıştı. Ece, bu yaz yüzme öğrenmek içi kursa kaydolmuştu. Çünkü yüzmeyi çok seviyordu. İyi bir yüzücü olmak istediğini günlüğüne **yazdı**. Ece’nin **yedi** yaşında bir de kardeşi vardı. Annesi ile babası işe gittiğinde onunla da ilgileniyordu. Annesinin hazırladığı yemeği birlikte **yediler**. Yemek yerken, Ece ağacın **dallarına** konmuş kuşları kardeşine gösterdi. İkisi de kuşları çok seviyordu. Yemekten hemen sonra yüzme kursuna gittiler. Ece, suya **dalan** öğretmenini dikkatle izledi.”

1. “**Yaz**” kelimesi kaç farklı anlamda kullanılmıştır?
2. “**Yedi**” kelimesi kaç farklı anlamda kullanılmıştır?
3. “**Dal**” kelimesi kaç farklı anlamda kullanılmıştır?
4. Öğrencilerinizle eş sesli başka kelimeleri tartışarak bulmaya çalışınız.

“Orhan sabah erken kalktı, heyecanla **yüzünü** yıkamaya koştu. Çünkü arkadaşıyla köyün altından geçen küçük **çayda** **yüzmeye** gidecekti. Aceleyle çantasını hazırladı. Annesi kahvaltıya çağırınca masaya oturdu, annesinin yaptığı kokulu **çayı** yudumladı, ekmeğini, peynirini yiyip kahvaltısını bitirdi. Annesine Allaha ısmarladık diyerek evden ayrıldı. Çantasını kapıp bahçeye çıktı. Bahçedeki **güllerin** kokusu yüzlerce arıyı, kelebeği bahçeye çekmişti. Güneş karşı tepeden yükselmekteydi. O sırada birlikte yüzmeye gideceği arkadaşı Gökhan’ın **gülerek** geldiğini gördü. Çaya kadar yarışmaya karar veren çocuklar koşmaya başladılar.”

1. “**Yüz**” kelimesi metinde kaç farklı anlamda kullanılmıştır?
2. “**Çay**” kelimesi metinde kaç farklı anlamda kullanılmıştır?
3. “**Gül**” kelimesi metinde kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

Sorularını sınıfça tartışınız ve öğrencilerinizin eşsesle başka kelimeler bulmalarını isteyiniz.

DERSE HAZIRLIK

- Doğal afetler nelerdir?
- Doğal afetler, önceden alınan tedbirlerle önlenabilir mi?

DOĞAL AFETLER

Fazla yağınca yağmur,
Sel baskınları olur.
En verimli topraklar,
Sellerden zarar görür.

Derelerden uzağa,
Yapalım evimizi.
Ağaç dikip toprağa,
Alalım önlemleri.

Orman yangınlarının,
Birçok nedenleri var.
Yangınların sonunda,
Zarar görür canlılar.

Yangın çıkmasın diye,
Dikkatli davranalım.
Ateşi söndürelim,
Ormana kıymayalım.

Mehmet AZİM

ÖĞRENELİM

Bir şiirde anlatılan olayın ya da durumun “konu”, şiirin okuyucuda uyandırdığı duygunun ise “ana duygu” olduğunu unutmayalım.

Başlığın konu hakkında fikir vermesi, çok uzun olmaması gerektiğini unutmayalım. Konu ile ilgili şiir veya bir dördlük yazınız.

UNUTMA

13 Ekim günü, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun onayı ile 1989 yılından itibaren Dünya Afet Risklerinin Azaltılması günü olarak belirlenmiştir. Afetlerde risk azaltımı, afet nedenlerini analiz etme ve azaltmaya yönelik sistematik çalışmaları kapsayan bir kavramdır.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Çevreye en çok zarar veren doğal afet hangisidir? Araştırınız.
- Orman yangınları nasıl önlenabilir?

CİNGÖZ ALİ

Bir gün sınıfta, öğretmen sesli ve sessiz harfleri öğretiyordu. Öğrencilere, karışık olarak soruyordu:

- Senin adın ne?
- Sevil.
- Peki, adının baş harfi S, sesli mi sessiz mi?
- Sessizdir, öğretmenim.
- Senin adın?
- Uğur.
- Sesli mi, sessiz mi?
- Seslidir efendim.

Sıra köşede oturan Cingöz Ali'ye gelmişti. Öğretmen:

- Sen söyle bakalım Ali, yanındaki arkadaşının adı nedir?
- Salih, öğretmenim.
- Sesli mi, sessiz mi?
- Seslidir, öğretmenim.
- Oldu mu ya canım, neden sesli olsun?
- Ali hiç düşünmeden cevap verdi:
- Hep konuşur da ondan öğretmenim.

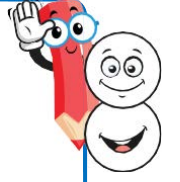
Öğretmen ve öğrenciler bu karşılığa hep birden güldüler. Ali yine cingözlüğünü göstermişti.

Mustafa ŞEN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Öğretmen çocuklara ne öğretiyormuş?
- Kimlerin adının baş harfi sesliymiş?
- Salih'in adı Ali'ye göre neden seslidir?
- Sizin adınızın ilk harfi sesli mi, sessiz midir? Yazınız.

TEKRARLAMA - ÖĞRENELİM

Harflerimizi iki temel gruba ayırıyoruz. Bunlar:

1-Sesli (ünlü) harfler: a, e, ı, i, o, ö, u, ü,

Tek başlarına okunabilen ve hece oluşturan harflerdir. Sekiz tanedir.

2-Sessiz (ünsüz) harfler: b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z

Tek başlarına okunamayan, sesli harfler yardımı ile okunan harflerdir.

Yirmi bir tanedir.

ETKİNLİK

Aşağıdaki tabloları örneklerde olduğu gibi doldurunuz.

Kelimeler	Kelimedeki harf sayısı	Kelimedeki sesli harfler	Kelimedeki sessiz harfler
anne	4	a, e	n, n
baba			
kardeş			
aile			
okul			
öğretmen			
öğrenci			
oyun			
ders			
ödev			
teneffüs			
ev			
apartman			
kulübe			
spor			
trafik			
elektrik			
tren			

DERSE HAZIRLIK

- Aşağıdaki şiiri vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat ederek sesli okuyunuz.
- Dünyamızı nasıl koruyabiliriz?
- Konu ile ilgili araştırma yapınız ve sınıfça bir liste oluşturunuz.

BİRİCİK DÜNYA

Masmavi dünya,
Biricik dünya!
Merak ettim doğrusu,
Bu soruna ne dersin
Milyonlarca çocuğu
Nasıl mutlu edersin?

Siyah, beyaz ve sarı
Severim çocukları.
Renklerine bakıp da
Hiçbirini ayırmam,
Birini unutup da
Diğerini kayırmam.

Bestami YAZGAN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şair, dünyadan ne istiyor?
- Şair çocuklar için ne hissediyor?
- Şair niçin dünyaya "biricik" diyor?
- Siz şairin yerinde olsanız dünyadan hangi sorunu çözmesini istersiniz?

ÖDEV

Öğrencilerinizden sınıfa şiir örnekleri getirmelerini isteyiniz. Daha sonra aşağıdaki yönergeleri uygulayınız:

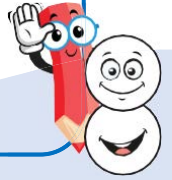
Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılır. Öğrencilerin getirdiği şiirler arasından bir şiir seçilir. Seçilen bu şiir öğretmen tarafından bir kez okunur. Şiirin, ana duygusu hakkında tartışmalar yapılır. Böylelikle öğrencilerde şiirle ilgili bir birikim oluşturulur. Bu şiirin her hangi bir ögesinden (ana duygusundan, şiirde geçen herhangi bir kavramdan...) yola çıkarak her öğrenci bir şiir yazar.

Öğretmen her gruba 1. mısra, 2. mısra, 3. mısra, 4. mısra yazan dört adet zarf dağıtır.

Öğrenciler şiirlerinin 1. mısralarını kesip 1. mısra yazan zarfa, 2. mısralarını kesip 2. mısra yazan zarfa koyarlar...

Her zarfın içindeki mısralar karıştırılır. Daha sonra, zarfların içindeki mısralardan birer tane çekilir. Çekilen mısralar; duyguların uyumlu (birbirini tamamlayan duygular) olmasına dikkat edilerek bir araya getirilir, böylece daha uzun ve farklı şiirler oluşturulur.

- **Not: Aynı işlem bütün sınıf için yapılabilir. Grupların yazdığı şiirlerin yukarıda anlatılan şekilde bölünerek farklı bir anlayışla yeniden birleştirilmesi ile yeni şiirler elde edilebilir.**
- Yazılan şiirlerden hangilerinin duygusal bir bütünlük taşıdığı ve anlatım yönünden güzel olduğu öğrencilere sorulabilir.

ETKİNLİK

Aşağıdaki etkinliklerden birini seçerek öğrencilerden şiir yazmalarını isteyiniz. Yazılan şiirler bestelenerek şarkı gibi okunabilir. Beğenilen besteler eşliğinde dans edilebilir.

Öğrenciler, bahçeye çıkarılarak onlardan çevrelerinde gördüklerine ilişkin şiir yazmaları istenir. Şiirin ilk bölümünde dışarıda gördüklerini tanımlamaya, ikinci bölümünde kendileri için önemli olan herhangi bir varlığı (ağaç, çiçek, böcek, güneş vb.) seçip onun hakkında yazmaya, üçüncü bölümünde dışarıdaki renkleri, sesleri, kokuları, tatları tanımlamaya son olarak da konuyla ilgili duygularını yazmaya yönlendirilebilir.

Sınıf ortamında sözsüz müzik dinletilerek “Şimdi nasıl bir yerdesiniz? Etrafınızda neler, kimler var? Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?” gibi sorularla öğrencilerin hayal kurmaları sağlanır. Onlardan kurdukları bu hayali, şiir olarak yazmaları istenir.

DERSE HAZIRLIK

- Aşağıdaki metni öğrencilerinize iki defa okuyunuz (Birinci okuma ikinci okumaya göre daha yavaş olmalıdır). Okumada (***) işaretli yerlerde durarak parantez içinde verilen soruları öğrencilerinize sorarak metnin nasıl gelişeceğini tahmin ettiriniz. İkinci okumanın bitiminde öğrencilerinizden tahminlerinin doğruluğunu kontrol etmelerini isteyiniz.

ITIR KARINCA

Karınca Itır gayretli gayretli yuvasının çıkışından içeriye sızan güneş ışığına doğru yürüyordu. Dışarıya çıktığında en çok hoşuna giden şey (*****"Size göre en çok hoşuna giden şeyler ne olabilir?"**) güneşin sıcaklığını hissetmek, bir de kuşların civıltısını duymaktı. Bu güzel dünya küçük bir karınca için aynı zamanda tehlikeli bir seyahatin başlangıcıydı.

Itır kendi kendine şöyle dedi: Benim ilk amacım önümüzdeki kış için (*****"Itır karıncanın kış için amacı ne olabilir?"**) yeteri kadar arpa, buğday ve yulafı yuvamda toplamak.

Tam o sırada sanki üzerinden hafif bir rüzgâr esti. Küçük bir çocuğun ayağının altında ezilmekten son anda kurtulmuştu.

Çocuk neşeyle gösterdi: Bak bak! Yürüyen bir buğday tanesi görüyor musun?

Arkadaşı cevap verdi: Bir götüren yoksa eğer, hiç kendi kendine gider mi tane! O çalışkan bir karınca, dikkat et sakın üzerine basma!

Itır karınca, buğday tanesini taşıırken bir yandan da o günün planını yapıyordu. (*****"size göre bu planda neler olabilir?"**) Bugün on yedi buğday, on üç arpa, sekiz yulaf tanesini yuvama taşımam gerekiyor, diyordu.

İlk buğday tanesini yuvasına götürdüğünde bir anda güneşin ısıltısı, kuşların civıltısı ve tarlalardan dönen çocukların sesleri kesilmişti. Küçük karınca, buğdaylara yeni bir tane daha eklemek için, yuvasını aydınlatan güneş ışığına, kuş civıltısına ve çocuk seslerine doğru gayretle yürümeye devam etti.

MEVLÂNÂ

DÜŞÜNELİM – TARTIŞALIM

- "Neden böyle bir tahmin yaptınız?" sorusuyla öğrenciler yönlendirilerek tartışma ortamı yaratılmalıdır.

DERSE HAZIRLIK

- Ailenizle kutladığınız bayramlar hangileridir?
- Çocuklar hangi bayramlara en çok sevinir?
- Şeker Bayramı kutlamaları hakkında aile büyüklerinden bilgi alarak araştırma yapınız.

ŞEKER BAYRAMI

Ne güzel geçti bu bayram!

Oynayıp zıplayıp üç gün.

Elini öptüm bütün komşuların.

Öyle tatlı yedim ki, sormayın,

Şeker oldu içim dışım.

Misafirlerle dolup taşıtı evimiz.

Ne güzel oldum görseydiniz,

Giyince bayramlık elbiselerimi...

Şükrü Enis REGÜ

ÖDEV

Farklı dillerde “İyi bayramlar.”, “Teşekkür ederim.” ifadelerini bulunuz.

Bu dillerden en çok öğrenmek istediğiniz hangisidir?

O dili konuşan bir kişiyle arkadaş olsanız onunla nasıl bayramlaşmaya/ anlaşılmaya çalışırsınız? Niçin?

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şeker bayramında çocuk neler yapmış?
- Bayram öncesi hangi hazırlıklar yapılır?
- Bayramlarda nasıl giyinirsiniz?
- Bayramlara çocuklar neden sevinir?

RAMAZAN ŞEKERLERİ

Kaç gündür yerimde duramıyorum. İçimde rengârenk bir heyecan. Dile kolay, bir yıldır bekliyorum. Günleri günlere, haftaları aylara ekliyorum. Ev halkının heyecanı da benimkinden eksik değil hani. Bir sevinç rüzgârı her yeri kaplamış. Bu atmosferden çoluk çocuk, genç yaşlı herkes nasibini almıştı. Bu gün Ramazan Bayramı idi.

Nurdan teyzenin hazırlıkları da sanırım son ana kadar sürecek. Ev, tertemiz ıslı ıslı; bu güzel günlere hazırlandı. Yemekler, tatlılar dualarla yapıldı. Çocuklara verilmek için rengârenk ramazan bayramı şekerleri de hazırlanmıştı. İşler bitti gibi görünse de tatlı bir telaş sürüp gidiyor. Birazdan zil çalar. Çocuk sesleri birbirine karışır, çocuklar birbiriyle yarışır. Nurdan teyzenin koşuşturması artar. Ziller çalar. Ziller sürekli çalar. Çocuklar, çiçek çiçek açar. Bugünün tadı böyle çıkardı. Şeker tadında geçerdi saatler.

- Ramazan Bayramınız mübarek olsun Nurdan teyze.
- İyi bayramlar!
- Hayırlı bayramlar Nurdan teyze! Dedi Elif Su.
- Bayramlığın çok yakışmış Ceyda.
- Ben daha fazla şeker topladım, bak.”
- Ben daha yeni başladım şeker toplamaya. Göreceksin senden fazla toplayacağım.
- Ben şekerlerimi kardeşimle paylaşacağım.”
- Bunları ben topladım, kimseye vermem.”

Nurdan teyze, kapısına gelen çocukları o sıcacık gülüşüyle karşılar. Bir kapıya koşturur bir mutfağa.

– Sizin de bayramınız mübarek olsun çocuğum. Size de iyi bayramlar!. Sakın bu şekerlerin hepsini birden yemeyin, hasta olursunuz yavrularım. Daha nice bayramlar göresiniz can çağazlarım. Daha nice Ramazanlara, nice bayramlara...

Nurdan teyze, çocukları her hâliyle seviyordu. Bir anda aklıma Cemal geldi. Geçen bayramda kocaman bir poşet şeker toplamıştı. Mahallenin en çok şeker toplayan çocuğu oydu. Bu bayram ne yaptı acaba? Ben Cemal’i düşünürken Cemal de gelmez mi? Nasıl sevindim bir bilseniz. Yine o güzel sevimli yüz. Tombul yanaklarında güller açmış. Elinde şeker torbası göremeyince şaşırdım kaldım. Nurdan teyze de sormadan edemedi.

- Ah Cemal, bu ne hâl?

-Yok, Nurdan teyze, dedi. Bu bayram şeker toplamıyorum. Geçen bayram o kadar şekeri yiyince çok hastalandım. Şekerde meker de gözüm kalmadı. Şimdi sadece bayramınızı kutlamaya geldim.

– Sağ olasın evladım, ama o kadar şeker de bir günde yenmez ki!

– Ne bileyim, dayanamadım işte.

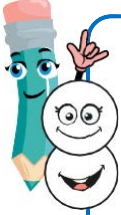
– Dur o zaman, sana bir dilim börek vereyim de afiyetle ye.

Nurdan teyze, nefis böreğinden Cemal’e uzattı. Cemal afiyetle böreği yerken:

– Şeker yerine börek mi toplayasam acaba, diyerek hepimizi güldürdü.

Akşama kadar kaç çocuk geldi, sayamadım. Keyif dolu saatler nasıl geçti, hiç anlamadım. Yarın da bayram. Çocuklar kadar şenim. Dolu dolu üç güzel gün yaşayacağım. Misafirler geldikçe rengârenk şekerler, rengârenk sevinçler dağıtacağım. Şimdi masanın üstünde, o eşsiz saatleri bekleyen kristal bir şekerliğim ben.

Zekiye ÇOBAN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Ramazan Bayramı’nda neler yapıyorsunuz? Anlatınız.
- Ramazan Bayramı’nı hiç Türkiye’de kutladınız mı? Yaşadığınız yerden farklı olarak neler gördünüz.
- Ramazan Bayramı’nda kimleri ziyaret ediyorsunuz? Neden?
- Ramazan Bayramı’ndan başka hangi dini ve milli bayramları biliyorsunuz?
- Bayramlığım veya Bayram Anım konusu ile ilgili başınızdan geçen bir anınızı yazar mısınız?

OYUN OYNAYALIM

Dinlediğiniz metinde geçen karakterleri tahtaya yazınız. Bu karakterlerden birini siz olsaydınız neler yapardınız. "Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenilen malzemeleri kullanarak bu karaktere uygun bir maske yapınız. Çalışmanızda öğretmeninizin yönlendirmelerine uygun davranınız. Metni canlandırmaya çalışınız.

Canlandırmanız esnasında seçtiğiniz karakterin özelliklerine uygun davranıp konuşunuz. Örneğin seçtiğiniz karakter çocuk, baba, anne, ninne, dede, komşu, komşu çocuğu gibi rollere bürünerek konuşabilirsiniz.

- Oyununuzun adı **"Ah! Nerede O Eski Bayramlar"** olsun.

BÜYÜMEK

Güneşli bir sonbahar günüydü. Sarı, kırmızı ve yeşil yapraklı ağaçlarla bahçe çok güzeldi. Güneş ışıkları yaşlı ceviz ağacının tepesindeki dalları da aydınlattı. Yaşlı ceviz ağacının dalları arasında birçok sincap ailesi yaşıyordu. Küçük Kırmızı Sincap, annesi, babası ve ağabeyinin birlikte yaşadıkları kovuk, ceviz ağacının en tepesindeki dallardan birindeydi. Küçük Kırmızı Sincap, bahçedeki ağaçlarda yaşayan bülbüllerin civil civil ötüşleriyle uyandı.

- Oh! Sabah olmuş. Hava ne kadar güzel, dedi. Sonra, kendisinden önce uyanan annesini neşeyle selamladı.

Annesi:

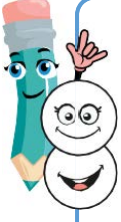
- Günaydın, Kırmızı Sincap. Haydi kalk ve hazırlan. Sonra da kendine sabah kahvaltısı için bir ceviz ara, dedi annesi.

Küçük Sincap şaşırılmıştı:

- Cevizi ben mi arayacağım?
- Evet yavrum. Artık büyüdün. Bak, babanla ağabeyin erkenden kalkarak ailemiz için yiyecek aramaya gittiler. Artık bundan sonra sen de çalışacaksın. Hem kendi yiyeceğini bulacaksın hem de ailemiz için yiyecek toplamaya yardım edeceksin.
- Yaşasın! Demek, artık ben de çalışacağım. Oh, anne biliyor musun, bunu öyle istiyordum ki... Komşu ağaçlara, fındıklara, kestanelere gidebilir miyim?
- Tabi yavrum, gidebilirsin ama dikkatli olman koşuluyla. Haydi, şimdi çabuk ol, yoksa dallarda hiç ceviz kalmayacak.
- Hemen gidiyorum anneciğim.

Küçük Kırmızı Sincap, annesine: "Hoşça kall" dedikten sonra, yeşil ceviz ağacının dallarında zıplayarak dolaşmaya başladı.

Gülsüm CENGİZ

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Metindeki olay hangi mevsimde gerçekleşiyor?
- Bahçede nasıl ağaçlar varmış?
- Sincap aileleri, hangi ağaçta yaşıyorlarmış?
- Küçük sincap, neden sevinmiş?
- Küçük sincap, nerelerde yiyecek arayacakmış?

ÖĞRENELİM

Adlar

Canlı ve cansız varlıkları, duygu ve düşünceleri, çeşitli durumları bildiren kelimelere **ad (isim)** denir.

Örnek: masa, kedi, meyve, okul, dükkan...

Özel Ad: Diğer varlıklar içinde benzer olmayan ve tek bir varlığı karşılayan adlara özel ad denir. Özel adların baş harfi büyük yazılır.

Örnek: Eylül, Ahmet, Atatürk...

Tür Adı: Aynı türden varlıkların ortak adlarına tür (cins) adı denir.

Örnek: köpek, insan, okul...

ANNELER GÜNÜ

Irmak her gece, yatmadan önce annesiyle kitap okur. Kitap okudukları saatler onlar için çok eğlenceli geçer.

Bulaşık makinelerinin bozulmasıyla birlikte Irmak, kitap okuma saatlerini yalnız yapmak zorunda kalır. Irmak bu durumdan çok mutsuz olur. Annesi bulaşıkları elinde yıkadığı için çok yorulur ve Irmak'a yeteri kadar zaman ayıramaz.

Anneler Günü'nün yaklaştığını fark eden Irmağın aklına bir fikir gelir. Babasına gidip:

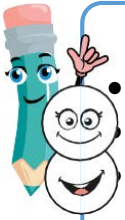
- Babacığım, Anneler Günü için anneme bulaşık makinesi almaya karar verdim. Kumbaramda biriktirdiğim paralar var ama bulaşık makinesi almaya yetecek kadar değil. Bana yardım eder misin, diye sorar.

Babası:

- Annen için bulaşık makinesi almak istemen çok güzel bir düşünce. Teknolojik ürünler zamandan tasarruf etmemizi sağlar. Böylece annen sana daha çok zaman ayırabilir. Ben sana bu konuda yardım edebilirim.

Irmakla babası, annesine bulaşık makinesi alırlar. Anneler Günü'nde kapının çalınmasıyla bulaşık makinesini karşısında gören annesi çok sevinir. Irmak'a sarılır ve teşekkür eder. Irmak artık okuma saatlerinde annesiyle beraber kitabını okur.

Fatma ÜSTÜN

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

- Irmak, ne zaman kitap okumuş?
- Irmak, kitap okuma zamanlarını kiminle yapıyormuş?
- Irmak, neden kitap okuma zamanlarını yalnız yapmak zorunda kalmış?
- Irmak, annesinin çok yorulmasına nasıl bir çözüm bulmuştur?
- Irmak, parasını nerede biriktiriyormuş?

ÖZEL ADLARIN YAZIMI

ÖĞRENELİM - TARTIŞALIM

Kural 1: Özel adların ilk harfi cümlelerin her yerinde büyük harfle yazılır.

Örnek: Anneler Günü'nün yaklaştığını fark eden İrmağın aklına bir fikir gelir.

Aşağıdaki cümlelerde özel adların yazımı ile ilgili hataları düzelterek cümleleri tekrar yazınız.

Kedim tombik yemek yemeye bayılır.

.....

Doktor selim bey sağlıklı beslenmenin önemini anlattı.

.....

Yazın doyran'da yaşayan ayşen teyzemi ziyaret edeceğim.

.....

Kural 2: Özel adların sonuna gelen bazı ekler kesme işareti ile ayrılır.

Kesme işareti ('): Özel adlardan sonra gelen ekleri ayırmak için kullanılır.

Örnek: Annesi bulaşıkları elinde yıkadığı için çok yorulur ve Irmak'a yeteri kadar zaman ayıramaz.

Aşağıdaki özel adlara gelen ekleri kesme işareti ile ayırıp tekrar yazınız.

Atatürkün – Atatürk'ün

Radovişe - _____

Gostivardan - _____

Ezgiden - _____

Selini - _____

Pelister Dağından - _____

Kural 3: Özel adlardan sonra gelen bazı ekler (-sız, -cı, -lı, -gil, -lar, -ler) kesme işareti ile ayrılmaz.

Örnek: İштиpli bir müzisyenin konserine gittik. Oraya Irmaklar da geldiler.

BAHAR GELMİŞ

Ayı kardeş kış uykusundan uyandı. Gerindi ve inin kapısına koştu.

– “Oooo!” dedi, “ Bahar gelmiş.”

Gerçekten de bahar gelmişti. Hava ılıktı. Güneş çok olmasa da ısıtıyordu. Ayı kardeş güneşte ısındı. Çiçeklenmiş kırları, ağaçları seyretti. Kuşların cıvıltılarını dinledi, bu sırada gurul gurul sesler duydu.

– “ Hmmm, acıkmışım “ dedi. Hemen armut ağacına koştu. Armut ağacı ona:

– “ Daha yeni çiçek açtım. Yaz mevsimini beklemelisin. “ dedi.

Ne yapsın? Bu kez de büyük bir ağaca gitti. Arılar bu ağacın gövdesindeki çatlağa bal yaparlardı. Şimdi de balları olabilirdi diye düşündü. Her taraf çiçeklerle doluydu çünkü. Ayıcık arılarda biraz bal istedi.

– “Olmaz dedi arılar. “Bal yapmaya daha yeni başladık. Hele bir yaz mevsimi geçsin sonbaharda gel”. Ayıcık biraz çiçek, biraz yaprak yedi, ama doymadı.

Leyleklerden yardım istedi. Leylekler:

– “Biz buraya yeni geldik. Nerde yiyecek bulabilirsin, bilmiyoruz” dediler.

Ayıcık açlıktan kıvrana kıvrana dere kıyısına indi. Taşların üzerinde gezerken birden başı döndü ve dereye düşüverdi. Su çok soğuktu, hemen dışarı fırladı. Ama gömleğinin içine bir şey girmişti. Baktı: Kocaman bir balık...

– “ Yaşasın”! Diye bağırdı.

Ayıcığın karnı doyunca, taşların üzerine yattı. Güneşte kurundu.

– “ Baharı şimdi daha çok seviyorum” dedi ve bildiği bir ilkbahar şarkısını mırıldanmaya başladı.

Kuş sesleri, ovalara yayılır

İnsan buna hayran olur bayılır

Bal yapanlar çiçeklere konarlar

Kuzucuklar taze çimen ararlar

Yeşillenmiş ağaçlarda yapraklar

Amber gibi mis kokuyor topraklar.

İLKBAHARDA ARILAR

İlkbahar geldi. Güneş, karları eritti. Derelerde, ırmaklarda, nehirlerde sular kabardı. Ağaçlarda küçük küçük, yeşil yeşil yapraklar belirdi. Tomurcuklar gerilip şişti. Arılar, gözlerini ovuşturarak çevreye bakındılar. Elma ağacına doğru uçtular:

-Karnımız aç. Bize yiyecek var mı? Dediler. Elma ağacı:

-Ah ne yazık, dedi. Çok erken geldiniz. Çiçeklerim daha açılmadı. Kiraz ağacına gidin. Belki onun çiçekleri açılmıştır. Arılar kiraz ağacının dallarına kondular.

-Sevgili kiraz ağacı, bize biraz yiyecek vermez misin? Kiraz ağacı:

-Haftaya gelerseniz size güzel bir ziyafet çekerim, dedi. Arıcıklar halsiz kovanlarına dönerken menekşeleri gördüler. Bahçenin bir köşesinde ne güzel açmışlardı. Hemen oraya uçtular. Onların tatlı, kokulu ballarıyla karınlarını doyurdular. Kovanlarına bol bol çiçek tozu taşıdılar.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- İlkbahar gelince ağaçlarda hangi değişiklikler görüldü?
- Arılar nereye doğru uçtular?
- Elma ağacı arılara hangi ağaca gitmelerini söyledi?
- Arılar karınlarını nerede doyurdular?
- Parçada geçen zıt anlamlı kelimeleri bulunuz ve tahtaya yazınız.
- Parçada geçen eş anlamlı kelimeleri bulunuz ve tahtaya yazınız.

Görselden hareketle bir hikâye yazınız.

Yazdıklarınızla ilgili bir resim çiziniz.

BALIKÇI VE KÜÇÜK BALIK

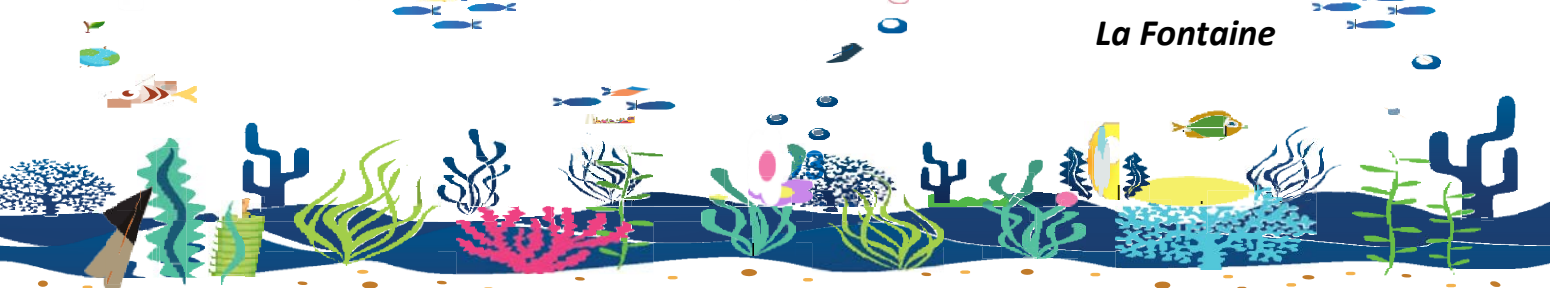
Bir zamanlar nehir kenarında yaşayan çok şanslı bir balıkçı varmış. Oltasını ne zaman nehre bıraksa bir sürü balık oltanın ucundaki yeme saldırırmış. Balıkçı, bu sayede birçok balık yakalayarak balık sepetini ağzına kadar doldurmuş.

Bu durumdan son derece memnun olan balıkçı, tutmuş olduğu balıkların bazılarını, pazar yerine götürüp satarmış. Böylece hem karnını doyurur hem de sattığı balıklardan iyi para kazanırmış. Kasabadaki herkes ona “şanslı balıkçı” diyormuş.

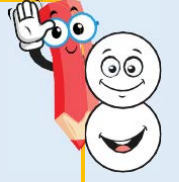
Günlerden bir gün, şanslı balıkçı balık tutmak için nehrin kıyısına gelmiş. Oltasını nehre sallamış ve küçük bir balık yakalamış. Balığı tam sepete atacakmış ki balık, “Lütfen beni geri bırakın efendim! Bakın ben ne kadar küçük bir balığım, sizin dişinizin kovuğuna bile yetmem. Eğer beni bırakırsanız büyüdüğüm zaman beni tekrar yakalama şansınız olur.” demiş.

Balıkçı gülümsemiş ve yavru balığı suya bırakmış.

La Fontaine

ÖĞRENELİM:

Metinde Konu ve Başlık

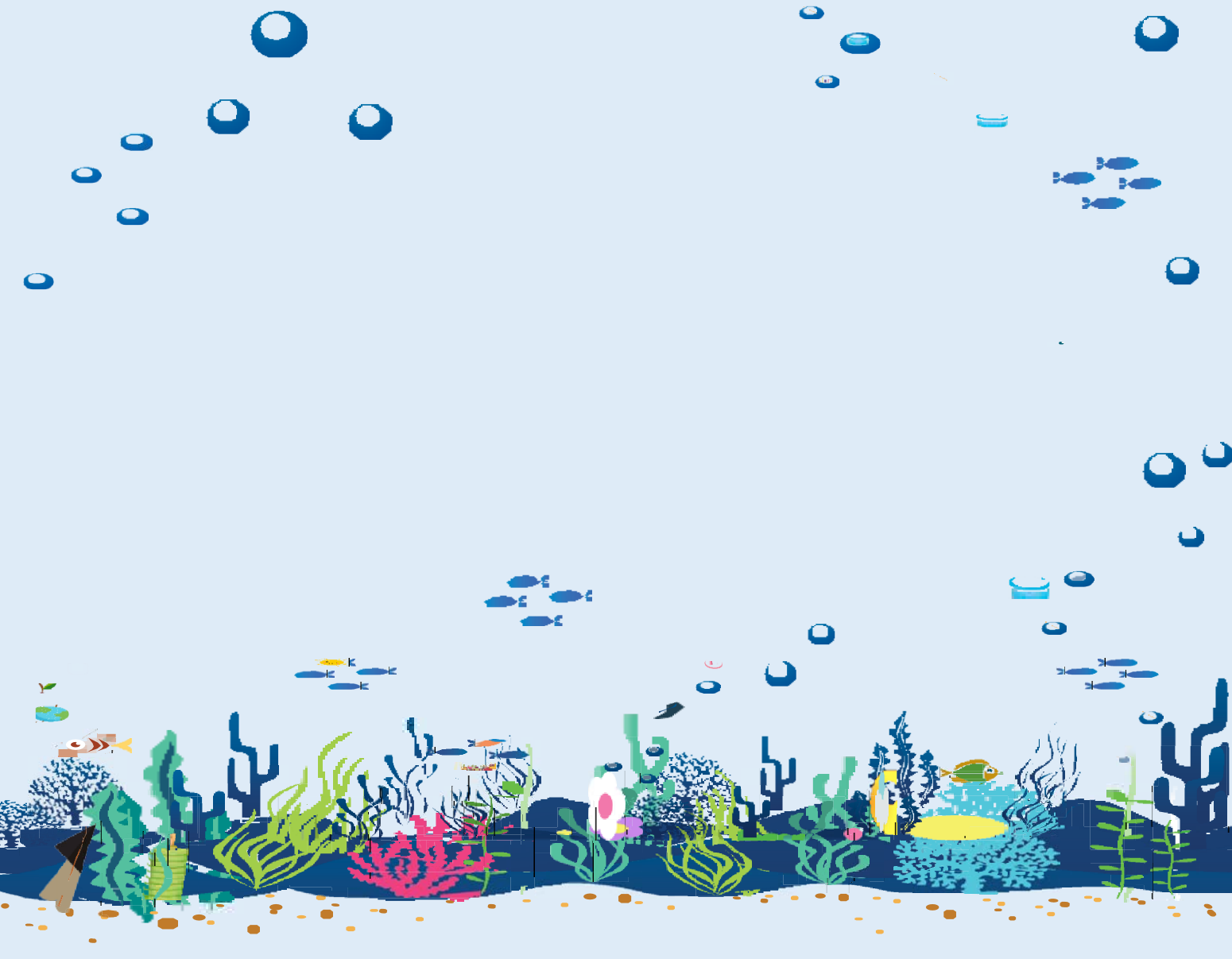
Metinde Konu: Metnin konusunu bulmak için metne "Metinde ne anlatılıyor?" sorusunu sorarız. Bu sorunun cevabı bize metnin konusunu verir.

Metinde Başlık: Metnin içeriği ile ilgili ipucu veren ilk bölümdür.

Metinde Ana Fikir: Bir metni okuduktan sonra o metinden çıkarılan sonuca veya metnin okuyucuya ilettiği mesaja ana fikir (ana düşünce) denir.

☐ Metnin konusunu belirleyiniz.....

☐ Metnin ana fikrini belirleyiniz.....

DERSE HAZIRLIK

- Bitkiler de bizler gibi canlı varlıklardır. Onlar bakımını kendileri yapamayacağı için bizler onlara yardım etmeliyiz. İhtiyaçları olduğunda onlara su vermeliyiz. Siz hangi bitkileri yetiştiriyorsunuz?

ÇİÇEKLENDİRME YARIŞMASI

Sokakları çiçeklendirme yarışması başlayalı çocuklar, oyuna pek az zaman ayırabiliyorlardı. Çiçeklere hizmet etmek, onlara oyundan daha çok keyif veriyordu. Her mevsimde en güzel çiçekli sokak yarışması yapılıyordu. Her sokağın uygun bir yeri, ödül köşesi olarak düzenlenmişti. Ödül paketleri buralara yerleştiriliyordu. Herkes bu onur köşesinin ödülleriyle bezenmesi için canla başla çalışıyordu.

Küçük bahçıvanın sokağı her yarışmada onur belgesi kazanıyordu. Çünkü onun sokağındaki çiçekler ötekilerden daha göz alıcı oluyordu.

Çocuklar, küçük bahçıvana şu soruyu soruyorlardı: "Bu denli görülmemiş güzellikteki çiçekleri nasıl yetiştirebiliyorsun?" Küçük bahçıvan şu cevabı veriyordu: "Ben bitkileri seviyorum. Onlar da beni seviyorlar. Her zaman onların çok güzel olmalarını diliyorum. Onlar da bu isteğimi kırmıyorlar güzelleştikçe güzelleşiyorlar."

Gülten DAYIOĞLU

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Çocuklar niçin oyuna eskisinden daha az zaman ayırıyorlarmış?
- En güzel çiçekli sokak yarışması ne zaman yapılıyormuş?
- Kimin sokağı her yarışmada onur belgesi kazanıyormuş?

5N 1K (5N: **Ne? Ne zaman? Neden? Niçin? Nerede? Nasıl?** 1K: **Kim?**)

Aşağıdaki cümleye göre soruları cevaplayınız.

Her mevsimde en güzel çiçekli sokak yarışması yapılıyordu.

Ne yapılıyordu?.....

Nerede yapılıyordu?.....

Ne zaman yapılıyordu?.....

Niçin yapılıyordu?.....

Nasıl yapılıyordu?.....

Kim yapılıyordu?.....

DERSE HAZIRLIK

- Çevrenizde farklı meslekler olmasaydı, örneğin “öğretmen” olmasaydı ne olurdu?
- “Büyüyünce ne olacaksın?” diyenlere ne cevap veriyorsunuz?
- Metni, okuma kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz. Öğretmeniniz metni arkadaşlarınızla aranızda paylaşırken konuşmaları canlandırarak okumayı unutmayınız.

BEN HER GÜN BİR ŞEY OLACAĞIM

Ecelerin ailesi çok kalabalıktı. O gece yine amcalar, yengeler ve kuzenler bir aradaydı. Sohbetin sonunda söz çocukların büyüyünce ne olacağına geldi. Sırayla her biri bir meslek seçti. Büyük kuzenlerden biri doktor, diğeri mühendis olmak istediğini söyledi.

Söz alan üçüncü çocuk:

– Ben öğretmen olacağım! Çocuklar öğretmenleri çok severler, dedi.

Dördüncüsü:

– Kim ne isterse olsun, ama ben şoför olacağım.

Beşinci çocuk:

– Uçak kullanmak, araba sürmekten daha iyi değil mi? Göklerde ne trafik kuralları ne de virajlar var. Sürebildiğin kadar sür...

– Ben uzaya giden kozmonot olacağım. Ay’a gideceğim! Yıldızlara gideceğim. Oraları inceleyeceğim. İsterseniz sizi de götürürüm, dedi altıncı çocuk.

Sonunda sıra, çocukların en küçüğü olan Ece’ye gelmişti. O da ne olmak istediğini söylemeliydi. Fakat mesleklerden pek haberdar değildi. Sonra ilk defa böyle bir konuyla karşılaşmıştı. Düşündü düşündü, sonra birdenbire:

– Ben otobüsçü olacağım, diye parladı.

– Böyle bir meslek yok. Eğer otobüsü kullanacak kişi olmak istersen, buna şoför derler. Bu mesleği kardeşlerinden biri seçti. Sen kendine başka bir meslek seç, dedi en küçük amcası.

– Hekim olacağım...

– Hekim, doktor demektir. Bu mesleği de seçtiler. (...)

– Öyleyse dondurmacı olacağım.

– Hoppala! Amma da ağır bir meslek seçtin, diyerek kahkahayı kopardı kardeşlerinden biri.

Kardeşlerinin kendisiyle alay etmelerine gücenen Ece:

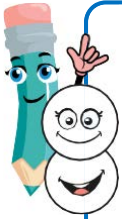
– Öyleyse ben hiçbir şey olmayacağım! Bana meslek kalmadı, dedi.

Bu kez yengeleri de amcaları da gülmeye başladılar. En yaşlı amcaları:

– Ece’ye fırsat verelim, dedi. Azıcık daha büyüsün. Meslek seçmeye hâlâ çok vakit var. Büyüyünce bize seçtiği mesleği söyler. Olur mu?

“Olur.” diyerek öneriyi kabul ettiler. Televizyonda müzikli bir program vardı. Hep birlikte televizyon izlemeye başladılar.

Fahri KAYA

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- “Kuzen” kelimesini kimler için kullanırsınız? Arkadaşlarınızla konuşarak açıklayınız. Konuşurken arkadaşlarınızla göz teması kurunuz. Soruları, okuduğunuz hikâyeye göre cevaplayınız.
- Uçak kullanmak niçin araba kullanmaktan daha iyiymiş?
- Uzaya gitmek isteyen çocuk ne olacağını söylüyor?
- Ece, meslek olarak neleri seçti?
- Mesleklerden (doktor, öğretmen, polis) en çok hangisini seviyorsunuz? Neden?
- Herkesin bir mesleği vardır. Siz büyüyünce hangi mesleği yapmak istiyorsunuz? Neden?
- Çevrenizdeki insanların mesleklerini düşününüz. Bildiğiniz meslek adlarını yazınız.

OYUN OYNAYALIM

Mesleklere ilgilerini yöneltme ve meslekleri tanıma.

Süreç:

1. Mesleklerle ilgili fotoğraflar getiriniz.
2. Fotoğrafları tahtaya asınız.
3. Fotoğraflarda neler gördüklerini tartışınız.
4. Her mesleğin kendine özgü yanları üzerinde düşüncelerini alınız.
5. Gönüllü öğrencileri tahtaya kaldırıp seçtiği bir meslekle (mesleğin adını vermeden) ilgili konuşturunuz.
6. Diğer öğrencilerden tanıtılan mesleği tahmin etmelerini isteyiniz.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Öğrencilere hangi mesleğe ilgi duyduklarını sorunuz.
- Niçin özellikle bu mesleğe yöneldiklerini açıklamalarını isteyiniz.
- Öğrencilerin sınıfta belli bir mesleğe yoğunlaşma oluyor mu?
- Öğrencilere başka hangi meslekler olduğunu sorunuz.

DERSE HAZIRLIK

- Yağmur suyu neden önemlidir? Araştırınız!
- Gökkuşağı nasıl meydana gelir konu hakkında araştırma yapınız!
- Gökkuşağı en çok hangi mevsimde görülür?

GÖKKUŞAĞI

Hatice, pencereden yağmurun yağışını seyrediyordu. Yağmur ne kadar güzel yağıyordu. Çatiya düşen damlalar sanki şarkı söylüyordu.

Yağmur damlaları, ağaçların yapraklarını yıkamıştı. Her yer tertemiz olmuştu. Hava, ne güzel toprak kokuyordu.

Daha sonra bulutlar dağılmış, gökyüzünde pırıl pırıl güneş görünmüştü. Güneşin ışıkları ağaçların ve çiçeklerin üzerine yansımıştı. Doğa çok güzel görünüyordu.

Hatice bu renkler karşısında çok şaşırdı. Gökyüzüne bakınca gözlerine inanamadı. Kendi kendine, "Bu güzel şey de ne? Üzerinde bir, iki, üç, dört, beş, altı, yedi tane renk var. Kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert, mor." dedi.

Hatice, bu renklerin ne olduğunu düşünürken birden bir ses duydu. Bu ses:

- Merhaba küçük kız! Sanırım benim kim olduğumu merak ettin. Ben gökkuşağıyım. Yağmur yağarken gökyüzünün bütün renklerini toplarım. Gökyüzünü taç gibi süslerim. Sonra güneş doğar. Güneş, beni görmenizi sağlar, dedi.

Hatice:

- Gökkuşağı, seni çok sevdim. Her yağmur yağdığında seni bekleyeceğim, dedi.

Sacide USLU

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Yağmurdan sonra hava ne kokuyordu?
- Hatice, gökyüzüne bakınca ne gördü?
- Gökkuşağında kaç renk vardır?
- Gökkuşağındaki renkleri sırasıyla yazınız.
- Hatice gökkuşağına ne söyledi?

DERSE HAZIRLIK

- “Kuş kadar özgür olmak” sözünden anladıklarınızı yazın?
- Özgürlük kelimesinin anlamını sözlükte bulunuz!

ÖZGÜR UÇURTMA

Bahar gelince uçurtma şenlikleri başlar. Uçurtmasını kapalı çocuklar kırlara, tepelere akın ederler. Uçurtmalar uçarılır, ipler salınır. Renkli kâğıtlarla yapılmış uzun kuyruklu uçurtmalar, gökyüzünde kuşlar gibi süzülür, birbirleriyle yarışır.

Yine böyle bir bahar günüydü. Küçük Umut. Babasıyla birlikte yaptığı uçurtmayı aldı. Bahçeye çıktılar. Az sonra annesi de bahçeye indi. Yürüyerek biraz ötedeki tepeye çıktılar. Çocuklardan bazıları uçurtmalarını uçurmaya başlamışlardı bile.

Umut, heyecanlandı. Bembeyaz uçurtmasını bir an önce gökyüzünde görmek istiyordu.

İpi, uçurtmaya bağladı. Koşmaya başlayınca babası uçurtmayı bıraktı. Beyaz uçurtma gökyüzünde süzölmeye başladı.

Annesi ve babası keyifle Umut'u izliyorlardı. Umut çok mutluydu ama uçurtması mutsuzdu. Kendisinden yüksekteki uçurtmaları görmüş, onları kıskanmıştı. "Beni biraz sal!" diye seslendi Umut'a.

Hayret! Umut bu sesi duymuştu. Onu kırmak istemedi. İpi saldı. Uçurtması, öteki uçurtmaların hepsinden yükseğe çıktı. Diğer uçurtmalar onu kıskandılar.

Beyaz uçurtma, gökyüzünde süzölürken üstünde uçup duran kuşları gördü. "Ah!" dedi, "Kuşlar gibi özgür olsaydım mutluluğum bir kat daha artardı. İstedığım yere giderdim."

Aziz SİVASLIOĞLU

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Uçurtma şenlikleri ne zaman başlamış?
- Umut, uçurtmasını kiminle yapmış?
- Umut'un uçurtması hangi renkmiş?
- Çocuklar, uçurtmalarını nerede uçuruyorlarmış?

ÖĞRENELİM

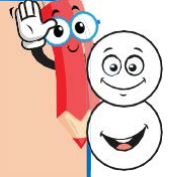
Cümle bilgileri:

Cümle oluştururken kelimeler doğru ve yerinde kullanılmalıdır. Cümlelerin kurallı olabilmesi için yargı bildiren kelimenin cümlelerin sonunda yer alması gerekir.

Örnek: Bugün geç kaldım okula. - **Devrik cümle.**
Bugün okula geç kaldım. - **Kurallı cümle.**

Aşağıdaki cümlelerden anlamlı ve kurallı olanları işaretleyiniz.

- Dolaptaki kazaklarımı düzelttim.
- En sevdiğim renktir kırmızı.
- Şiddetli fırtına çıkacağını söylediler.
- Denizde dalgalar yüzüme çarptı.
- Patlayan tekerleği tamir etti babam.
- Kapının kolu kırılmış.
- Arkadaşlarla pikniğe gittik bu hafta.
- Fırat, yarışmanın birincisi oldu.

DERSE HAZIRLIK

- Kibir kelimesini araştırınız.
- Bulduğunuz kelime anlamlarını tahtaya yazmayı unutmayınız.

KARABUĞDAY MASALI

Bir fırtına sonrası karabuğday tarlasından geçenler bilir. Buğday tarlası kavrulmuş gibi görünürmüş.

Yaşlı bir söğüdün önünde bir karabuğday varmış. Çok kibirli ve herkese yüksekte bakan karabuğday, başını hiç indirmemiş. Bir gün karabuğday söğüt ağacına:

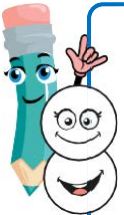
“Ben buğday başakları kadar güzelim, hatta onlardan daha güzelim. Benim çiçeklerim elmanın çiçeklerine benziyor herkes bayılıyor. Benden daha güzeli var mı? Söylesene söğüt ağacı.” der. Yaşlı söğüt ağacı ağır ağır başını sallayarak:

– “var... var...” dermiş.

Aradan zaman geçmiş, havalar bozulmuş, fırtınalar, yağmurlar başlamış. Fırtınayı gören bütün çiçekler, ağaçlar ve bitkiler boynunu eğerken, kibirli karabuğday boynunu asla eğmezmiş. Diğer bitkilerin uyarılarını dikkate almayan karabuğday boynunu eğmemeye devam etmiş ve onları duymamazlıktan geliyormuş.

Fırtınalar ve rüzgârlar geçince doğada bir sessizlik hâkim olmuş. Her taraf sakinleşip, güzelleşmeye başlamış. Fakat fırtınada boynunu bükmeyen karabuğday yangından çıkmış gibi kavrulmuş, kararmış, simsiyah işe yaramaz bir cansız ot olmuş. Onun bu halini gören duyan bitki ve çiçekler çok üzölmüş.

Hans Christian Andersen
(Andersen Masalları)

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Karabuğday tarlası neredeymiş?
- Karabuğday nasıl biriymiş?
- Karabuğday, kendisini uyaran diğer bitkilere nasıl davranmış?
- Fırtınadan sonra karabuğday ne hale gelmiş?

ETKİNLİK

- Bir arkadaşlarınızla, kibirlilik ve kendini beğenmişlik ile bir röportaj yapınız.
- Arkadaşlarınız size aşağıdaki soruları sırasıyla sorup, siz de sırasıyla yanıtlamanız gerekecektir.
- Bu konuşmanızı sınıfta arkadaşlarınızın önünde canlandırabilir misiniz?

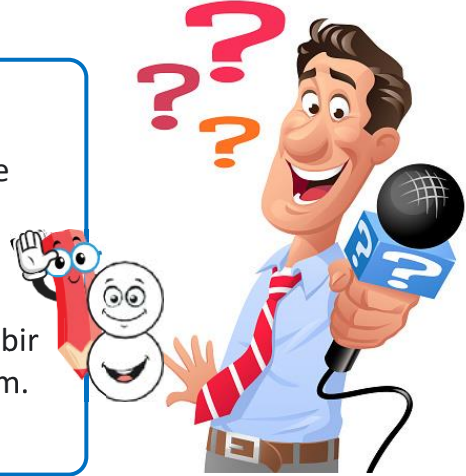
Röportaj Soruları:

1. Sence, kibirlilik insanın özellikleri nedir?
 2. Kibir ve kendini beğenmişlik aynı özellik midir?
 3. Kibirlilik insanla yaşadığın bir olay ya da duyduğun/gördüğün bir olay anlatabilir misin?
 4. Kibirlilik insan hayatında ne kaybeder?
 5. Kibirlilik insan kibirlilikten nasıl kurtulabilir?
 6. Sen kibirlilik bir insana, kibirlilikten kurtulmak için nasıl yardımcı olabilirsin?
- Röportaj sonunda rapor yazmayı unutmayın!
 - Röportaj sonunda iki taraf birbirine teşekkür etmeyi unutmamalıdır.

ÖĞRENELİM

Bir yazarın, bir konuyu inceleyip araştırarak ve kendi görüşlerini, yorumlarını da ekleyerek oluşturduğu gazete yazısı.

Bir radyo ya da televizyon habercisinin bir konuyu inceleyip araştırarak hazırladığı ya da bir kimseyle görüşme biçiminde sunduğu program.

DERSE HAZIRLIK

- Noktalama işaretlerini bilmek neden önemlidir?
- Hangi noktalama işaretlerini biliyorsunuz?

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Alırım kalemi elime,
Büyük harf ile başlarım cümleye.
Güzel yazmak için gayret eder,
Düzgün
Yazdığım cümle:
Soruya verilen bir cevapsa,
Noktayı koyarım sonuna...

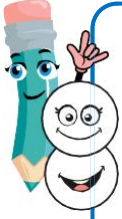
Bazıları meraklıdır,
Durmadan soru sorar.
Böyle cümlelerin sonuna
Soru işareti koymayı unutma...

Sevinç, heyecan, coşku
Cümlelerin anlamında,
Varsa bir korku!
Anlarım ki,
Ünlem işareti ister,
Bu cümlelerin sonu...

Noktalama işaretleri,
Bunlarla bitmez.
Virgöl, noktalı virgöl,
İki nokta, üç nokta, kesme işareti,
Daha sonra gelir diğerleri...

Biz şimdilik doğru kullanalım da
Nokta, ünlem, soru işaretini
Virgöl koymayı unutmadan,
Doğru öğrenelim güzel dilimizi...

Salih KOÇ

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Cümleye nasıl başlamalıyız?
- Cümlemizi yazmayı bitirince niçin düşünmeliyiz?
- Soruya cevap verilen cümlelerin sonuna hangi noktalama işaretini koymalıyız?
- Soru cümlelerini sonuna hangi noktalama işaretini koymalıyız?
- Hangi cümlelerin sonuna ünlem işareti koymalıyız?
- Şiirimizde hangi noktalama işaretlerinin adı geçiyor? Adlarını yazınız.

ETKİNLİK

İlginizi çeken herhangi bir serbest konu hakkında kampozyon yazınız. Yazıyı yazarken noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

ÖĞRENELİM

- Soru cümlelerinin sonuna soru işareti (?) Soru cümlelerindeki “mı, mi, mısın, misin” gibi ekler ayrı yazılır.
- Coşku, heyecan, korku, şaşma gibi duyguları belirten kelime ve cümlelerin sonuna ünlem işareti (!)
- Soru sormayan, duygu belirtmeyen cümlelerin sonuna da nokta (.) konur.
- Virgül, sadece cümle içinde kullanılır. Cümle sonuna konulmaz.

Noktalama işaretleri bir yazının nasıl okunacağını, nerelerde duraklanacağını ve sesin nasıl ayarlanıp hangi duyguyla okunacağını belirtir. Aynı trafik polisi ve trafik işaretleri gibi bizi yönlendirir, uyarır.

DERSE HAZIRLIK

- Zamanınızı nasıl planlıyorsunuz?
- Bir gününüzü anlatınız.

GÜLÜNECEK ŞEY Mİ

O gün Burcu biraz gecikmişti. Saate baktığında, aklı başından gitti. On dakikası vardı hazırlanmak için. Çabucak giyindi. Kendisini, soluk soluğa kapının önüne attı. O anda araba geldi.

Burcu, sınıfa girdiğinde, arkadaşları bir ağızdan gülmeye başladılar. Burcu önce aldırmadı. Ama arkadaşları ona bakıp bakıp gülmeyi sürdürüyorlardı. Canı sıkıldı.

- Ne diye bana bakıp bakıp gülüyorsunuz?

Arkadaşlarından biri:

- Elbette, dedi. İki renkli çorabınla öyle gülünçsün ki!

Burcu eğilip çoraplarına baktı. Yüzü kıpkırmızı oldu.

Gerçekten dizlerine kadar uzanan çorapların biri kırmızı, öteki maviydi. O sırada öğretmen geldi. Burcu ayağa kalktı. Arkadaşları yeniden gülmeye başladılar.

Öğretmen, sınıfın durumundan bir gariplik olduğunu sezinledi. Öğrencilere döndü. "Ne oluyor?" gibilerinden başını iki yana salladı. Pelin, olanları bir solukta anlattı. Öğretmen, ister istemez eğilip Burcu' nun çoraplarına baktı. Sevecenlikle gülümsedi.

- Çorapları değişik renklerde diye Burcu'ya gülenler, ayıp etmişler.

Böyle bir yanlışlık herkesin başına gelebilir. Siz, güleceğinize, onu kardeşçe uyarabilirdiniz. Arkadaşlığa bu yakışır. Acele ve telaş, insanı böyle yanlış işlere sürüklüyor, dedi.

Gülten DAYIOĞLU

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Arkadaşları Burcu'ya neden gülmüş?
- Burcu kendini nasıl hissetmiş?
- Öğretmenin davranışını nasıl buluyorsunuz?
- Zamanınızı nasıl planlıyorsunuz?
- Kendinize ait bir haftalık çalışma planı hazırlayınız.

ÖĞRENELİM

- Okuduğunuz metinde satır sonuna sığmayan kelimeler nasıl yazılmalıdır?
- Hece bölerken hangi işaret kullanılmalıdır?

Satır sonuna sığmayan kelimeler uygun hecesinden kısa çizgi (-) ile bölünerek alt satıra yazılır.

Aşağıdaki kelimelerin hecelerini kısa çizgiyle ayırarak yazınız.

Müsamere - mü-sa-me-re

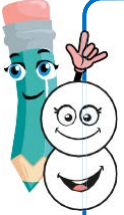
okudum

heyecan

saat.....

ETKİNLİK

Okuduğunuz hikâyeden seçtiğiniz bir bölümü kitabınıza bakarak yazınız. Yazarken harfler, kelimeler ve cümleler arasında uygun boşluk bırakınız. Satır sonuna sığmayan kelimeleri hecelerinden uygun biçimde ayırarak yazmayı unutmayınız.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Hangi cümleler bir konuşmayı belirtiyor?
- Bunların konuşma cümlesi olduğunu nasıl anladınız?
- Cümlelerin sonunda niçin farklı noktalama işaretleri kullanılmış olabilir?
- Daha önce öğrendiklerinizden yararlanarak açıklayınız.

DERSE HAZIRLIK

- Ezop masallarını inceleyiniz.
- Ezop masallarında adalet, dostluk, doğruluk, bağışlamak, cömertlik, alçakgönüllülük, kendini bilme gibi değerlerle yüceltilir. Aynı zamanda düşmanlık, kendini beğenmişlik, cimrilik, aç gözlülük, cahillik, bencillik gibi tutum ve davranışlar da ifade edilir.

GÜNEŞ VE RÜZGÂR MASALI

Bir gün rüzgâr güneş'le konuşuyormuş. Vuvv... Ben senden daha güçlüyüm demiş.

- Öyle mi? Demiş Güneş.
- Elbette demiş rüzgâr. Bunu sana göstereceğim. Bak şu aşağıdaki yaşlı adamı görüyor musun? Güneş eğilip bakmış.
- Görüyorum diye cevap vermiş.
Rüzgâr gururla:
- Gör bak! Onun ceketini çıkaracağım diye konuşmuş.
Güneş:
- Peki, o zaman demiş. Haydi dene bakalım. Sonra bulutların arkasına çekilmiş. Merakla rüzgârı izlemeye başlamış.

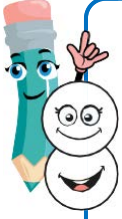
Rüzgâr bütün şiddetiyle esmiş. O estikçe yaşlı adam üşümü. Üşüdükçe paltosuna sarılmış. Rüzgâr buna öfkelenmiş. Daha da şiddetli esmiş. Bu kez adam da paltosunu daha sıkı tutmuş. O ne kadar şiddetli estiyse adam da paltosuna o kadar çok sarılmış. Çünkü çok üşüyormuş.

Rüzgâr sonunda pes etmiş.

Bu kez sıra Güneş'e gelmiş. Güneş bulutların arkasından çıkmış. Yaşlı adama sıcacık gülümsemiş. Yeryüzünü iyice ısıtmış. Adam pek sevinmiş. Yeryüzü ısındıkça adam da ısınmış. O da gülümsemeye başlamış.

- Artık paltoya ihtiyacım kalmadı diye düşünmüş. Ve paltosunu çıkarmış.
Güneş rüzgâra dönerek:
- Gördün mü demiş. Nazik olanlar zorbalardan her zaman daha güçlüdür.

Ezop Masalları

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Rüzgâr güneş'e ne demiş?
- Rüzgâr yaşlı adama karşı ne yapmış?
- Yaşlı adam, rüzgârın şiddetli esintisinden nasıl korunmuş?
- Rüzgâr neden pes etmiş?
- Güneş'e sıra gelince, güneş ne yapmış?
- Hangi davranış daha güçlüdür?

ETKİNLİK

Zorbalık kelimesini hiç duydunuz mu?

Güç kullanarak, korkutarak, tehdit veya zorlama ile başkaları üzerinde baskı ve üstünlük kurmak anlamına gelir. Bu davranışlar sıklıkla tekrarlanıp alışkanlık haline geldiğinde zorbalık demektir.

- Zorbalık içeren davranış örneklerini ile ilgili bir poster hazırlayın, poster çalışması bitince üzerine kırmızı harflerle **"ZORBALIĞA DUR"** yazınız.

Posteri okulun koridorunda, görenekli bir yerde yapıştırınız:

- Zorbalık içeren davranışlar: tekme ya da tokat, hakaret/ küfür, tehdit etme, dedikodu yayma, kaba şakalar, ad takma, alay etme, laf atma, dışlama, küçük düşürme, eşyaya zarar verme, itme ve başka kaba öğrencilere yakışmayan davranışlar.

ÖĞRENELİM – OYNAYALIM EN SEVDİĞİM MASAL

Öğrenciler ünlü masal karakterlerini içeren resimler çekerek gruplar oluşturmaları istenir. Grup içerisinde seçecekleri masalı bir resim/çizim ile tanıtımları, büyülü ve olağan üstü olayı, masalın karakterlerini tanıtacak bir yazı yazmaları istenir.

Öğrenciler verilen görevi tamamladığında, her gruptan gelen çalışmalar birleştirilir ve kitap haline getirilir. Kitap kapağı için öğrenciler kendi aralarında anlaşmaları istenir. Kitap tüm sınıfa sunulur ve sınıf kitaplığında sergilenir.

DERSE HAZIRLIK

- Paylaşmanın önemi ile ilgili bulduğunuz atasözleri ve özdeyişleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
- “Yardımlaşmak niçin önemlidir ve yardımlaşmanın topluma ne gibi katkıları olur?” konulu konuşmanızı yapınız.

PAYLAŞALIM

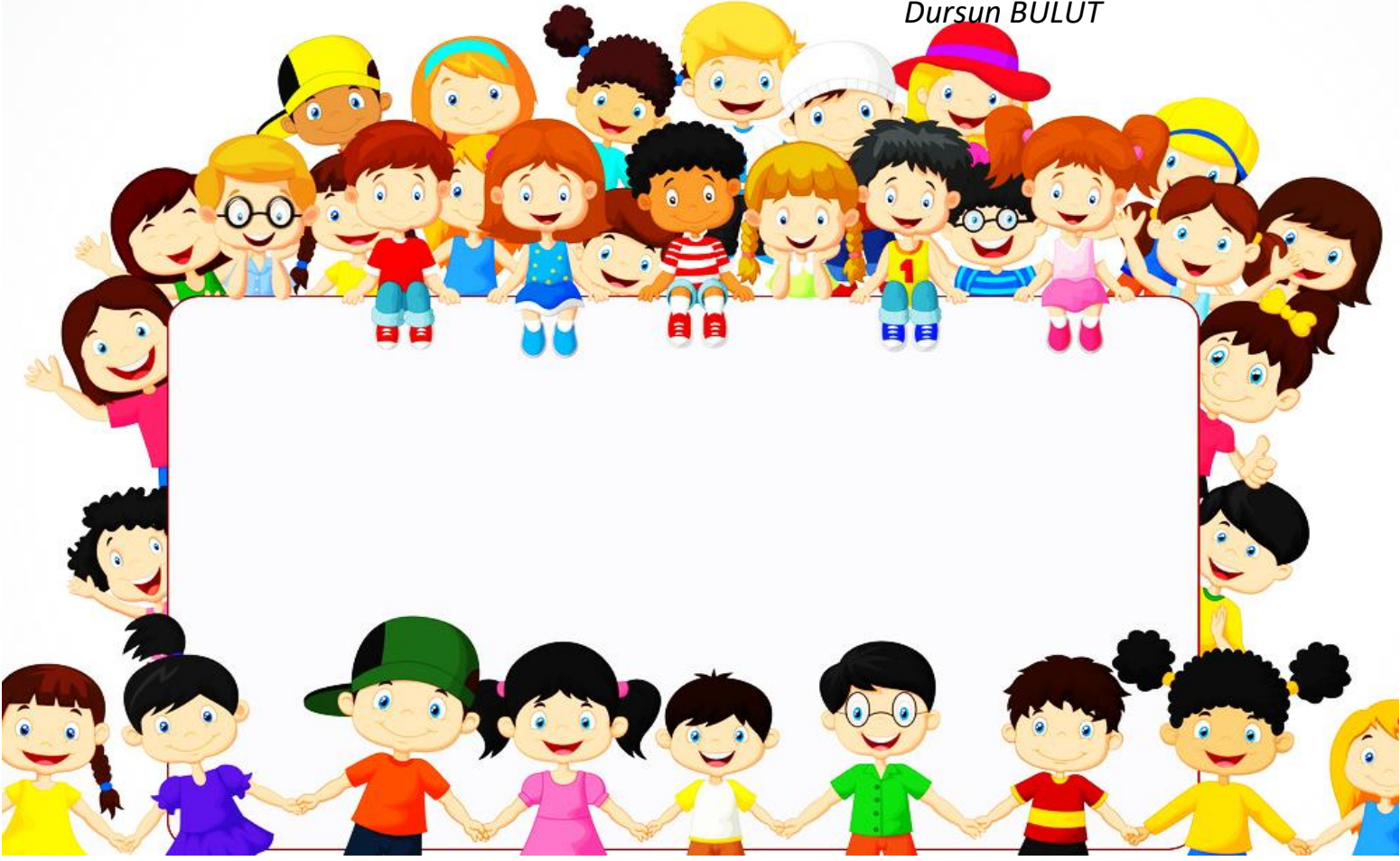
Aramızda sevinçler,
Paylaştıkça artacak,
Üzüntü, elem, keder,
Tam tersi, azalacak.

“Bir elin nesi var,
İki elin sesi var.”
Ayrı gayrı olunmaz.
Yalnız taş duvar olmaz.

El ele verince,
Güç birliği edince,
Herkes kendi fikrinde,
Birlik olunca güzel.

İş bulup işleyelim,
Güzel düş düşleyelim,
İş birliği yaparak,
Zorlukları aşalım.

Dursun BULUT

ETKİNLİK

1. Şiirin ana duygusunu yazınız.

Şiirin ana duygusu:

2. Şiirde belirlenen değerler hangileridir?

.....

3. Belirlediğiniz bu değerlerle ilgili bir slogan oluşturunuz.

.....

4. Ödev: Sınıf iki gruba ayrılır.

1'ci grup: "Bilgi paylaştıkça çoğalır. Bilgimizi arkadaşlarımızla paylaşırsak onlar da öğrenir."

2'ci grup: "Saygı paylaştıkça çoğalır. Sen birine saygı gösterirsen o da sana ve başkasına saygı gösterir. Böylece zamanla herkes birbirine saygılı davranmaya başlar."

- 1) Bilgi paylaşımının sosyal hayata ve çalışma hayatına katkılarını örneklerle açıklayınız.
- 2) Yukarıdaki konulardan hareketle paylaşmanın toplum hayatındaki yeri ve önemini belirtiniz.
- 3) Konuları aranızda konuştuktan sonra, örnekler sunmaya çalışınız. Daha sonra, iki grubun elde ettiği sonuçlar açıklanır.

DERSE HAZIRLIK

- “Yaşama sevinci” sözü size ne çağrıştırıyor?
- Öğretmeniniz okuma sırasında numaralı (1, 2, 3) yerlerde duracaktır. Öğretmeninizin durduğu yerlerde aşağıdaki soruları cevaplayınız:
 1. Münevver teyze, postacıyı gördüğünde ne yapmış olabilir?
 2. Yazar, kendine ne söz vermiş olabilir?
 3. Yazar, mektubu okuduktan sonra Münevver teyze neler hissetmiş olabilir?

YAŞAMA SEVİNCİ

Münevver teyze yakın komşumuzdu. Her gün o cıngıl mıngıl penceresinde postacının yolunu gözler, postacı köşeden görününce de başlardı: (1)

– Postacı evladım! Bana mektup var mı?

Postacı ağzının içinde yuvarladığı sözcüklerle yanıtlardı Münevver teyzeyi.

– Mımmmmnın.

Anneme sordum bir gün, postacı niye böyle yapıyor diye.

– Kimi kimsesi yok ki oğlum. Kimden gelecek ona mektup? Ne yapsın postacı, usanıyor her gün!

Kendi kendime söz verdim. (2) Okuma yazmayı bir öğreneyim, ona ben yazacağım bir mektup. Okula başlayıp yazıyı sökünce de yazdım. Altı kuruş da pul parası verip yolladım mektubu. Münevver teyze yine pencerede, ben kapıdayım. Münevver teyzenin haberi yok ama birlikte bekliyoruz postacıyı. Sonunda sokağın başında göründü postacı. Münevver teyze her zamanki gibi cınladı:

– Postacı, oğlum!

Postacı ilk kez homurdanmadı. Kendisi de inanmamıştı belki ama Münevver teyzeye mektup vardı.

– Var Münevver Hanım, dedi şaşkınlıkla. Münevver teyze bana seslendi:

– Koş Muzaffer, mektubumu oku!

Koştum Münevver teyzeye, aldım kendi yazdığım mektubu okudum.

“Münevver Hanım bahar geldi, otlar yeşerdi, papatyalar çıktı, çiçekler açtı, kediler miyavlıyor, köpekler havlıyor, kuşlar cıvıldıyor, hepsinin sana selamı var...” Bir daha, bir daha okudum. (3) “Sağ ol Muzaffer!” dedi. Çok mutluydu. O yaşta nasıl bir yaşama sevinci vermişti bir insana hep şaşarım.

Muzaffer İZGÜ

ETKİNLİK

“Yaşama Sevinci” adlı metindeki anlatıcının ve Münevver teyzenin yerinde siz olsaydınız neler hissederdiniz? Yazınız.

Anlatıcı:

Hissettiklerim.....

.....

.....

Münevver teyze:

Hissettiklerim.....

.....

.....

- Münevver teyzenin duygu ve düşüncelerini kendinizi onun yerine koyarak sadece beden dilinizle anlatınız.
- Yazar, Münevver teyze için nasıl bir iyilikte bulunuyor?

Okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki kutucukları doldurunuz.

Münevver teyzenin sorunu

.....

.....

.....

Sorunun nedeni

.....

.....

.....

.....

Anlatıcının çözümü

.....

.....

.....

.....

Ben olsaydım

.....

.....

HİKÂYE'ye BAĞLI KALARAK
HİKÂYE HARİTASI OLUŞTURALIM

Kişiler

.....
.....
.....

Olay

.....
.....
.....

Hikâyenin adı

.....
.....
.....

Yer

.....
.....
.....

Zaman

.....
.....
.....

TÜM ÇOCUKLARIN ORTAK DİLİDİR YİRMİ ÜÇ NİSAN

Gerekmez
Başka sözcüklerle konuşmaları
Yeter ki
Gelsinler yan yana
Bakınca birbirlerinin gözlerine,
Anlayıverirler hemen
Hangi oyunu oynayacaklarını
İster Avrupalı olsunlar,
ister Asyalı
İster Afrikalı olsunlar,
İster Amerikalı.
Yeter ki gelsinler
Yan yana
Bakınca birbirlerinin gözlerine,
Anlayıverirler hemen
O günün Yirmi Üç Nisan
Olduğunu.

Yalvaç URAL

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şiirde neyin önemi anlatılıyor?
- Bir yazar olduğunuzu hayal ederek 23 Nisan ile ilgili bir şiir yazın. Kitabınıza bir kapak tasarlamayı da unutmayınız.

23 Nisan Çocuk Bayramı için sizde kendi yeteneğinizi gösterin:

- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kimlere armağan edilmiş bir bayramdır? Bu bayramı nasıl kutluyorsunuz?
- 23 Nisan günü okulunuzda veya katıldığınız Çocuk Şenliğinde neler yaptığınızı, neler yaşadığınızı anlatınız.

DERSE HAZIRLIK

- “Tutsaklık ve Özgürlük” kelimelerin anlamlarını tahmin edin, sonra sözlükte bulup karşılaştırmaya çalışınız.

TUTSAKLIK

Güneşli bir sonbahar günüydü. Yaşlı bir adam, elinde bastonu ağır ağır yürüyordu. Karşıdan bir çocuğun geldiğini gördü. Çocuğun elinde bir kafes, kafeste de iki kuş vardı. Kuşlar, kafesi gagalıyor, dışarı çıkmak için çırpınıp duruyorlardı. Yaşlı adam, kuşların bu halinden üzüntü duydu. Sonra çocuğa sordu:

- Nereye gidiyorsun küçük?
- Pazara...
- Ne yapacaksın?
- Kuşları satacağım.
- Peki, kaç satacaksın?
- Her birini beş yüz bin liraya.
- Öyleyse ben alırım bu kuşları. Bana satmaz mısın?
- Elbette satarım, niçin satmayayım?

Yaşlı adam, cebinden para çıkarıp çocuğa verdi. Kafesi aldı. Önce kuşlardan birini çıkardı. Biraz okşadıktan sonra kuşu salıverdi. Kuş, şöyle bir silkindi, kanatlarını açtı, sevinçle uçmaya başladı. Aynı şeyi ikinci kuş için de yaptı.

Yaşlı adamın yaptığı, küçük çocuğu şaşırtmıştı. Önce elindeki paraya, sonra da yaşlı adama baktı.

- Neden böyle yaptın amca? Kuşları niçin bıraktın, diye sordu.

Adam gülümsedi. Küçük çocuğa yaklaşıp onun başını okşadı. Sonra çocuğun sorusunu şöyle cevaplandırdı:

- Kuşları niçin mi bıraktım? Şunun için: Yıllar önce büyük bir savaş olmuştu. Yurdumuzu düşmanlardan kurtarmak için savaştık. Ben savaşta düşmanların eline düştüm, tutsak oldum. Tıpkı bu kafesteki kuşlar gibiydim. Dilediğim gibi davranamıyor, istediğim gibi hareket edemiyordum. Tutsaklık ne kötü, ne acı bir şey olduğunu anladım...

Yaşlı adam konuşmasına ara verdi, derin bir soluk aldı. Sonra şöyle devam etti:

- Bilmem anladın mı evlat, kuşları niçin bıraktığımı? Sonra onlar kafes kuşu değil ki... Bırakalım diledikleri gibi uçsunlar, istedikleri yere konsunlar. Tutsaklıktan kurtulsunlar...

Yaşlı adam bunları anlattıktan sonra bastonuna dayana dayana yürüyüp gitti. Küçük çocuk onun arkasından bakıyor, anlattıklarını düşünüyordu...

Emin ÖZDEMİR

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Okuduğunuz metinde anlatılan olay, ne zaman geçiyor?
- Yaşlı adam, neden üzüntü duyuyor?
- Çocuk kuşları neden pazara götürüyor?
- Çocuk, yaşlı adamın davranışını nasıl karşılıyor?
- Yaşlı adam kuşları neden serbest bırakıyor?

ÖĞRENELİM

Hayvanlar da çok iyi koşullarda olsalar bile, özgür olmadıkları bir yerde yaşamak istemezler.

- Gerçek ya da gerçeğe uygun olayları anlatan kısa yazılara **öykü** denir. Öyküler belli bir zaman ve yerde, kişilerin başından geçen olayları anlatırlar. Anlatılan olaylar ve düşüncelerin özü, o öykünün konusudur. Olaylarda adı geçen önemli kişiler ise öykünün kahramanlarıdır.

ANLATALIM

Okuduğunuz metinde yaşlı adam kuşları kafeste görünce geçmişte yaşadığı bir olayı anımsamıştır? Bazen bir olay insanlara geçmişte yaşadıkları olayları anımsatır. Siz böyle bir durumla karşılaştınız mı? Karşılaştıysanız kısaca anlatınız.

- Okuduğunuz öykünün konusu nedir? Birkaç cümle ile özetleyiniz.
- Öykülerin, olayların yeri, zamanı ve kişileri belirtilerek anlatıldığını biliyorsunuz. Buna göre, okuduğunuz yazıyı aşağıdaki sorular çerçevesinde özetleyerek anlatınız.
- Olay nerede geçiyor?
- Olayın zamanı için ne söyleyebilirsiniz?
- Olaydaki kişiler kimlerdir?

DERSE HAZIRLIK

- Güçlü ve zayıf yönleriniz hangileridir?

ŞAMPIYON TAKIM

Ömer, her zamanki gibi erkenden uyandı. Elini, yüzünü yıkadı, kahvaltı etti, dişlerini fırçaladı. Okul kıyafetlerini ve her Çarşamba günü giydiği kırmızı çoraplarını giydi.

Sınıfa ilk gelen oydu. Kalemelerini çıkardı ve renklerine göre dizdi. Arkadaşları sınıfa gelmeye başladı. Dün sınıfa beşinci gelen arkadaşı, bugün ikinci olarak gelmişti.

İlk teneffüste arkadaşları bahçeye çıkarken Ömer'e, "Ömer, hadi sen de gel" dediler. Ömer, kalemleriyle defterine bir şey çizerek "Hayır!" dedi sadece.

Arkadaşları bahçeye çıkınca Ömer pencere kenarına geçti ve onları izledi. Ömer izlediği maçı bir sunucu gibi kendi kendine anlatmaya başladı: "Yağız topu Alper'e attı. Alper topu ayağı ile durdurdu ve kaleye doğru attı. Gooooo!" Ömer sınıfın içinde tekrar bağırdı "Goooo! Mükemmel bir goal".

Ömer maçı yine dikkatle izlemişti. Acaba arkadaşları nasıl birlikte oyun oynamaya başlamıştı? Onlarla birlikte oynayabilir miydi? Merak ediyordu. Ömer bunları düşünürken ders zili çaldı. Artık bu zil sesi onu eskisi kadar rahatsız etmiyordu.

Öğretmen sınıfa girdi ve "Size güzel bir haberim var çocuklar!" dedi.

Öğretmen, "Sınıflar arası futbol maçları düzenlenecek ve yarın çalışmalara başlayacağız" dedi. Tüm sınıf çok heyecanlandı.

Ertesi gün bütün sınıf okulun bahçesinde toplandı. Öğretmen "Öncelikle kaleciyi belirleyeceğiz, kaleci olmak isteyenler sırayla kaleye geçsin" dedi.

Kaleye geçen diğer çocuklar topu tutmakta zorlanıyor ve her defasında gol oluyordu. Ömer kalenin arkasından onları izliyordu. Alper, topu kaleye doğru attı. Top kalenin üstünden Ömer'e doğru geliyordu. Ömer topu havada yakaladı. Bütün sınıf Ömer'i alkışlayarak "Aferin Ömer!" diye bağırdı. Ömer çok şaşırılmıştı ve topu bırakıp sınıfa koştu.

Ömer mutluydu topu yakalamıştı. Bu sırada sınıfa öğretmeni girdi, yüzünde kocaman bir gülümseme vardı.

Öğretmen, “Aferin Ömer. Çok iyi bir kaleci olacağını düşünüyorum. Benimle birlikte bahçeye gelip çalışmaya katılır mısın?” dedi. Ömer, “Tamam öğretmenim” dedi ve bahçeye çıktılar.

Bütün arkadaşları Ömer’i bekliyordu. Ömer yavaşça kaleye geçti. Kaleye atılan bütün topları tutmuştu. Daha önce hiç bu kadar mutlu olmamıştı.

Sonraki günlerde turnuva için çalışmaya devam ettiler. Bir, iki, üç derken oynadıkları tüm maçları kazanmışlardı.

Bu sabah diğer sabahlardan daha farklıydı. Ömer çok heyecanlıydı. Çünkü bugün turnuvanın son maçı vardı ve şampiyon takım belli olacaktı.

Ömer maçta kalesine gelen birçok topun gol olmasına engel olmuştu. Ömerin takımı maçı kazanıp şampiyon olmuştu. Bütün arkadaşları ve Ömer şampiyonluklarını neşeye kutladı.

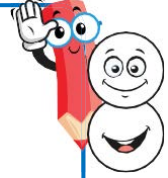
ÖĞRENELİM

HİKÂYENİZİ YAZARKEN;

Hikâyede anlatılanlara bağlı kalmayarak, kişi (varlık), yer, zaman, olay gibi hikâye unsurlarını kullanmaya, Serim, düğüm, çözüm planını uygulamaya, hayali öğelere yer vermeye, bir başlık belirlemeye, eş sesli, eş anlamlı, zıt anlamlı kelimeler kullanmaya dikkat ediniz.

HİKÂYENİZİ YAZDIKTAN SONRA;

Gözden geçirip düzenleyiniz. Noktalama ve yazım yanlışlarını düzeltiniz. Resim çizerek veya görsel unsurlar kullanarak metninizi zenginleştiriniz.

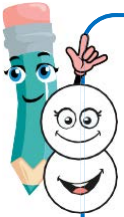
DERSE HAZIRLIK

- Daha yeşil bir dünyada yamak için neler yaparsınız?
- Konu ile ilgili öğretmeninizden destek alarak araştırma yapınız!

DAHA YEŞİL BİR DÜNYA İÇİN

Küresel ısınmanın zararlı etkileri çok yakın bir gelecekte kendini gösterecektir. Ülkemizin yer aldığı bölgede kuraklık artışı ve tarımsal verimde düşüş, bunun en büyük göstergelerinden biri olacaktır. Ayrıca sel baskınları, fırtınalar gibi doğal afetlerde artışlar meydana gelecektir. Ülkemizde meydana gelen ve tarım alanlarını, seraları, yerleşim alanlarını tahrip eden, can ve mal kaybına neden olan sel gibi felaketlerle bu tehlikeler katlanmaktadır. Etkiler yöreden yöreye, bitkiden bitkiye değişiklik gösterecek olsa da dünyadaki birçok ülke su kıtlığı, kuraklık ve erozyon gibi ciddi sorunlarla uğraşmaktadır.

Küresel ısınma başladı ve bunu geri çevirmek oldukça güç ama en azından daha da ilerlemesini engelleyebiliriz. Nasıl mı? Tabii ki ağaç dikerek... Ağaçlar, atmosferdeki sera gazlarını emdikleri için küresel ısınmanın tehditlerini azaltma konusunda en güçlü silahlardan biridir. Gerisi çok kolay! İsterseniz kazmanızı, küreğinizi alıp ağaçları ellerinizle diki.

Meraklı Minik Dergisi**DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM**

- Çocuk kuşları Aşağıdaki soruları "Daha Yeşil Bir Dünya İçin" adlı metne göre cevaplayınız.
- Metinde Dünya'mızla ilgili hangi sorunlardan söz edilmektedir?
- Önlem alınmazsa küresel ısınmanın gelecekte Dünya üzerindeki etkileri ne olacaktır?
- Metinde, sorunların çözümü için ne yapılması öneriliyor?
- Dünya'mızı tehdit eden tehlikelere karşı sizin çözüm önerileriniz nelerdir?
- Okuduğunuz metne, "Daha Yeşil Bir Dünya İçin" ifadelerini de kullandığınız yeni bir başlık belirleyiniz. Başlığınızı aşağıya yazınız.

ÖĞRENELİM – ŞİİR YAZALIM

1. Aşağıdaki görseli inceleyip bu görselin sizde uyandırdığı duygu ve düşünceleri anlatan bir dördlük yazınız. Dörtlüğünüzde "el ele vermek, barış, sevgi, paylaşım, mutluluk, çocuk, bayram, neşe, huzur, dünya, çevre, güzel" kelime ve kelime gruplarından en az üçünü kullanınız. Dörtlüğünüze başlık yazmayı unutmayınız.

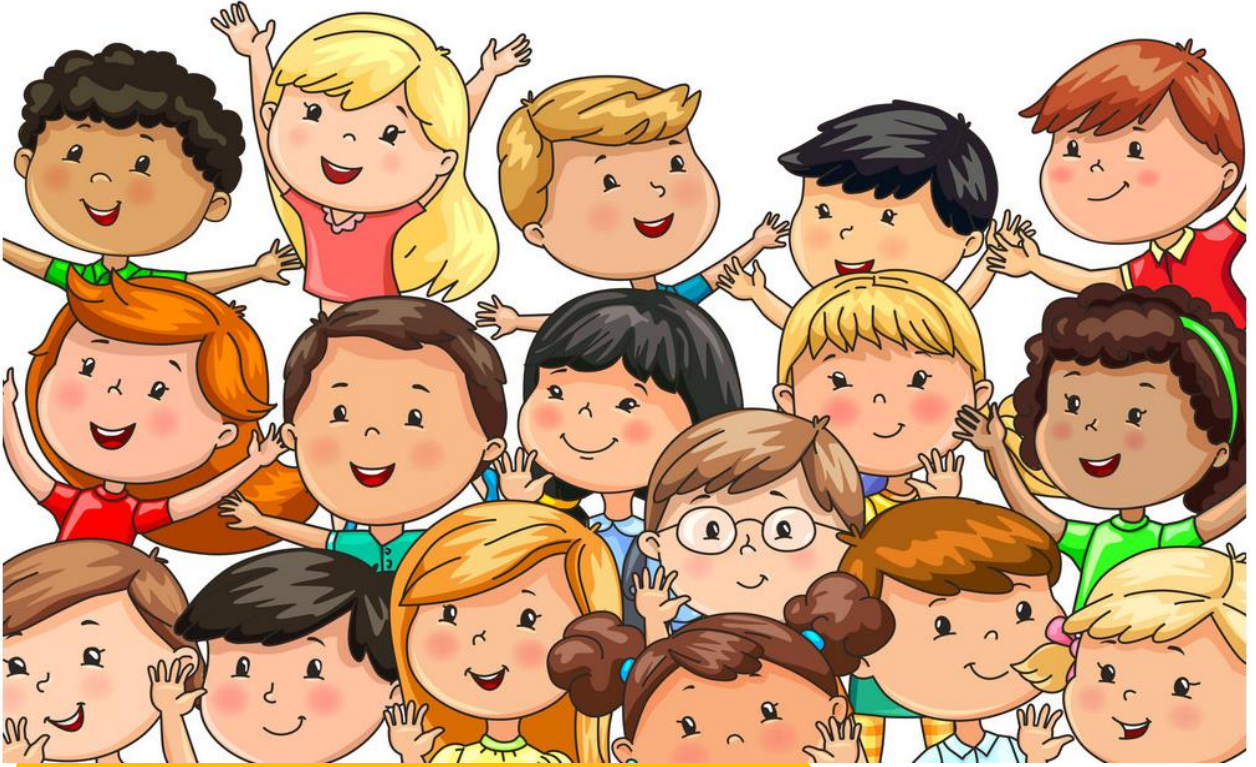
2. Bir çocuk olarak nasıl bir dünyada yaşamak isterdiniz? İsteklerinizi ifade eden kelimeleri söyleyiniz.,

DERSE HAZIRLIK

- Sınıf içinde arkadaşlarınızla nasıl davranıyorsunuz?
- İyi arkadaşlık kurmanın yolu nedir?

KARDEŞLİK

Gelin kardeş olalım,
Dünyayı yaşanır kılalım.
Kin, nefret, düşmanlık,
İnsan olana yakışmaz.

Kardeşlik en güzeli,
İnsanlığın erdemi.
Kardeşlik varsa aramızda,
Dünyada sorun kalmaz.

Hasan YILDIRIM

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şaire göre dünyayı yaşanır kılmak için ne gereklidir?
- İnsanların arasında kardeşlik varsa ne olurmuş?
- Sen yazmış olsaydın bu şiire hangi başlığı verirdin?

DERSE HAZIRLIK

- Serbest zamanınızı nasıl değerlendiriyorsunuz ve neler yapmaktan hoşlanıyorsunuz?
- Çocukların neden oyun oynamaktan hoşlandıklarını araştıralım.

ÇOCUK VE OYUN

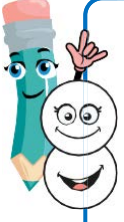
Küçükken düştüğümde
Canım nasıl yanardı,
Pantolonum yırtılır
İki dizim kanardı.

Ellerime üfleyip
Toparlanır, kalkardım,
Gidip çeşme başına
Dizlerimi yıkardım.

Gün boyunca aç, susuz
Oynarım da oynarım,
Yemek de o su da o
Ben oyunla doyarım.

Yara bereler beni
Oyunumdan alamaz,
Bütün çocuklar aynı
Oynamadan duramaz.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- En çok hangi oyunları oynamayı seviyorsunuz?
- Oyun oynarken nelere dikkat etmeliyiz?
- Şiirde çocuk, oyun oynarken yaralanınca ne yapıyormuş?
- Kullanmadığınız oyuncakları ne yapıyorsunuz?
- Ne tür oyuncaklardan hoşlanıyorsunuz?

ÖĞRENELİM

TIYATROYU DA KİM İCAT ETTİ?

Tiyatro, bütün çocukların bildiği bir şeydir. Herhangi bir karakter ya da hikâye uydurduklarında, roller icat ettiklerinde ve tek başına ya da birlikte oynarken doğaçlama yaptıklarında, her gün yeniden oynadıkları, hep aynı oyundur tiyatro.

(...)

Yalnız, tiyatro gösterisi için metinlerin yazılmış olması ve rollerin ezberlenmesi gerekir. Görüyorsun ki tiyatro sizin oyununuza çok benziyor. Çocuklar bütün gün tiyatro oynar. Oyuncular, siz çocukların işini meslek olarak yapanlardır. Fark budur. Onlar bununla para kazanır.

Tiyatroyu kimin icat ettiğini, eğer bana soracak olursan derim ki bunu sana anlatmam gerekmez. Sen bunu zaten biliyorsun. Yalnızca onun adına henüz tiyatro demiyorsun. Çocukların muhteşem yardımcı malzemeleri vardır. En olmaz şeylerden, paçavralardan eşyalara, giyeceklerden hayvanlara kadar her şeyden yararlanarak tiyatro yapabilirler. Çocukken ormanlarda kulübeler yaptığımızı hatırlıyorum. Kulübelerin içinde filmlerden, kitaplardan ya da çizgi romanlardan bildiklerimizi birbirimize anlatır ve onları taklit ederdik.

Eğer çocuklar baştan beri oyun oynamasalardı, tiyatro da olmazdı. Ayrıca çocuklar, bir tiyatro gösterisine gittikten sonra, en inanılmaz hikâyeleri uydururlar. Bir kukla ya da çocuk tiyatrosuna gitmiş olmaları ve izlemiş olmaları yeterlidir...

Dairo FO

DERSE HAZIRLIK

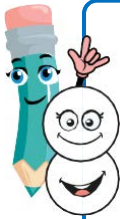
- Teknolojinin günlük yaşantımıza sağladığı yararlar hakkındaki düşüncelerinizle ilgili yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.
- Bilgisayarı günlük yaşantınızda nerede ve ne amaçlarla kullanıyorsunuz? Örnekler veriniz.
- Tiyatroda izlediğiniz bir gösteriyi, arkadaşınıza anlatınız.

EFE TİYATROYA GİDİYOR

Efe'nin annesi bir gün gazetede çocuklar için bir tiyatro oyunu ilanı gördü. Efe'yi bu oyuna götürmeye karar verdi. İnternet'e girdi. İki bilet satın aldı. Bir bilet Efe için, bir bilet kendisi için... Ama Efe'ye söylemedi. Ona sürpriz yapacaktı. Tiyatro günü geldiğinde annesi ve Efe, hazırlanıp evden çıktılar. Tiyatroya geldiklerinde Efe sevinçten bir çığlık attı. Sürprizi anlamıştı.

Kapıdan içeri girerlerken biletlerini görevliye uzattılar. Görevli, biletlerin bir bölümünü yırtıp aldı, kalan kısımlarını da geri verdi. İçeri geçtiler. Burada herkes oyunun başlamasını bekliyordu. Tam o sırada bir anons duyuldu: "Oyunumuz başlamak üzeredir." Salona geldiklerinde biletleri yer göstericiye verdiler. Yer gösterici de onlara koltuklarını gösterdi. Efe ve annesi yerlerine oturdu. Ardından bir zil sesi duyuldu. Perde açıldı ve oyun başladı.

Seçil GÜVENÇ HEPER

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Tiyatroya hiç gittiniz mi?
- Tiyatroda hangi oyunu veya oyunları seyrettiniz?
- Tiyatro izlerken hangi görgü kurallarına uymalısınız?

ÖĞRENELİM

Dram türü eserler canlandırılmış şekilde sahnelenerek tiyatrolarda sunulur.

Sahne: Tiyatro oyunu, müzik ve gösterilerin yapıldığı yer.

Kostüm: Sinema ve tiyatrodaki rol gereği giyilen kıyafet.

Perde: Sahnedeki perdenin açılmasıyla başlayıp, kapanmasıyla biten bölüm.

OYUN OYNAYALIM

Dinlediğiniz metinde geçen karakterleri tahtaya yazınız. Bu karakterlerden birini seçiniz. "Sonraki Derse Hazırlık" aşamasında sizden istenilen malzemeleri kullanarak bu karaktere uygun bir maske yapınız. Çalışmanız esnasında makası kullanırken dikkatli olunuz. Çalışmanızda öğretmeninizin yönlendirmelerine uygun davranınız. Maskelerinizi yaptıktan sonra tahtaya çıkarak dinlediğiniz metni canlandırınız. Canlandırmanız esnasında seçtiğiniz karakterin özelliklerine uygun davranıp konuşunuz. Örneğin seçtiğiniz karakter ateş böceği ise yere çömelerek ince bir sesle konuşabilirsiniz. Leylek karakterini seçtiyseniz kalın bir sesle konuşarak onun gibi yürüebilirsiniz. Canlandırmanız esnasında diğer arkadaşlarınızın sınıf tarafından görülmesini engellemeyiniz. Sizi izleyen arkadaşlarınıza sırtınızı dönmeyiniz.

DERSE HAZIRLIK

- Doğruluk ve dürüstlük değerleriyle ilgili örnekler veriniz.

KELOĞLAN VE KIRK HARAMİLER

Çok uzak bir ülkede Keloğlan ile anası yaşarmış. Ana oğul yoksul insanlarmış. Keloğlan bir gün anasına şöyle demiş:

- Anacığım! Köyümüzde bana göre bir iş yok. Uzak kentlere gidip para kazanmak istiyorum. Elini öpeyim de gideyim. Anası çok şaşırmış.

Keloğlan'ın bu isteğini çaresiz kabul etmiş.

- Gitmene izin veriyorum. Ama senden bir isteğim var. Ne olursa olsun hep doğruyu söyle. Hiçbir zaman yalan söyleme. Çünkü yalancıyı Allah da sevmez, kulu da, demiş.

Bunları öğütledikten sonra biriktirdiği bir kese altını oğluna vermiş. Keloğlan anasının elini öpmüş, yola koyulmuş. Az gitmiş... Uz gitmiş... Dere tepe düz gitmiş... Sonunda çok yorulmuş. Bir ağacın altına oturmuş. Yiyeceklerini çıkarmış. Tam yemeğini yemek üzereyken yanına kırk tane adam yaklaşmış. Kırk da birbirinden korkunçmuş. En öndeki Keloğlan'a sormuş:

- Hey, ufaklık! Sen de kimsin? Burada ne arıyorsun?

Keloğlan ayağa kalkmış:

- Benim adım Keloğlan amcacığım. Uzaklardan çalışmaya geldim. Peki, ya siz kimsiniz?
- Bizim adımızı duymadın mı? Biz Kırk Haramiler'iz. Hırsızlık yaparız. Herkes bizden korkar. Söyle bakalım, senin paran var mı?

Keloğlan anasının verdiği altın kesesini çıkarıp göstermiş. Haramiler çok şaşırmışlar. Haramilerin reisi merakla sormuş:

- Bize neden doğruyu söyledin? Param yok, deseydin de sana inanırdık.

Keloğlan gülerek,

Ben hiçbir zaman yalan söylemem. Üstelik anama da yalan söylemeyeceğim diye söz verdim, demiş.

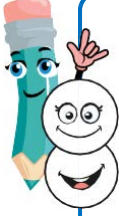
Kırk Haramiler bu sözleri duyunca çok utanmışlar. Keloğlan'dan özür dileyip çaldıkları tüm eşyaları sahiplerine geri vermişler. Keloğlan'ın yaptıklarını duyan padişah onu saraya çağırmış.

Keloğlan'a:

- Çok iyi işler yaptın. Bizi haramilerden kurtardın. Bundan sonra bizimle kalmanı istiyorum, demiş. Keloğlan,
- Sağ olun padişahım. Ama benim bir anam var. Beni o büyüttü. Onu yalnız bırakamam, demiş.

Padişah Keloğlan'ın anasını da hemen saraya getirtmiş. Keloğlan'ı da vezir yapmış. Ana oğul sarayda mutlu mutlu yaşamışlar.

Yasemin KARAASLAN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Zor şartlar altında bile doğruluğundan ve dürüstlüğünden ödün vermeyen Keloğlan'ın "paran var mı" diye soran haramilere karşı sessiz kalıp parasını kurtarma şansı varken niçin doğruyu söyledi?
- Doğruluk ve Dürüstlük niçin bu kadar önemli? Bu değerler olmazsa olmaz mı?

ÖĞRENELİM

SESSİZ OKUMA

Göz ve zihin ikilisiyle yapılan bu okuma çeşidinde seslendirme olmadığından, dudaklar kıpırdamaz. Sessiz okuma sadece göz okumasıdır. Göz seslendirilen sözcüklerden daha fazla sözcük görür.

Bu yüzden sessiz okuma, sesli okumaya göre hızlıdır. Sessiz okumada amaç, akıcı ve hızlı okumadır. Metni öğretmeninizin belirlediği bir sürede sessiz okuyunuz. Okumanızı yaparken arkadaşlarınızın dikkatini dağıtmamaya çalışınız. Okuma sürecinin ardından metindeki olaylar, sorunlar ve durum hakkında tartışınız. Ardından metinde ilginizi çeken veya anlamadığınız bölümleri söyleyiniz. Metni okurken neler hissettiğinizi açıklayınız.

DERSE HAZIRLIK

- Günaydın kelimesini söylediğinizde neler hissediyorsunuz?
- Selam vermek, güler yüzlü olmak neden önemlidir?

GÜNAYDIN SİZE

Günaydın doğa
Günaydın dünya
Yaşam ne güzel
Yeni bir gün Başlarken...

Uyanınca sabahları
Günaydın, derim Anneme,
Babama Kardeşlerime
Köpeğime bile...

Sadece sözle değil
Güler yüzümle
Gülen gözlerimle
Günaydın herkese...

Yaşam ne güzel
Yeni bir gün
Başlarken...

ÖĞRENELİM

Duygu ve düşüncelerin dizeler hâlinde anlatıldığı metinlere “şiir” denir. Şiirlerde dize sonlarında genellikle uyumlu sözler kullanılır.

Bir şiirde anlatılan olayın ya da durumun “konu”, şiirin okuyucuda uyandırdığı duygunun ise “ana duygu” olduğunu unutmayalım.

Başlığın konu hakkında fikir vermesi, çok uzun olmaması ve ilgi çekici olması gerektiğini unutmayalım.

Yeşim YÖNTER

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Şair, sabahları uyanınca ne yaparmış?
- Şair, Kimlere “Günaydın!” dermiş?
- Şair, “Günaydın!” derken nelere dikkat edermiş?
- Şair, yaşamı sevdiğini hangi dizelerle anlatmış?

Şiirin Konusu

Şiirin Ana Duygusu

Şiire Önerdiğim Başlık

DERSE HAZIRLIK

- Size armağan verenlere ne dersiniz?
- Metni, dudaklarınızı kıpırdatmadan içinizden bir kez okuyunuz. Koyu renkte yazılmış sözlere dikkat ediniz. Okurken anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyiniz. Sonra da hecelemeden, tekrar ve geri dönüşler yapmadan sesli okuyunuz.

SİHİRLİ SÖZCÜKLER

Dünyada dilleri, renkleri farklı pek çok insan yaşar. Ancak, tüm insanlar güzel davranışları severler. Kendilerine nazik davranılmasından hoşlanırlar.

Nazik ve kibar olmak için işte size birkaç sihirli sözcük: Sabahleyin karşılaştığınız kişileri “Günaydın.” diyerek selamlayın. Gece yatmaya giderken de “İyi geceler.” demeyi unutmayın.

Birinden yardım istediğinizde “Lütfen.” kelimesini kullanırsanız size severek yardım edecektir. Ona “Teşekkür ederim.” demeyi de unutmamalısınız.

Hediye verildiği zaman memnun olduğunuzu söyleyin. Hediye beğenmemiş olsanız bile sizi düşündükleri için kibarca teşekkür edin.

Yemek yediğinizde, yemeği çok beğendiğinizi söyleyin. O kişi buna çok memnun olacak, size daha güzel yemekler hazırlayacaktır.

İnsanlar konuşurken araya girmek istediğinizde “Affedersiniz.” deyin. O zaman sizi dinleyebilirler. Ağlayarak, bağırarak dikkat çekmeye çalışmak hoş bir davranış değildir.

Yanlışlıkla birine çarptığınızda veya istemeden birini incittiğinizde “Özür dilerim.” demelisiniz. O zaman davranışınız hoş görülebilir.

Bu sihirli sözcükleri kullanırsanız daha kolay arkadaşlık kurabilir, daha sevilen bir insan olabilirsiniz.

Aygören DİRİM

DÜŞÜNELİM – CEVAPLAYALIM

- Metinde hangi sözlere “sihirli” deniyor?
- Bu sözlere başka hangi sihirli sözler eklenebilir? Arkadaşlarınızla konuşarak bulunuz. Sınıfça belirlenen sözleri tahtaya yazınız.
- Sihirli sözcükleri siz de kullanıyor musunuz? Bu sözleri kullandığınız olaylara günlük yaşantınızdan örnekler veriniz. Yaşadığınız bu olayları arkadaşlarınızla canlandırınız. Konuşurken nezaket kurallarına dikkat ediniz.

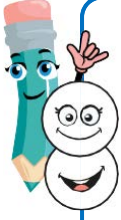
ÖĞRENELİM

SESLİ OKUMA

Sesli okumanın amacı, okuyanın metinde geçen kelimelerin nasıl telaffuz edildiğini ve hangi bağlamda kullanıldığını anlamasını sağlamaktır. Sesli ve güzel okuma sayesinde dinleyiciler metnin konusuna ilgi duyar ve bu, onlarda okuma zevki uyandırır.

Sesli okuma farklı şekillerde yapılabilir. Birinci yol, öğretmenin açık ve anlaşılır bir biçimde, herkesin duyacağı bir ses tonuyla örnek okuma yapmasından sonra, size metni kavramaya yönelik sorular sorması ve etkinlikler yaptırmasıdır. İkinci yol, öğretmenin örnek okumasından sonra bir öğrencinin metni sesli okumasıdır. Üçüncü yol ise yine öğretmenin örnek okumasından sonra sizi gruplara ayırarak her gruptan bir kişiye veya grubun tamamına sesli okuma yaptırmasıdır. Sesli okumanın en önemli şartı, kelimeleri doğru telaffuz etmek, vurgu ve tonlamaya dikkat ederek dinleyenlerin metni anlamasını ve metinden zevk almasını sağlamaktır. Sesli okumada hızlı okumaktan çok uygun yerlerde duraklama yapmak önemlidir. Ses tonu, metindeki duygu ve düşüncelere bağlı olarak ayarlanmalıdır.

ETKİNLİK

- Aşağıdaki şiirde geçen sihirli sözleri bulunuz. Okuduğunuz metinden farklı olan var mı? Varsa etkinlikte arkadaşlarınızla bulduğunuz sözlerin devamına yazınız.
- Şiiri defterinize yazınız. Satırları aynı hizadan yazmaya çalışınız.
- Şiiri yazdıktan sonra arkadaşlarınıza okuyunuz. Sınıfça seçilen yazıları panoda sergileyiniz.

SİHİRLİ SÖZLER

Üç sihirli söz bilirim,
Üç yumuşak, üç tatlı söz.
Onlara önem veririm.
Üçü de birbirinden öz.

Lütfen sözcüğüdür biri,
Yavaştan söylenir.
Ne zaman gelirse yeri,
Adına nezaket denir.

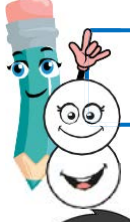
Diğeri rica ederim!
İçten gelir söylenişi.
Sırası geldikçe derim,
Yumuşar işiten kişi.

Özür dilerim öteki,
Sesin derinden gelsin
Başını eğerek de ki:
Seni affettirebilsin.

Unutma lütfen bunları,
Söze başla rica ile.
Eğer olmazsa yararı,
Yavaşçacık özür dile.

Ömer OSMANOV

Sınıfça seçilen yazıları boş alanlara yazarak panoda sergileyiniz.

OYUN OYNAYALIM

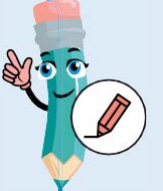
YÖNERGE

Amaç:

1. Öğrencilere, çevremizle olan iletişimimizi sürdürmede gerekli ve uygun olan temel iletişim becerilerini kazandırmak,
2. Öğrencilerin, saygı, hoşgörü gibi temel kültürel ve ahlakî değerlerin önemini fark etmelerini sağlamak.

Süreç:

- Öğrencilerle her hafta “teşekkür ederim”, “iyi günler”, “özür dilerim”, rica ederim”, “iyi akşamlar”, “geçmiş olsun”, “tebrik ederim” gibi iletişim kurmaya ve sürdürmeye yönelik becerilere ilişkin konuşulur.
- Öğrenciler gruplara ayrılır, her bir grup temel iletişim becerilerinin kullanıldığı ortam, yer ve durumları temsil eden konularını belirlerler ve konulara ilişkin senaryolarını bir sonraki hafta sınıfta canlandırırlar.
- Bu senaryolar, hasta ziyaret etme, bir daveti reddetme veya kabul etme, yapılan yanlış davranışı düzeltme, telafi etme vb. durumlarla ilgili olabilir.

DERSE HAZIRLIK

- Yaşadığımız çevreyi temiz tutabilmek için hangi davranışı yapmamalıyız?

ÇÖPLERİN GERİ DÖNÜŞÜMÜ

Burak, o gün okuldan heyecanla geldi. Okulda öğretmeni, çöplerin geri dönüşümünü anlatmıştı.

Öğretmeni:

"Bir ton kullanılmış kâğıt, geri kullanıldığında on altı adet çam ağacının kesilmesini önler." demişti.

Bu söz onu çok etkilemişti.

- Bir şeyler yapmalıyım, dedi.

Odasına gitti, mukavva ve kartonları önüne serdi. Bunlardan güzel bir geri dönüşüm kutusu tasarladı. Kutunun üzerine "Kâğıt Atıklar" diye yazdı. "Bundan sonra, kullanılmış kâğıtları çöpe atmak yerine, bu kutuya atacağım." dedi.

- Yetmez ama bu kutu diye, düşündü.

Öğretmeninin "Plastikler doğada parçalanma süresi en uzun maddelerdir. Yok, edilmesi zordur." dediğini hatırladı. Bu yüzden bir kutu da plastik atıklar için hazırladı.

Biraz sonra yanına babası geldi. Oğlunun hazırladığı kutuları gördü:

- Aferin Burak. Çöplerin bu şekilde ayrıştırılması çevremiz ve geleceğimiz için çok önemli. Böylece kullanılmış malzemeleri geri dönüştürerek tekrar kazanabileceğiz. Bu, hem çevre kirliliğini önlemek hem de ülke ekonomisine katkıda bulunmak demek. Umarım herkes senin gibi duyarlı olur.

Mahbile TOPALOĞLU CEYLAN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Burak, öğretmenin hangi sözünden etkilenmişti?
- Burak, eve gelince ne yapmış?
- Doğada hangi maddelerin yok edilmesi zormuş?

2. Bir çocuk olarak nasıl bir dünyada yaşamak isterdiniz? İsteklerinizi ifade eden kelimeler ile cümleler yazınız.

Dünya Çevre Günü, 1972 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre Konferansı'ndan bu yana her yıl 5 Haziran tarihinde kutlanmaktadır. Dünya Çevre Günü'nün tüm milletlerin, toplumların ve fertlerin daha bilinçli hale gelmesine vesile olmasını dilemektedir.

Tüm çevrecilerin Dünya Çevre Günü kutlu olsun.

DERSE HAZIRLIK

- Sizi diğer insanlardan farklı kılan özelliklerinizi söyleyiniz?
- Bireysel farklılıklarımıza neden saygı göstermeliyiz?

BENEKLİ KUZU

Anne koyunun dört yavrusu olmuştu. Üç tanesi kar gibi beyazdı ve pembe kulakları vardı. Ama dördüncüsü siyah benekliydi.

Anne koyun:

- Ah! Seni yıkamam gerekiyor galiba... dedi.

Benekli kuzucuğu suya götürdü ve lekelerini çıkarmaya çalıştı ama lekeler çıkmadı.

- Bu işe yaramadı! En iyisi, sürünün çobanına gidip, olanı biteni anlatmaktır. Belki o, bu lekelerin nasıl çıkarılacağını biliyordur.

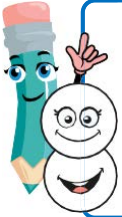
Anne koyun ve benekli kuzu, bir ağacın altında oturmuş, kavalını çalan çobanın yanına vardılar. Çoban, onları görür görmez.

- Aman, bu ne kadar güzel yavru böyle, diyerek benekli kuzuyu kucağına aldı. Onu başından, sırtındaki siyah beneklerden defalarca öptü. Sonra anne koyuna niçin geldiklerini sordu.

Anne koyun:

- Hiç... dedi. Güzel benekli kuzumu gezdiriyorum. Siz de bir görseniz, diye getirdim. Anne koyun, benekli yavrusunu benekleriyle sevmesi gerektiğini anlamıştı. Benekli kuzuyu sevinçle kardeşlerinin yanına götürdü.

Selçuk YILDIRIM

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

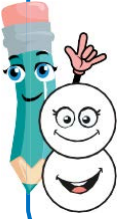
- Anne koyun, benekli kuzunun beneklerini çıkarmak için ne yapmış?
- Çoban benekli kuzuya nasıl davranmış?
- Anne neyi anlamış?

ÖĞRENELİM

Her insan birbirinden farklı özelliklere ilgi ve yeteneklere sahiptir. Fiziksel özelliklerimiz, yapmaktan hoşlandıklarımız, ilgi ve yeteneklerimize **bireysel farklılıklar** denir.

- Herkesin, ilgi duyduğu alanlar farklı olabilir. Satranç oynamak, futbol oynamak, resim yapmak ya da şarkı söylemek gibi yeteneklerimiz farklı olabilir. Farklı yeteneklerimizin olması bireysel farklılıklarımızdır. Bireysel farklılıklarımıza saygı duymalıyız.
- Bazı arkadaşlarımız işitme cihazı, gözlük, değnek gibi özel aletlere ihtiyaç duyabilirler, bazı arkadaşlar farklı dilde konuşabilir.

Arkadaşlarımızın kullandığı özel alet ve cihazlar konusunda duyarlı olmalıyız. Her insanın, diğer insanlara benzeyen ve benzemeyen özellikleri bulunur. Hiçbir insan diğerine tam olarak benzemez. Çok benzediklerini düşündüğümüz kişilerin bile mutlaka farklı özellikleri vardır.

ETKİNLİK

- Arkadaşınızın, sizden farklı olan özelliklerini, anlatınız. Bu farklılıklara karşı saygı gösterdiğiniz davranışlarınızı açıklayınız.
- Bizlerden farklı özelliklere sahip arkadaşlarımız olabilir. Bu arkadaşlarımızı oldukları gibi kabul etmeliyiz. Bireysel farklılıklara saygılı olmalıyız.
- Bu konu ile ilgili kısa bir kompozisyon yazınız.

FARKLILIKLAR VE BİRLİKTELİKLER

Elbette hepimizin farklı bir yanı var
Birlikte yaşadığımız bir dünyada
Hepimiz farklı yerlerde yaşasak da
Birbirimize karşı duyduğumuz bir saygı var.

Düşünceler, ırklar, diller
Bizi birbirimizden ayıran özellikler
Tek bir ortak yanımız
Bizim insan olmamız.

Ben sen veya sen ben
Bir kelime yer değişmiş ne fark eder
Bir tek söyleyişimiz farklıysa
Susarız hepimiz tek neden buysa.

Birlikte güvendeyiz hepimiz
Farklılıklarla anlaşıyor özelliklerimiz
Bir güç olursak eğer
Her işi yapabiliriz beraber.

Neden el ele tutuşmayalım
Önümüzdeki engel farklılıklarımız olamaz
Hadi beraber olalım yine
Hep birlikteyiz bunu unutmayalım.

Elif ŞAHNA

ETKİNLİK: HİKÂYE YAZALIM**YAZILI ANLATIM**

Önce yazacağınız hikâyeye bir başlık bulun. Başlık öyküde geçecek olay ile ilgili olmalıdır. Olayı belirleyiniz. Olayın akışına göre anlatmaya başlayınız. Olayın geçtiği yeri ve zamanı, kişileri belirtiniz. Yazdığınız hikâye kısa olsun. Cümleler kısa, doğru ve birbirine bağlantılı olmasına dikkat ediniz.

Farklı ülkede yaşayan bir arkadaşınıza yaşadığınız yeri anlatan kısa bir yazı yazınız. Yazınızı yazarken aşağıdaki bilgilere göre yazabilirsiniz. Yaşadığınız yerin adını, tarihî, turistik ve doğal güzelliklerini, iklimini, geleneklerini vb. özelliklerini yazabilirsiniz.

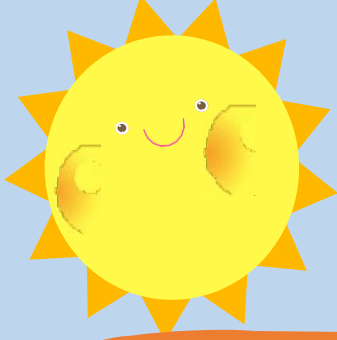
ÖĞRENELİM - FARKLILIKLARIMIZ ZENGİNLİĞİMİZDİR

- Farklılıklara Saygı: Farklılıklarımız, birbirimizi tamamlayan zenginliklerimizdir. Bu nedenle saygı duyulmalıdır. Herkesin hayat tarzına, düşüncesine, inancına, farklılığına ve varlığına saygı göstererek insanlık onuru yüceltmek, korumak ve kollamak zorunludur. Demokrasinin temel şartlarından biri, farklılıklara saygı göstermektir.
- Her insan değere layıktır. İnsanlara saygı ise insanların benimsedikleri değerleri görmezden gelmeme ve alay konusu yapmamakla kendini gösterecektir.
- Kişi karşısındaki insanın değerlerine hakaret ettiğinde aynı davranışı karşısındaki de yapacaktır ve sonuçta tartışma kaçınılmazdır. Bu güne kadar, tartışarak kimse karşısındakini ikna edememiştir.
- Saygılı olunursa karşı tarafta saygılı olacaktır. İnsanları ikna etmenin en birinci ön koşulu insanlara saygı duymak ve bu yolla insanların güvenini kazanmaktır. Saygı ifadelerine iletişimde yer vererseniz, insanlar sizleri ilgi ve dikkatle dinleyecek ve sözlerinizi önemseyeceklerdir.

DERSE HAZIRLIK

- Canlılar susuz neden yaşayamazlar? Araştırınız.

TOPRAK VE BULUT

Toprak ile Bulut birbirini çok seven ormanda yaşayan iki arkadaşmış. Hep bir arada olmak isterlermiş ama Bulut sürekli gezmek zorunda olduğu için arada bir ayrı kalırlarmış. Bulut, topraklara yağmur bırakmış, topraklar da buluttan aldıkları su ile bitkilere hayat verirmiş. Toprakta yaşayan diğer canlılar da yağmurun yağmasına çok sevinirmiş.

Bir gün Bulut başka topraklara yağmur bırakmak için yine gitmiş. Bu sefer uzun süre gelmemiş. Toprak çok üzölmüş, günlerce susuz kalmış, kuruluştan her yeri çatlamış. İçinde yaşayan canlılar da susuz kaldığı için hastalanmış. Toprak çaresiz kalmış ama umudunu yitirmemiş. Bulut'un gelmesi için sürekli dua etmiş.

Bir sabah Toprağın ettiği dualar kabul olmuş ve Bulut geri gelmiş. Hiç beklemeden kurumuş Toprak'a yağmur bırakmış. Toprak, kırıgın bir ifadeyle Bulut'u karşılayarak neden uzun süre onlardan uzak kaldığını sormuş. Bulut uzak diyarlardaki topraklarda kuraklık nedeniyle orman yangınları olduğunu ve birçok canlının yangınlardan zarar gördüğünü anlatmış. Günlerce o topraklara yağmur bırakmak için geri gelemediğini söylemiş. Toprak, ona kırıgın davrandığı için Bulut'tan özür dilemiş. O günden sonra Toprak, Bulut ve canlılar birbirlerinden ayrılmadan sağlıklı ve mutlu şekilde yaşamışlar.

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Birbirini çok iyi seven iki arkadaş kimdir?
- Toprak ile Bulut arada bir neden ayrı kalmaktadır?
- Bulut, uzun süre gelemeyince Toprak'ta ne gibi değişiklikler olmuştur?
- Bulut niçin uzun süre Toprak'tan ayrı kalmıştır?
- Toprak, Bulut'a kırgın davrandığı için ne yapmış?
- Toprak ve Bulut gibi bir arkadaşınızın olmasını ister misin? Açıklayınız?

ETKİNLİK

Aşağıdaki çoktan seçme sorularını metine göre cevaplayınız.

- 1) Bulut topraklara ne bırakmış?
A) Gübre
B) Tohum
C) Su
- 2) Toprak, Bulut'tan aldığı su ile ne yapmış?
A) Suyu hemen içermiş.
B) Bitkilere hayat vermiş.
C) Kendini güzelce yıkamış.
- 3) Bulut, uzun süre gelemeyince canlılarda ne gibi değişiklik olmamıştır?
A) Toprağın içindeki canlılar ölmüş.
B) Canlılar hastalanmış.
C) Toprak çatlamış.
- 4) Bulut ne zaman geri gelmiş?
A) Bir gece vakti
B) Öğleden sonra
C) Bir sabah
- 5) Toprak uzun süre susuz kaldığı için Bulut'u nasıl karşılamış?
A) Özlemle
B) Sevinçle
C) Kırgın
- 6) Uzak diyarlarda niçin orman yangınları çıkmış?
A) Topraklardaki kuraklık nedeniyle
B) İnsanlar dikkatsizce ateş yakmış
C) Ağaçlara yıldırım düşmüş.

DERSE HAZIRLIK

- En çok hayran kaldığın icat hangisidir? Arkadaşlarınıza anlatınız!
- Dünyada yapılmış icatlar hakkında araştırma yapınız.

AKLIMDAKİ İCATLAR

Adım Zeynep. İlçemizde yapılacak icat yarışmasına katılacağım. Herkes bana güveniyor. Tam bir şeyler bulmuşken okulda düştüm. Bunun üzerine biraz aklım karıştı. Yine de ne icat edebilirim diye düşünüyorum.

Bir gün arkadaşım Dilara bana çok güzel bir kalem hediye etti. Işıklı... Evet, evet, tam tepesinde bir ışığı var. Ne kadar da güzel.

Dilara bana bu ışığı verince aklıma parlak bir fikir geldi, ışıklı terlik yapmak. Yaşasın! Daha önce neden aklıma gelmedi. Gece yataktan kalkıp su içmek isteyen biri olduğunda, ışıklı terlikle, karanlık evde yolunu bulabilir. Ne kadar güzel ve yararlı bir icat, öyle değil mi?

Artık işe koyulmalıyım. Öğretmenimin yanına koştum ve fikrini aldım.

Işıklı terlikle ilgili çalışmalara hemen başladık.

Bir hafta içinde öğretmenimle beraber el ele vererek güzel bir ışıklı terlik yaptık. Başka bir zaman da, uçan terlik yapsak ne güzel olur. Öğretmenime söyledim, gülümsedi. Uçan bir terliğim olsa ayağıma takar, sabahtan akşama kadar uçar dururdum.

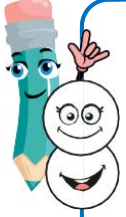
- Çocukların hayalleri çok geniş oluyor, dedi öğretmenim. Ama senin hayallerinin ucu bucağı yok, diye de ekledi.

Ben biraz daha tuhaf bir çocuktum demek. Ne yapayım işte ben de böyle biriym.

İcadımı tanıtma zamanına kadar güzel bir sunuş hazırlamam gerekiyordu. Bu icadın ne kadar faydalı olduğunu jüri üyelerine anlatmalıydım. İnşallah bu işin altından kalkabilirim. Çünkü icat yapmakla iş bitmiyor. Bir de icadını anlatmak ve karşındakini ikna etmek gerekiyor.

Sonunda icadımı tanıttım. Yarışmaya katıldım ve birinci oldum!

Şebnem Güler KARACAN

İCAT ÖDEVİ

Aşağıdaki ödev hazırlama basamaklarına göre icadınızı tanıtınız.

- Ürünü tasarlama amacınızı yazınız.
- Ürünü kısaca tanıtınız.
- Ürünün şeklini çizin
- Ürünüze bir ad veriniz.
- Ürünü anlatan bir slogan bulunuz.

ARAŞTIRALIM

- Hayatımızı kolaylaştıran önemli buluşlar nelerdir? Birkaç örnek veriniz.
- Tarihteki en önemli buluşlar nelerdir?
- Teknolojinin yararları nelerdir?
- Buluş ne demektir?
- Buluşlar hayatımızı nasıl etkilemiştir?

DERSE HAZIRLIK

- Büyüyüp yetişkin bir insan olduğumuzda neler yapmak istediğimizi arkadaşlarımıza anlatalım.

Konuşurken aşağıdaki kurallara dikkat edelim:

- Konuşurken kelimeleri yerinde ve anlamına uygun kullanalım.
- Olayların gerçekleşme sırasına dikkat edelim.
- Konu dışına çıkmadan, akıcı konuşalım.

UFACIK TEFEÇİKTİM

Gözlerim inci mercan,
Yüreğim elmas kutu.
Yanaklarım al gonca
Ellerim çıtı pıtı.

Ninemin anlattığı
Masallar ne tatlıydı.
Annemin söylediği,
Ninniler kanatlıydı.

Bilmem kaç gün, kaç gece
Mışıl mışıl uyudum.
Ufacık tefeciktim,
Ne de çabuk büyüdüm.

Bestami YAZGAN

DÜŞÜNELİM - CEVAPLAYALIM

- Çocuğun gözleri neye benziyormuş?
- Çocuğun yüreği, yanakları ve elleri nasılmış?
- Çocuğun ninesi ne anlatıyormuş?
- Çocuğun annesinin söylediği ninniler nasılmış?

ETKİNLİK

- Şiirin konusunu ve ana duygusunu yazalım. Şiire farklı bir başlık önerelim.

Şiirin Konusu

Ana Duygusu

Şiire Önerdiğim Başlık

- Küçükken yapamadığımız ancak şimdi yapabildiğiniz işlere örnekler veriniz:

Küçükken Yapamadıklarım

Şimdi Yapabildiklerim

-
-
-
-
-

ARAŞTIRALIM

Aşağıdaki soruların cevaplarını söyleyelim.

- Sizce büyümek nasıl bir duygudur?
- Büyüdükçe görevleriniz ve sorumluluklarınız artıyor mu, azalıyor mu?
- Görev ve sorumluluklarınızın artması size neler hissettiriyor?

KIRMIZI YAPRAK

Evvel zaman içinde, üç arkadaş varmış. Adları Gülyüz, Gülçiçek ve Gürbüz'müş. Üçünün de annesi sabah erkenden tarlaya çalışmaya gidermiş. Onlar da her gün oyun oynamak için büyük çınar ağacının altında buluşurlarmış. Fakat bir türlü güzel oyun oynayamazlarmış. Çünkü oyuncak kavgaları hiç bitmezmiş.

Günlerden bir gün, yine her zamanki gibi çınar ağacının altında toplanmışlar. Gürbüz, yolda gelirken güzel bir taş bulmuş. Gülyüz, taşı onun elinden çekip almış.

- Çok beğendim. Bununla bugün ben oynayacağım, demiş. Derken bir kavgaya tutuşmuşlar. Kavgaya Gülçiçek de katılmış. Kavgaya devam ederken çınar ağacının gövdesinden bir ses gelmiş:

- Yeter artık susun! Bıktım her gün sizin kavgalarınızı dinlemekten.

Üçü birden susmuş ve dikkatle ağaca bakmaya başlamışlar. Ağacın gövdesinde minicik bir böcekten başka bir şey görünmüyormuş. Böcek konuşmaya devam etmiş:

- Ben ağaç kurduyum. Konuşan benim. Bıktım artık sizin sesinizi her gün duymaktan.

Çocuklar çok şaşırmışlar. Ağaç kurduna:

- Sen çocukken hiç oyun oynamadın mı? Ne var sesimizde? Niçin rahatsız oluyorsun, demişler.

Ağaç kurdu:

- Elbette ben de oyunlar oynadım. Yanlış anlamayın. Ben çocukları çok severim. Dünyanın en tatlı sesi çocuk cıvıltısıdır. Ama sizinki cıvıltı değil, bağırıtı. Siz oyun oynamak için toplanıyorsunuz ama gidene kadar kavga ediyorsunuz, demiş.

Gülçiçek:

- Çok haklısın, demiş. Biz de kavga etmek istemiyoruz aslında. Sence güzel oynamak için ne yapmamız gerekiyor?

- Benim gördüğüm kadarıyla siz nasıl hareket edeceğinizi bilmiyorsunuz. O yüzden kavga ediyorsunuz. Oyuncakları birbirinizin elinden izinsiz çekip alıyorsunuz. Biriniz diğerinin elindeki oyuncakla oynamak için önce izin istemeli, vermezse ısrar

etmemeli.

Çocuklar ağaç kurduna hak vermişler.

Gülbüz:

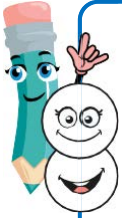
- Sen bize hakem ol, demiş. Biz oyun oynarken yanlış yaparsak sen bizi uyar.

Ağaç kurdu teklifi kabul etmiş.

- Kim güzel oyun oynamazsa ona bir kırmızı yaprak vereceğim. Günde üç tane kırmızı yaprak alan o gün oyun oynamayacak, diyerek kuralı açıklamış.

Böylece kırmızı yapraklar sayesinde çocuklar oyun oynamayı öğrenmişler. Bir süre sonra kırmızı yapraklara da gerek kalmamış. Çocuklar artık güzel oyunlar oynuyorlarmış. Ağaç kurduna teşekkür etmişler.

Sema MARAŞLI

OYUN OYNAYALIM

- Takım çalışması: Poster hazırlama çalışması.
- Konu: Oyun kuralları?
- Gerekli Malzemeler: *Kâğıt, kalem Grup Poster: Resim (Poster) için renkli kartonlar.*
- Malzemeler için Alternatif 1: *Farklı renk ve türlerde (pastel, suluboya vb.) boya malzemeleri, poster süsleyecek dekoratif malzemeler (süsler, parlak yıldızlar, farklı şekillerde yapışkanlar).*
- Malzemeler için Alternatif 2: *Gazete ve dergilerden kesilmiş ya da internet üzerinden bulunmuş fotoğraf ve görseller.*
- Malzemeler için Alternatif 3: *Çalışılan ortamda bulunabilecek yaprak, dal, çiçek gibi doğal malzemeler.*

YAZILI ANLATIM

BİR YAZI YAZALIM

Oyun neden önemlidir? Oyun oynayarak arkadaşlarınızla birbirinize olan saygınızı gösterebilirsiniz. Bu konu hakkında şiir veya düz yazı yazmaya çalışınız. Oyun hakkında en güzel cümlelerinizi kâğıda yazın, daha sonra sınıfınızda **“Oyun Alanım”** köşesini hazırlayın ve yazılarınızı yapıştırınız.

SON DERSTE

Son derste zil almadı
ben duymadım, kulak asmadım.
Son derse ğretmen gelmedi

Ben görmedim, kulak vermedim.
Son derste silgim silmedi.

Kalemim yazmadı.
Son derste çantam açılmadı
Okuma kitabım-defterim.
Son derste sınıfım kapandı
Sona erdi derslerim.

Nusret Dişo ÜLKÜ

İÇİNDEKİLER

OKUL SEVGİSİ	6
YAŞA OKULUM YAŞA.	7
OKUL ÖZLEMİ	8
BİR KİTAP ANLATIYOR.....	9
NE GÜZELDİR BENİM YURDUM	10
KÜTÜPHANEDE BİR MASA	11
KİTAP.....	13
MUTLUYUM, MUTLUSUN, MUTLU	15
MEMİŞ İLE İBİŞ	16
HER ŞEYE RAĞMEN.....	18
YILDIZLI ALFABE.....	21
EKİM AYININ HİKÂYESİ	23
SARI YAPRAKLAR.....	24
GERÇEK BİR DOST, KİTAP	27
AKIL OKULU	28
YARAMAZ ALİCAN.....	30
ATIL ARAŞTIRMA YAPIYOR	32
DÜRÜSTLÜK.....	35
HAYVANLARDAN MEKTUP VAR	37
BİR KAHRAMAN DAHA EKLE	38
BİZİM SOKAĞIN ÇOCUKLARI	40
HEPSİ HAKLI	43
GERÇEK ARKADAŞ	46
HAVA DURUMU	47
PARAMI NASIL BİRİKTİRİRİM	49
MEKTUPLARINI UÇUR BANA	51
BİLGİSAYAR: SEN SOR, O ARAR	53
GEZMEYİ SEVEN AĞAÇ	55
ÇOCUKLAR KARDEŞ OLDU MU	58
DERS VEREN KARINCA	59

PAYLAŞ DEDİ BABAM	60
CESUR PORTAKAL	61
KIŞ MEVSİMİ	63
GÜZEL TÜRKÇEM	34
MASALLARA NE OLDU	66
EN GÜZEL YARIYIL TATİLİ	68
KÜTÜPHANEDE DOĞAN ÖYKÜ	72
BARIŞ OKULA GEÇ KALDI	74
DOĞAL AFETLER	76
CİNGÖZ ALİ	77
BİRİCİK DÜNYA	79
ITIR KARINCA	81
ŞEKER BAYRAMI	82
RAMAZAN ŞEKERLERİ	83
BÜYÜMEK	85
ANNELER GÜNÜ	87
ÖZEL ADLARIN YAZIMI	88
BAHAR GELMİŞ	89
İLKBAHARDA ARILAR	90
BALIKÇI VE KÜÇÜK BALIK	93
ÇİÇEKLENDİRME YARIŞMASI	95
BEN HER GÜN BİR ŞEY OLACAĞIM	96
GÖKKUŞAĞI	99
ÖZGÜR UÇURTMA	100
KARABUĞDAY MASALI	102
NOKTALAMA İŞARETLERİ	104
GÜLÜNECEK ŞEY Mİ	106
GÜNEŞ VE RÜZGÂR MASALI	108
PAYLAŞALIM	110
YAŞAMA SEVİNCİ	112
TÜM ÇOCUKLARIN ORTAK DİLİDİR YİRMİ ÜÇ NİSAN	115
TUTSAKLIK	116
ŞAMPİYON TAKIM	118
DAHA YEŞİL BİR DÜNYA İÇİN	120
KARDEŞLİK	122
ÇOCUK VE OYUN	123

EFE TİYATROYA GİDİYOR	125
KELOĞLAN VE KIRK HARAMİLER	127
GÜNAYDIN SİZE	129
SİHİRLİ SÖZCÜKLER	130
SİHİRLİ SÖZLER	132
ÇÖPLERİN GERİ DÖNÜŞÜMÜ	134
BENEKLİ KUZU	136
FARKLILIKLAR VE BİRLİKTELİKLER	138
TOPRAK VE BULUT	140
AKLIMDAKİ İCATLAR	142
UFACIK TEFEÇİKTİM	144
KIRMIZI YAPRAK	146
SON DERSTE	148
İÇİNDEKİLER	149

